

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 36 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyén szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Másodvirágzás.

Budapest, július 14.

Valahogyan megint divatba jött a szabadelvűség dicsérete. A szabadelvűség iránt való hódolat versenyéből jóformán csak a néppárt vonja ki magát, amit elvégre különösebb győzelem nélkül fog kiállani a szabadelvűség. De már Giesswein Sándor, aki sokáig volt papképviseelője a néppártnak, ma szintén virágot szórt a hódító szabadelvűség kocsija elé s még azt is kívánta, hogy a szabadelvűség gyarapodjék és teljék meg szociális tartalommal.

A szabadelvűségnek ez az új kivirágzása érdekes és elmélyedésre készítő.

Közelesik az a föltevés ugyanis, hogy ebben a jelszó-országban megint csak egy eltemetett szónak feltámadásával, egy kiszáradt szónak másodvirágzásával állunk szemben. A szabadelvű párttal együtt ravatalra kellett fekdnie a szabadelvű szónak is és mivel akkor a nemzeti szó került divatba, a szabadelvű párt is Nemzeti Társaskörre vedlett. Most, amikor a politikai harsonszó feltámasztotta a halottnak látszó szabadelvűpártot, visszatér vele az életbe és a divatba a szabadelvűség is. De alighanem csak a szó s nem a tartalom szerint való igazi szabadelvűség. Mert öt esztendővel ezelőtt is csak a szó halt meg, nem maga a szabadel-

vűség, melyhez a szabadelvű pártnak igazán kevés köze volt.

Az igazi szabadelvűség a divatos látszatszabadelvűséghez csak annyira hasonlít, mint az igazi fa a szinpadon látható kulisszafához. De valamint az igazi fa gyökerei a földbe nyulnak, ellenben a szinpadi fa felülről van megerősítve: úgy az igazi szabadelvűség is abban különbözik a kulissza-szabadelvűségtől, hogy az igazi szabadelvűség a népben gyökeredzik, abból szívja az életető nedveket és árnyékával is a dogozó népek szolgálatába, holott a kulissza-szabadelvűséget a korona tartja kezében és nem a népek, hanem a korona egyoldalú érdekeinek kínálja oda árnyékát. Történelmi példákkal illusztrálható, hogy mivé fejlődött a magyar nép a negyvennyolcás idők szabadelvűségének árnyékában és milyen egyoldalúan erősödött a korona a szabadelvűpárt kulissza-szabadelvűségének spanyolfala mögött.

A szabadelvűség nem viselte mindig ugyanezt a nevet s éppen azért nem is a név a fontos. De szabadelvűség alatt negyvennyolcásban, azelőtt és azóta is csak azt értette minden komolyan gondolkodó ember, hogy az a szabadság gondolatát fűdi. Szabadelvűség volt a jobbágyság eltörlése. Szabadelvűség volt világerőtelmen a rabszolgaság megszüntetése. Szabadelvűség volt a

vallásgegyenlőség megteremtése. De mindig a szabadság-kiterjesztés volt benne a fontos és nem a név. És ha most a szabadelvűség másodvirágzását látjuk, azt kérdezzük magunktól, hogy hol és merre dereng valami, ami a szabadságok kiterjesztése lehet, amiből igazi szabadelvű felszabadításra és felszabadulásra lehet következtetni? Mert az, hogy ezentúl bátrabban szabad Ausztriának mindent megszavazni: szomorú kiterjesztése olyan szabadságnak, mely sajnos, eddig sem volt tulságosan korlátozva.

A szabadelvűség mindig azoknak a pártoknak programjában található meg, amelyek a szabadságok kiterjesztésére törekcszenek. A szabadelvűség most is ott van a függetlenségi politikában, a párt mindkét árnyalatának programjában. Negyvennyolcából való büszke öröksége a pártnak a szabadelvűség. És olyan dus ez az örökség, hogy amikor a néhai szabadelvű párt igazán szabadelvű akart lenni, a függetlenségi programból kellett kölcsönöznie. Rendületlen hitünk, hogy amennyiben a munkapártnak jutna eszébe valami szabadelvű reform, az is a függetlenségi programból való lesz. Ha tehát ez a szabadelvűség jönne most divatba és ezt a szabadelvűséget láthatnók másodvirágzásban: senki sem örülne jobban, mint a függetlenségi

A szegedi szappanoskókák.

Írta: Móricz Pál.

(Utánnyomás tílos.)

I.

Nyári hévnap porzsolte az illatozó mezt. Belső láztól himlődzött a szikes-föld, kitétkadt onlatag teste kőrges darabokban patogzott fel. A lovak lába nyomán vastag por felhőzött. Jól sikerült a temerini vásár és a szegedi híres szappanos kókák alig várták, hogy a földvári pusztán a nagy kövendégfogadót elérjék. A nyitott kapu a fuvarosok gyihézve fordították be lovukat a csárdaház fallal kerített udvarára. Ezt a csárdát három oldalról kanyarogta körül a Tisza folyó. A csárdásné rég ősmerte szegedi Kiss Annusnak, szappanfőző mester szegedi Kiss Márton uram lányának az anyját is. Mert az volt a szokás, a férfiak, hanem az asszonyok jártak el vásárookra a szegedi híres szappanos kókákhoz. A csárdásné kérdezte is Annustól:

— Hát a Róza néninek mi baja?

— Pestre fuvarozott szappant a szülém!

— magyarázta Kiss Annus, miközben a konyhába léptek. Széles hátú rakott szabadüzelyen rotyogott itt a sok nagy vaslébos, cizmos cserépfazék. A lábcsokban paprikás-pulyka párolgott. A potrohos fazékból étvágygerjesztőleg kiváncskozott ki az aranyos lében fürdetett töltött káposzta...

Annus, a fiatal étvágyu barna Kiss Annus szinte nyelte orrával, csiklandozott or-

rocskájával az izletes, friss ételszagokat. Nehéz arany fülbevaló himbált a csárdásné hátrakötött fejéről. Annus kerek, barnapiros arcáról leolvasta az éhséget a kövér asszony. Elnevette magát.

— Galambom! Szívesen adnék én magunknak is ebből az ételből! Am, vendéget várok rá... Azok nem értik a tréfát... Tudja, lelkem, azok olyan országutlesi szegénylegények.

— Lakadalomra elég volna ennyi étel! — sopánkodott az éhes barna lány, szegedi Kiss Annus.

Annust belső szobájába vezette be a csárdásné. Az öreg bőrdíván karfájáról rezes oroszlanfejek vigyorogtak Annusra. Annusnak itt külön tálalt a nyájas csárdásné; mert Annus volt a gazdája a többi szappanoskókának is. Annusék szappanját árusították mindnyájan az asszonyok.

Annus, a jóízű ebéd után, még el is szenderedett az öreg bőrkapán! Álmában is vigyorogtak rá a csodás rézoroszlánfejek, rézvert virágok.

— Lelkem!...

— No, no... Mi az? — riadtan tápáskodott fel. Az álmos lány szeméről nehezen repült tovább az édes, egészséges, ifjúkori szender, midőn a fehérarcu, kövér csárdásné mosolyogva simogatta Annus homlokát.

— En vagyok, lelkem! Csak ne rémledezz! Ha pénz van körültek, annyit mondd, jó lesz biztos helyre dugni... Mert mindjárt itt lesznek a szegénylegények.

Annusnál volt pénz. Sok pénzt árultak a szappanból a temerini vásáron. Még a ko-

faktól is összeszedett ezerhétszáz bankó forintot és a saját kocsijukon a tepertős zsákba rejtette el a pénzt Annus. Csúpadon fülbevalójáért aggódott. Az ékes fülönfüggőt sehogyszem tudta kivenni.

II.

Szárnyas nagy ajtója volt a csárdaház ivószobájának. Még messze bandukolt a kormos fekete palástu Naplemente, máris fagygyertyákat gyujtottak a homálysürke színektől borongó szobában... Innét már nem volt menekvés. Az országuton még veszedelmesebb társaság a szegénylegény.

A kemenczénél gubbaszkodó cigányok nótás szerszámjait hangolták, pengették és mivel a szemök barna szegedi szappanoskókák láttak már máskor is szegénylegényt, buzdították a vásáros élet viszontagságaiban még járatlan fiatal lánykát.

— Megládd, Annus, nem gyilkos népség ezek a szegénylegények, — szólt a vereshaju, sötétszemű Móra Ágicza.

— Legalább hajnalig kitánczoljuk magunkat! — örvendezett Vecsernyés Veron a másik kaczkias szappankofa.

Öreg, ráncos Patkó Rozál, a legvénebbik régi, régi szappanoskofa is elvigyorodott... A pislogó gyertya veres lángsugárt lökött arcába s a vén kofa a kelletlen fénytől lehunyoritotta szemét...

— Hehe!... Tudod, tubiczám! — szikár fejét Annus hamvas arcához hajlította a még talán boszorkaszírral is megkent vén kofa. — Hihh! Azért azt mondom, hogy a strimflid szárába ne dugd a pénzedet...

párt. Még a párt leolvadását is könnyebb szívvel lehetne elviselni, ha a pártprogramnak ez a generális gondolata jutna cserében diadalra. De az igazi szabadelvűség diadalmaskodjék és nem a látszatszabadelvűség. A szabadság kiterjesztése következék belőle és nem újabb kulissza, mely mögött a korona egyoldalú hatalma növekedik. A nép találjon kivirágzott koronája alatt hűs árnyékre és ne azért szivja ki a népretegek éltető nedvét, hogy odafenn a lombok között néhány énekes madár vidámban füttyörészessen.

A szabadelvűség iránt való versengés minket is öröme hangol. De a multak tapasztalatai nyomán óvatosak vagyunk. És ha csak egy szó akar feltámadni ebben a jelszó-országban, ha csak egy kulisszát akarnak elevebb színekkel átfesteni ebben a magyar színházban, ha csak a szabadság ellen próbálnak szabadelvűséget csinálni: akkor ezt a kulissza-szabadelvűséget le fogjuk leplezni. megmutatjuk festetlen oldalát is a közönségnek és szembeállítjuk vele azt az igazi szabadelvűséget, mely nekünk negyvennyolczból való örökségünk s mely a nép erejét kívánja növelni a koronával szemben s nem a koronát a néppel szemben.

Budapest, július 14.

A felirati vita. A képviselőház holnap délelőtt tíz órakor ülést tart, amelyen folytatják a felirati vitát. Huszár Károly (néppárti) kezdi holnap a sort, aki után *Abrahám Dezső, Lovász Márton, Mezőssy Béla, Pop Cs. István* és *Barcsay Andor* iratkozott föl szólásra.

Az ugrai választás. Bihar vármegye központi választmánya a *Tisza István* gróf lemondásával megüresedett *ugrai* kerületben a képviselőválasztást a hónap 27-ikére tűzte ki. Választási elnöké *Kosztelyi Zoltán* vármegyei főjegyzőt küldötte ki a központi választmány. A munkapárt hivatalos jelöltje *Bölcény József*.

A vérpiros száju fiatal kofák összevillogtak! Elnevezték magukat.

— Ih! Hih! — mintha láthatlan kezek csiklandozták volna a hónaljukat, mellüket. Rezgő piros ajkuk közül élvágyólag bomlott ki gömbölyű fehér fogsoruk. — Ih, hih! — És a gyönyörűségi még akkor is ajkukon fuldokolt, midőn kívülről durva fogással belökték a szárnyas ajtót.

Kajsz, hosszú bajszu ember toszult be legelő. Mákosszür csüngött válláról. Háti lovát is maga után vezette a kantárszínjál és még több lovaslegény is kullogott utána. Olyan nagy volt ez az ivószoba, itt a lovaknak is bőven jutott férőhely. A mestergereándáról lecsüngő vaskarikákhoz kötötték ki lovaikat a legények.

— Mi járásban vagytok, hé? A kajsz bajszu ember szólította így a szappanosokat.

Öreg Dobó Rókus, a füstösképi szegedi fuvaros, komoly tisztességgel felelte:

— A temerini vásárbul jövünk.

A hórihorgas betyár hamiskásan hunyortott a szappanoskókra.

— Ha jól látok! Ezek meg itt szegedi dajnak?

— Jól látja, kelmed! Patkó Rozál bizalmaskodón füzte tovább a szót. Ugy zöngött a hangja, mint lyukadt ezüst síp.

A kajsz bajszu embernek ösmerősen tetszett ez a fakó hang, azért a homályos sarkok felé fordult a betyár.

— Ni, ni! Kit látnak szemeim!... Kend is itt van. Patkó Rozál?

— Persze, hogy itt vagyok, Pista bácsi! Jókedvűen nevetett a betyár.

— Hehe, he...

Vasuti beruházások.

Budapest, július 14.

Annak a kölesönjavaslatnak, amelyet *Lukács László* a képviselőház hétfői ülésén beterjesztett, legörvendetesebb része az indoklás ama passzusa, hogy az őszi és téli nagy teherforgalom lebonyolítása érdekében a kormány 2010 darab teherkocsit rendelt meg a hazai kocsigyárakban s miután a szükséges hitel nem állott rendelkezésre, a mostani 560 milliós kölesönből akarja ezeknek a vasuti kocsiknak költségeit fedezni.

Az 1909. és 1908. évi rossz terméseredmények után az idén végre szerencsés esztendőre van kilátás s ha a földművelésügyi miniszter által közzétett termésbecslés számadatait nem is lehet még véglegeseknek tekinteni, kétségtelen, hogy majdnem husz millió métermázsával lesz nagyobb a buzatermés, mint volt a mult esztendőben.

Hosszu ideig minden állami üzemünk közt az államvasut volt a legkiválóbb. Nemesak azért, mert a legnagyobb vállalkozása volt az államnak, melyben milliárdok fekszenek, hanem azért is, mert példásan működött. Bajorországban, Szászországban, Württembergben, Badenben, Dániában, Norvégiában, Oroszországban, Ausztriában voltak államvasutak s mindezek nem tudták megcáfolni azokat a támadásokat, melyeket gazdasági körök a vasutak államosítása ellen fel tudtak hozni, de azok, akik a vasutat eminenter állami üzemnek deklarálták s a vasuti forgalom lebonyolítását állami feladatnak, mindig, kivétel nélkül a magyar királyi államvasutakra hivatkoztak annak igazolásául, hogy a legjobb vasutügyi politika az államvasutak rendszere s a magyar királyi államvasutak kiválósága, példás berendezése, kifogástalan üzeme volt mindig a legfőbb érv az egész kontinensen a vasutaknak államosítása mellett.

De kissé elbiztuk magunkat s a sok dicséret és a sok elismerés megártott. Hosszu ideig azt hittük, hogy a m. kir. államvasutak tényleg a tökéletesség olyan fokára emelkedtek, hogy visszaesés már el sem képzelhető. A fejlesztésre nem igen gondoltunk, vagy nem kellő módon hajtottuk végre, úgy, hogy végül az államvasutak nem tartottak lépést fejlődő gazdasági életünkkel, berendezései elavultak, teljesítő képességük elégtelen lett s 1907 telén egyszerre felmondták a szolgálatot.

Az 1907. évi események, a borzasztó vagonhiány, a szűknek bizonyult állomások, az elégtelen hálózat egyszerre megdöbentették az országot, mert sok millióra menő kárt okozott a késedelmes és alig lebonyolítható forgalom. Akkor ébredt az ország egyszerre tudatára nemcsak annak, hogy a vasutak fennakadás nélküli üzeme minő óriási fontosságú egész gazdasági életünkre, hanem tudatára ébredt annak is, hogy minden áldozatot meg kell hoznunk, ami az államvasutakat ismét reorganizálhatja. Tulajdonképen az 1907. év fordulópont egész vasuti politikánkban. Akkor kezdtünk szakítani azzal a bürokratizmus-sal, mely addig, míg az államvasutakra kisebb feladatok hárultak, a rendnek biztosítéka volt, mely azonban azonnal nyüg és bilines lett, mihielyt a forgalom váratlanul és aránytalanul megnövekedett.

Azt az egyet meg kell adni, hogy a magyar kir. államvasut sohasem esett abba a hibába, ami az államvasuti rendszerben mindig fenyegető veszedelem, hogy az állam fiskális érdekeit alárendelje az általános gazdasági érdekeknek. Sohasem az egyoldalú állami érdek volt a magyar vasuti politika vezető gondolata s ha az államvasutak nem feleltek meg mindenben a közgazdaság követelményeinek, az nem a vezetők szűkkeblűségének eredménye volt, hanem a beruházások elégtelenségéé. Ha tehát reformra szorultak az államvasutak,

A vén kofa sértődötten pattant fel.

— Itt vagyok, hát! De, nem tudom, mi ezen a nevetni való?

— Mán azt hittem, hogy az ördögsekéren valahol Pokolindiat járja kend.

— Ih, hih! — A hamiskás szemű fiatal kofák összelökték husos, kemény karjokat.

Mérgében elvigyorodott a vén kofa:

— Mikor még kopogós sarku, piros papucsban raktuk a kállaikettőt, bezzeg, kelmed se így beszélt én velem...

A vén szürke betyár csuvarintott kajszult bajszán:

— No, no!... Rozál lelkem! Ujságot mondok.

— Kend! Nekem — ujságot? — az asztalra könyökölt a vén kofa.

— Osz! meg ne ijedj, Rozál... Arról a jóféle uradról van szó!

— Az uramról?...

— No! hát tudod?... Bukarestben kicseit az oldalába löttek az uradnak... Sohse sirasd! Nem volt halálos a lövés! Mire hazakerkeztek, már otthon is találod — veszőt! A kajsz bajszu betyár beszélt ilyen különöset. Akkortájt az országutak mentén még számosan csatangoltak ilyen különös emberek. Soha senkisé tudott bizonyosat felőlök. Honnét jöttek? Hova mennek? Voltaképen kicsodák is? Micsodák is? Bizonyosat senki sem tudott ezek felől! Ma a Tiszánál, holnap vagy holnapután túl a Dunán kavarodtek fel. Ösmerték Szerbiát is. Nagyoláhországban is jó komáik voltak és a legfutósabb paripa mindig az övék volt. Félvállra csusztatott, cifra szürök alól rezes pisztoly villant ki, mert még tüszőjük is volt nekik.

— Jaj, Annuskám! — a csárdásné félrehuzta a sugár barna atal szegedi lányt.

— Mi az, ménikém?

— Ha, mondom! Gyere innét! Mert, ha kezdődik a táncz, innét hajnalig nem szabadul ki emberfia, — sugta a csárdásné. Észre sem vették, midőn Annusék kiosontak a zajos ivószobából.

III.

Vizesszagu, hűvös szellők csapdostak a Tiszáról... A holdra éppen gyászkendőt borítottak a felhők. Annus a kocsiderékben hevert... A lovak a rudvégnél a virágizú szénát majszolták. Bent a csárdaházban rikoltott a klarinét. Döbörgött a szilaj táncz. Kurjogattak a vad legények.

— Ih, hih! — mintha csak hónok alját csiklandozták volna, a mámortól, a gyönyörűségtől sikoltoztak a vérpiros ajku fiatal szappanoskók.

Már nagy éjszaka volt. A meleg subában megdöbött Annuskának a szive... Nyikorodt a csárdaház ajtaja. A sötétben titkos alakok botorkáltak a vásárosok kocsijai, lovai felé. Annuska még fejét, rozmarinvirágolajillatu fejceskéjét is behuzta a subába.

— A lábát nézze kend! — sugta az egyik árnyékszerű alak.

— Szerelmes Márjám! — dobogott az Annuska szive s magában fohászkedott! Minő szerencse, hogy nem a strimfliszárba dugtam volt a pénzt?... — magában így rebesett a lány.

— Elég karesu! — felelte egy másik.

Annuska piszszenni sem mert.

— Hát a fogát nézte, kend?

nem a tulajdonképeni „vasuti politikán” kellett változtatni, hanem a beruházásokat növelni s ezzel az államvasutak minden betegségeit orvosoljuk.

Még a Wekerle-kormány idejében hozta meg az országgyűlés az 1908: XXXI. t.-cikket, mely rengeteg összegű befektetéseket engedélyez az államvasutaknak. De a közbejött válságos esztendő, az európai pénzügyi bizonytalansága lehetetlenné tette a szükséges kölcsön elhelyezését s így a beruházásoknak csakis elenyésző kis része volt teljesíthető. Az államvasutak ugyan személyzetük erejének és munkaképességének végső megfeszítésével nagyszerű és példás működést fejtettek ki, úgy, hogy az 1909. évben már a közvélemény abban a hitben lehetett, hogy az államvasutak szánálva vannak, de a szakemberek tisztában voltak azzal, hogy csakis véletlenek közrejátszása s a vasuti személyzet önfeláldozása akadályozta meg azt, hogy az 1907-ik évi súlyos helyzet megismétlődjék. Enyhe tél volt s a szénszállítások szertelensége elmaradt; nem volt nagy hóesés, ami a vonatok szabad közlekedését akadályozta volna; azonkívül, fájdalom, oly rossz termés volt, hogy az őszi campagne nagyobb nehézség nélkül volt lebonyolítható s némi beruházás is történhetett a pénztári készletekből és a rendes állami költségvetés keretében.

De tudta mindenki, hogy ilyen véletlenekre építeni nem lehet. Ezért Hieronymi már a tavasszal, mikor kétségtelenné vált, hogy az országnak hála istennek jó termés lesz, értekezletet hívott össze szakemberekből a kereskedelmi minisztériumba, hogy az őszi gabonaszállítások rendkívüli szükségletei az államvasutakat készületlenül ne találják, nehogy azt a hasznot, amit az országra a jó termés jelent, illuzóriussá tegyék a késedelmes szállítások és az államvasutak teljesítőképességének elégtelensége.

Nem volt szükség új törvényhozási ak-

tusra, mert az 1908: XXXI. t.-cz. sem volt a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok miatt teljesen végrehajtható. Ő tehát első sorban annak a törvénynek végrehajtását határozta el, hogy az őszi és tavaszi nagy forgalmat az államvasutak nagyobb zavarok nélkül lebonyolíthassák. Tárgyalást kezdett a hazai kocsigyárakkal s mikor ezektől kötelező ígéretet kapott, hogy ha a kocsik azonnal megrendelhetők, úgy az 1910. év folyamán összesen 2010 vasuti kocsit tudnak készíteni, felelőssége tudatában 50 darab tehervonati kalauzkocsit és 1960 darab teherkocsit rendelt meg s ennek jóváhagyását kéri most az új kölcsönjavaslatban a parlamenttől, azzal, hogy a 2010 teherkocsira szükség 9 és fél millió koronát ebből az 560 millió kölcsönből fedezhesse.

De ez még nem volna elégséges arra, hogy az államvasutak forgalmának esetleges fennakadását biztosítsák, azért részint az 1904: XIV. t.-cz.-ben elrendelt beruházások teljesítésére 6,340.000 koronát akar fordítani az új kölcsönből, részint pedig az 1908: XXXI. t.-cz.-ben elrendelt beruházásokat akarja lehetőleg végrehajtani. Vasuti építkezésekre, második vágányok építésére, másodrangú vasutak elsőrangusítására, nagyobb vidéki pályaudvarok kibővítésére, vontató telepek építésére és kiegészítésére, hidmegegerősítésekre, faszervezetű hidaknak vasszerkezetűekké való átalakítására, stb. összesen 23,550.000 koronát akar fordítani az új kölcsönből s a már előbb említett 2010 teherkocsin kívül 12,600.000 koronát mozdonyok beszerzésére, 15 milliót vasuti kocsikra, tehát további forgalmi eszközökre 28 millió koronát. Ugy, hogy az 560 millióból 67 és fél millió jutna az államvasutaknak.

Nem ártatjuk magunkat s kétségen kívül Hieronymi sem ártatja magát azzal, hogy ezzel a 67 millióval az államvasutak minden baja orvosoltatik, de mindenesetre vizsgáló, hogy az 1910. évi őszi campagne

elé felfegyverkezve nézhetnek az államvasutak. És ez a magyar gazdaközönségnek nagy megnyugtatóra szolgálhat.

A többes mandátumok.

— Wekerle nem kap kerületet. —

Közeleg a nyári munka befejezése.

Budapest, július 14

A legaktuálisabb politikai kérdés most a többes mandátumok sorsának eldöntése, ami, úgy látszik, igen sok gondot okoz a kormány-
nak s a munkapártnak egyaránt, mert a fő-
törekvésük odairányul, hogy a felszabaduló
kerületek közül egyet se veszítsenek el, ami
nagy körültekintést igényel, úgy a megtar-
tandó mandátumok, mint az új jelöltek kivá-
lasztása dolgában, mert egyik-másik helyen az
ellenzéknek igen erős a talaja. Egy-két napon
belül dülöre jut mindenik, petícióval meg
nem támadott mandátum ügye, ma csak az
vált bizonyossá, hogy gróf Serényi Béla a
besztercebányai kerületet választja, amivel
Wekerle Sándor volt miniszterelnököt elűtö-
ték annak a lehetőségétől, hogy a képviselő-
házban helyet foglalhasson.

A felirati vita a Justh-párt konzilián-
sabb magatartása folytán — amennyiben tag-
jai a távszónoklatoktól tartózkodnak — alkalmat
hamarosan véget fog érni. A benyújtott
törvényjavaslatokat pedig, úgy látszik, a
Ház még gyorsabb tempóban intézheti el,
amire vall, hogy az ellenzéki pártvezérek
egyike-másika máris elutazott, s a még Buda-
pesten lévők is a legközelebb időben megkezd-
eni szándékoznak üdülésüket. Kilátás van te-
hát arra, hogy augusztus elejére az országgyű-
lés befejezi sürgős feladatát s azután szeptem-
ber közepéig szünet áll be a parlamenti élet-
ben, hogy ősszel ujult erővel vehessék föl a
pártok a küzdelmet elveikért.

A miniszterelnök a királynál.

Gróf Khuen-Hédervary miniszterelnökről ma
azt híresztelték, hogy a legközelebbi napokban
Ischbe utazik a királyhoz. A hír ilyen formában
nem igaz. A miniszterelnök a képviselőház mun-
kájának letárgyalása után utazik majd Ischbe,
hogy erről jelentést tegyen a királynak.

Hazai képviselő lesz.

Hazai Samu, a népszerű honvédelmi minisz-
ter nincs fölvéve a választóg névjegyzékébe, ilyen-
formán nem lehet képviselő. Nem is ez. A minisz-
ter ma a képviselőház folyosóján azt mondta, hogy
gondoskodott a névjegyzékbe való fölvételéről.

— Mihelyt választójogom lesz, mandátumot
vállalok — mondotta a miniszter. — Részt akarok
venni az aktív politikában.

Hazai tehát a jövő évben már honatya is lesz.
A honvédelmi minisztérium új államtitkára
is föllép képviselőnek, Karátson Lajos valamelyik
miniszter vagy államtitkár dupla mandátumából
kap egyet, esetleg a nagyenyedi kerületben kandi-
dál, ha Lukács László Körmezőbányát tartja meg.

A pártvezérek nyaralása.

Justh Gyula, a függetlenségi párt elnöke, or-
vosai tanácsára a legközelebbi napokban több heti
tartózkodásra Karlsbadba utazik, Justh, akinek
diétát kell tartani, kimentette magát a holnapi
elnöki ebéd alól is.

Kossuth Ferencz a jövő hét szerdáján Wics-
badenbe megy, gróf Apponyi Albert pedig akként
állította össze nyári programját, hogy a hónap
huszonötödikén elutazik a magyar fővárosból;
Apponyi egyébként a zárzó jogán hozzászól még
egyszer a felirathoz.

Polónyi Géza, aki a felirati vitában szintén
részt akart venni, ágyban fekvő beteg. A nép-
párti Rakovszky István már a múlt héten eluta-

— Fiatal...

— E kell nekünk!

Annuska piszszenni sem mert, miközben
az árnyékszerű alakok sorra tapogatták, sorra
vizsgálták a vásáros lovakat...

— Most pedig gyerünk, — mordult fel
egy rekedt hang. — Mulassunk! Ezek ugyan
reggelig ugye mozdulhatnak innét!...

Annuska hangjáról felösmerte a kajszai
bajszu vén, szürke betyárt. S midőn a csár-
daházba távoztak, Tápai Gergő, az öreg ko-
csis, kiszólt a szekér alól. Vasvillájával a
kocsi alá heveredett a vén szolgaember.

— Annuska, he! Alszik?

— Jaj, jaj! Gergő bácsi, dehogy is al-
szom!

Előbujt a hűséges ember.

— Itt pedig baj lesz! Mert, még estendet
belakotolták a csárdakaput.

— Ih, hih! — rikoltott a klarinét. Bent
az ivóban dübörgött a szilaj táncz.

— Oh, Márjám! — sirámosan nyögde-
cselte Annuska! Jaj!... Annuska rémülten
kapta le a fejét. Meglapult a kocsiderékban,
mert ismét nyikordult a csárdaajtó.

Gergő a saroglyánál a vasvillanyélvéget
markolázza.

— En vagyok! — suttogta a csárdásné.

— Jaj, nénikém!

— Annuska! Ha ügyes a kocsis, én
most kibocsátom magokat...

Tápai Gergely közelebb lépett.

— Csak ide kell bizni! Ugy járnak az én
lovaim, mint a madár.

— Jó, jó! Kerek se zördüljön.

— Nem hiába fogyasztottam el már én
kenyerem javát! — Gergő már a hámat is

felrakta a lovakra. Három saját nevelési
fiatal ló fuvarozta a szappanos kocsit, de
azért a vendégfogadó udvarán még a lócsre
akasztott itatóvasfazék sem zördült meg,
olyan óvatosan hajtotta lovait Tápai Gergely
öreg szolgaember.

Füzfák hajbókoltak a Tisza-parton. Az
ártérmederben mélabusan buhogott valami
éjszakai madár!... Kanyarodóhoz fordult a
kocsi. Itt megtorpantak a lovak. A füzesből
sötét alak penderedett a lovak elé. Durván
rezgett a hangja.

— Állj! Megállj!

— Az áldodat! Tápai Gergely közévá-
gott a három tüzes lónak.

— Oh, Márjám! Annuska a kocsiderék-
ba bukott le.

— Jaj! — valaki feljajdult az ország-
utszélén. Valakin keresztül gázolt a nekiva-
dult lógós ló. Reccsgett a kocsikerék. Eszu-
veszetten vágáltak, húzták az istrángot a
tűzvéru lovak.

Nehéz, mély bugásu hang mordult bele
az éjszakába. Annuska utánok lött a le-
gázolt betyár. Felriadt az alvó puzta. A
vadrucczák riadtan sápoztak, nyikogtak az
ártér felől. Majd a távolból vad kurjogtatás,
vágató lovak dobajlása zajdult fel. Bizonyo-
san a csárdabeli betyárok közül pattant lóra
néhány fürgébb legény.

— Oh, Márjám! — találmra még lövöl-
döztek is a betyárok. Egészen az adai sorom-
póig hajtották barnaszemű, szegedi Kiss An-
nusékat. Olyanfajta lovonjáró emberek vol-
tak ezek, akik fölül sosem volt bizonyos, hon-
nét jöttek? Merre mennek?

tott Budapestről és így csélekedett gróf *Batthyány* Tivadár is, aki ma csak egy napra szakította meg üdülését.

A pártonkívüli 67-esek.

Nap-nap után fölbukkan a hír, hogy a pártonkívüli 67-esek egy része belép a nemzeti munkapártba. Ennek a föltevésnek most újabb tápot adott az, hogy gróf *Andrássy* Géza tegnap megjelent a munkapárt klubjában, aki ugyan kijelentette, hogy csak „látogató” a klubban, de már ez a megjelenés is elég volt arra, hogy a belépések híre újból elterjedjen.

A Ház folyosóin azt beszéltek, hogy a belépés előkészítése ügyében *Szterényi* József folytat újabban megbeszéléseket. A volt államtitkár erre vonatkozólag úgy nyilatkozott, hogy a belépésekről szóló hírek most csak kombináción alapulnak, de ez idő szerint semmi aktualitással nem bírnak.

Szterényi egyébként már készül első szereplésére az új politikai alakulás keretében. A román kereskedelmi szerződés tárgyalásánál szólal fel természetesen elfogadja, miután annak megkötésében még a koalíciós kormány idejében neki vékony része volt.

A munkapárt Wekerle ellen.

A munkapárt egy része igen zökön vette, hogy a kormány lojálisan eleget akart tenni gróf *Apponyi* Albert ama kérésének, amely szerint gróf *Serényi* Béla földmívelési miniszter beszercebányai mandátumát adja át *Wekerle* Sándor volt miniszterelnöknek. Miután gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök nem akar pártja egy töredéké ellen sem cselekedni, kénytelen volt arra az álláspontra helyezkedni, hogy csak az esetben juttathat kerületet *Wekerle*nek, amennyiben belép a munkapártba. A volt koalíciós miniszterelnök azonban erre nem hajlandó, mert nem tartja ildomosnak, hogy szembekerüljön azokkal, akiknek még néhány hónappal ezelőtt parlamenti vezére volt s így továbbra is visszavonultságban marad, közéletünk nagy veszteségére. *Serényi* pedig a miskolci mandátumról mond le s így *Beszercebányán* nem is lesz üresedés, tehát itt választási harc nem lesz a munkapárt jelöltje s *Petrogelli* Oskár, volt Kossuth-párti képviselő között, aki alig néhány szóval bukott el s *Wekerle*t kivéve mindenkivel szemben föntartotta volna előjogát régi kerületére.

A többes mandátumok.

A nemzeti munkapártban ma este *Zichy* János gróf kivételével a kabinet valamennyi tagja fönt járt. A párt vezetősége is majd teljes számmal ott tartózkodott, továbbá megjelent *Lichtenstein* József, a miskolci munkapárt elnöke, *Wieland* Artur szepesmegyei főispán és *Münnich* Kálmán, az iglói kerület munkapártjának elnöke, akiket annak a híre szolgált a fővárosba, hogy ma és holnap történik meg a döntés a többes mandátumok dolgában.

A pártvezetőség csakugyan meg is kezdte ma délután tanácskozásait. Gróf *Serényi* Béla földmívelési miniszter két mandátuma közül néki a *Beszercebányait* ítelték oda. *Miskolc* déli kerületében a munkapárt *Görgey* István Máv. üzletvezetőt lépteti fel, akinek azonban két ellenjelöltje is lesz *Kubik* Béla volt borsodmegyei főispán Kossuth-párti s a kerület volt képviselője, dr. *Leitner* Adolf demokrata programmal.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter alkalmasint a *pozsonyi* I. kerületet tartja meg, s így *Iglón* új választás lesz. A munkapárt jelöltje valószínűleg *Münnich* Kálmán, udvari tanácsos lesz. Véglegesen csak holnap határoznak.

Lukács László pénzügyminiszter (Köröczbánya s Nagyenyed) a *nagyenyedi* mandátumról fog lemondani s erre *Eötvös* Károly, *Kozma* Andor vagy *Werner* Gyula fognak pályázni.

Gróf *Zichy* Aladár közoktatási miniszter *Szababárándról* köszön le, de még nem döntött, vajjon *Egert* vagy *Pécsel* tartsa-e meg? *Szababárándon* gróf *Zichy* Aladár, a néppárt

volt elnöke lép föl, a miniszter unokáécséje s még nem biztos, kap-e munkapárti ellenjelöltet. Ha *Egert* választaná, akkor *Pécs Karácson* Lajos honvédelmi államtitkárnak jut. *Székely* Ferencz igazságügyminiszter szülővárosa, *Szombathely* mellett nyilatkozott meg, míg *Marosvásárhely* I. kerületét átengedi fiának, dr. *Székely* Aladárnak, aki csütörtökön tizenöt képviselő kíséretében már le is utazik.

Kálmán Gusztáv kereskedelmi államtitkár (*Esztergom*, *Zsolna*, *Kolozsvár* I.) és *Rohonyi* Gyula igazságügyi államtitkár (*Nagybecskerek*, *Losonc*) nem mondanak le egyik mandátumukról sem, mert a zsolnai, kolozsvári s a losonci választást megpeticionálták.

Gróf *Tisza* István már határozott. *Láng* Lajos a *debreczeni* III. kerületet tartja meg, míg *Vereczen* a fia, *Láng* Mihály dr. fog kandidálni. *Zsilinszky* Mihály alkalmasint *Szarvást* választja s így *Liptó-Szent-Miklós* főlzabadul. Lehet, hogy itt *Karácson* Lajos államtitkár lép föl.

A horvátok és a kormány.

A horvát képviselők ma délelőtt tizenegy órakor értekezletre gyűltek össze a Kontinental-szállóban. Az értekezleten, mivel gróf *Pejacsevich* Tódor elnök Srájezban időzik, *Mausurancs* Bogozláv és *Maucsevics* Vazul alelnökök pedig nincsenek Budapesten, *Sipuss* Miklós, a legidősebb horvát képviselő elnökölt. Az értekezleten részt vettek dr. *Tomasics* Miklós horvát bán, *Chavtrak* Levin és *Amrus* Milán osztályfőnökök, *Grahovac* Mirko, *Silovics* József, *Belobrk* Péter, *Rorauer* Gyula, *Surmin* György, *Lorkovics* Iván, *Stojanovics* Bogdán, *Krskovics* Vinko, *Hiukovics* Henrik, *Pribiscevics* Szvetozár, *Rojes* Milán, *Popovics* Dusan, *Péles* Dusan, *Popovics* Sándor, *Sisics* Nándor és *Modrusan* Gusztáv horvát képviselők. Az értekezletet fél órai tanácskozás után félbeszakították és folytatását holnap délelőttre tüzték ki. *Tomasics* bán ugyanis az értekezlet elején annak a kívánságának adott kifejezést, hogy az értekezletet arra a körülményre való tekintettel, hogy a horvát képviselők nem jelentek meg teljes számban, már pedig a szóbanforgó kérdések fontossága az országgyűlés horvát tagjainak lehetőleg teljes számban való megjelenését tesz ki kívánatossá, holnap délelőtt folytassák. A még Horvátországban időző képviselőket táviratilag kéri a holnap délelőtt tíz órakor tartandó értekezleten való megjelenésre.

Berzeviczy a horvát-klubban.

Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke ma este meglátogatta a horvát képviselők klubját. Az elnök negyedétkor érkezett a Continental-szállóba, hol *Surmin* György képviselő fogadta az elnököt és bevezette a körhelyiségbe. Itt lelkesült „szívó” és „éljen” kiáltásokkal üdvözölték az elnököt. *Sipuss* Miklós képviselő rövid beszédet intézett az elnökhöz, kifejezést adva azon reményének, hogy a horvát képviselők a Ház elnökével együttműködve, ugy Magyarországon, mint Horvátország-rdekéit fogják szolgálhatni. *Berzeviczy* örömet fejezte ki ofelett, hogy a horvátokat itt meglátogathatta és hangsúlyozta, hogy Magyar- és Horvátország egymás támogatására vannak utalva. Kijelentette egyúttal, hogy ő mint elnök a horvátországi képviselőtársakkal szemben mindig igazságosan fog eljárni és törekvéseikben támogatni fogja őket. Leikesült szívó és éljen kiáltások honorálták az elnököt a beszédét, aki azután a klub tagjait szívesen elbeszélgetett. Jelen voltak a képviselőkön kívül *Chavtrak* Ferencz és *Amrus* Milán osztályfőnökök, valamint a főrendiház horvát tagjai is. — *Berzeviczy* élénk érdeklődéssel tudakozódott a horvátországi tudományos intézetek viszonyai felől, amely tekintetben *Surmin* kimerítő felvilágosításokkal szolgált az elnöknek. *Berzeviczyt* távozásánál is lelkesen ünnepelték.

A főrendiház föllirata.

A főrendiház föllirati bizottsága csütörtök délután négy órakor gróf *Zichy* Ágost helyettes elnök elnöklése mellett ülést tartott, amelyen a szövegező bizottság által előterjesztett föllirati tervezetet vet-

ték tárgyalás alá. A föllirati tervezetet, amelyet báró *Rudnyánszky* József jegyző mutatott be, csakly irályi módosítással a bizottság elfogadta. A föllirati szerzője *Samassa* József liboros-érek. Az ülésen jelen volt gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök is.

Itt említjük meg, hogy a főrendiház igazoló-bizottsága ma délelőtt tizenegy órakor ülést tartott, amelyen a főrendek jegyzékét folytatódólagan kiigazították.

Ellentét a véderőtörvény körül?

Egyik budapesti félhivatalos közönetu lapnak az a tegnapi híre, hogy az új véderőtörvényről szóló szaktanácskozások alkalmával bizonyos ellentétek mutatkoztak, amelyek magyar részről minisztertanács elé fognak kerülni, amint illetékes kormánykörökben kijelentik, nem felel meg a ténnyeknek. Sem nézeteltérések fel nem merültek, sem minisztertanács elé ilyen kérdés nem kerül.

A szerb kereskedelmi szerződés.

A magyar és az osztrák szakreferensek ma délután utaztak Belgrádba, hogy megkezdjék a tárgyalásokat a szerb kormányval a kereskedelmi szerződés ügyében. A tárgyalásokon magyar részről *Lers* Vilmos miniszteri tanácsos és *Pétery* Ödön a kereskedelemügyi minisztériumból, *Marschalkó* József miniszteri tanácsos a pénzügyminisztériumból és *Róth* Lóránd miniszteri tanácsos a földmívelésügyi minisztériumból vesznek részt.

A Justh-párt s a választójogi liga.

Hír szerint a függetlenségi Justh-párt és az Általános Választójogi Liga együttes kampányt indít a reform megvalósításáért. Báró *Bánffy* Dezső, a Liga elnöke ma beható tanácskozást folytatott gróf *Batthyány* Tivadarral aziránt, hogy a függetlenségi és 48-as párt tagjai a Ligához csatlakozzanak. Hogyan történjék az együttes működés: ezt a kérdést rövidesen tisztázni fogják. Valószínű, hogy a Justh-párt a maga egészében belép a Ligába és ezt parthatározattal mondja ki. De az se lehetetlen, hogy a párt tagjai egyenként csatlakoznak a Ligához. Persze ez esetben is valamennyien belépnek. *Giesswein* Sándor képviselő, az egyetlen keresztényszocialista már tagja a Ligának. Nyáron együttesen tart majd népgyűléseket a Liga és a Justh-párt.

Tisza és a nemzetiségek.

A bécsi „Politisches Korrespondenz” gróf *Tisza* István tegnapielőtti képviselőházi beszédéről ma a következő sorokban emlékezik meg: *Tisza* grófnak a nemzetiségi kérdéstről mondott nagyszabású beszéde tartós hatásra számíthat Magyarországon is, meg a külföldön is. A magyarországi nemzetiségek mérsékeltbb része bizonyára meglátja ebben a beszédben azt a teljes jóakaratot s azt az egész tiszteletreméltó törekvést, amelynek gróf *Tisza* kifejezést akart adni. Már ma is komoly jelenségek vallanak arra, hogy szavai nem maradtak visszhang nélkül. Talán lehet remény arra, hogy a nemzetiségek mérsékeltbb elemeivel való együttműködés, amit *Tisza* gróf olyan hazafias hűvel ajánlott, megvalósul. Maga *Khuen-Héderváry* gróf is bizonyára jóakarattal és erőteljes támogatással lesz rajta azon, hogy ebből a reményből valóság váljék. De gróf *Tisza* beszéde s talán még inkább az az osztatlan tetszés, amelyel fejtegetései a magyar parlamentben találkoztak, nyomtatékosan állítják a külföld elé annak igazságát, hogy a magyar politikának egyáltalán nem ezélya a nemzetiségek elnyomása s a magyar államférfiak teljes erővel törekzenek arra, hogy megszerezzék a békés együttműködés feltételeit. A nemzetiségi igaztókknak a választási visszaélésekről a külföldön elterjesztett meséi is bizonyára hiteltüket veszítik ezek után, mert hisz *Tisza* Istvának a nemzetiségekhez való kéző szavai egyáltalán nem úgy hangzanak, mint a hatalom birtokosáé a szolgaságban sanylódkhoz, mint az elnyomó szava az elnyomottakhoz: ezekben a szavakban egy nyugszabásu liberális államférfiu szólítja fel az ország különböző nemzetiségű polgárait az állam és az összesség érdekében való közös munkára.

A mérsékelt románok egyik ismert vezetőalakja, aki a nemzetiségi békét a magyar és a román sajtóban éveken át propagálta, *Tisza* beszédéről a következőleg nyilatkozott:

— *Tisza* beszéde mi reánk, akik minden tulajás és sovinizmus ellen küzdünk, kedvező hatással van főleg azért, mert nyiltan hirdeti a kiegyenlítés szükségét a más ajkuak törvényes és méltányos követelésének teljesítése után és mert

nyiltan elítéli az oklatan és eredménytelen soven politikai irányt, amelyet a magyar kormányok velünk szemben mindeddig követtek s amelylyel a szélsőket provokálták, de a mérsékeltet is elkedvetlenítették. Nagy hiba, hogy Tisza, aki részletesen előadta mindazt, amit a magyar állam és a nemzet a nemzetiségektől vár, pozitív és konkrét alakban nem nyilatkozott a kilátásba helyezett engedményekről, azaz azokról a törvényes intézkedésekről, amelyeket ő és a kormány a pacifikálás nagy művének realizálása végett megtenni hajlandó. Hiszen gróf Tisza ismeri a sérelmeket, amelyeket minden alkalommal részletesen felsoroltunk. Nem nyilatkozott a népiszkolai oktatásról, a nemzetiségi törvény becsületes végrehajtásáról, az Apponyi-féle iskolai törvények és nyelvrendeletek sérelmes intézkedéseinek hatályon kívül való helyezéséről és nem emlékezik meg a rettenetes közigazgatási sérelmekről, pedig ezek nélkül békét teremteni vagy az iránt akciózt folytatni teljesen lehetetlen. Legkevésbé indíthatna ily garanciák nélkül akciózt a román főpapság, amelyet a rendelkezések első sorban sújtanak. Mindazonáltal Tisza beszéde jelentékeny lépést jelent a kiegyenlítés felé, mely bizonyára a magyarbarát és békére vágyó román-ságnál nem fog viszhang nélkül maradni.

A népszámlálás.

A képviselőház közgazdasági bizottsága ma hitelesítette az 1910. évi népszámláláshoz szóló törvényjavaslathoz készült jelentését, melyet a bizottság nevében Papp Géza előadó terjeszt a Ház elé. A jelentés a többi közt ezt mondja.

A törvényjavaslat ujtásai különösen két irányban bírnak nagy jelentőséggel, a *népességmozgalom* szempontjából s *kulturviszonyaik* állását illetően. Az 1910. évi népszámlálási adatok földgölgzése után tiszta képet fogunk kapni arról az elszomorító köztudatról, hogy a házasságok termékenysége egyes vidékeken valóban hanyatlott-e? Ez a legnagyobb jelentőségű kérdések közé tartozik. Hisz a nemzet vérbeli, számbeli visszaesése a kivándorlás ténye mellett számban, erőben és értékben visszaesésre vezet. Szükséges, hogy pontos adatokkal bírjunk e részben, szükséges, hogy megállapítsuk e vidékeket s gondosan tanulmányozzuk ama vidékek helyi viszonyait, gazdasági, társadalmi helyzetét, hogy megtalálhassuk esetleg a módot arra, miként hódíthatjuk vissza e területeket a zegészséges fejlődésnek. Nagyon fontos a ujtása a jelen törvényjavaslathoz, hogy adatgyűjtésénél a műveltségi viszonyok megállapítása szempontjából abban az irányban is adatokat gyűjt, hogy a nép- és középiskolát az ifjuság közül hányan és mely társadalmi osztályhoz tartozók végezték és ebből megállapíthatni véli, hogy számbelileg mennyi egyént szolgáltat s mennyi kulturális erőt bírnak az egyes társadalmi osztályok magukban. A mai nagy társadalmi alakulás idejében nagyfontosságú az erőtenyezők ilyen meghatározása, megismerése annak, hogy mely társadalmi osztályban találhatjuk föl aránylag a legtöbb kulturhajlamot és erőt, a mi nemzeti fejlődésünk szempontjából rendkívüli értékkel bír.

A bizottság a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben *elfogadásra* ajánlja.

A petíciók statisztikája.

A lefolyt általános választások ellen a kir. Kuriához összesen *ötven petíciót* nyújtottak be. Ezek: Rakovszky István csornai, dr. Janiga János Szabadka II. kerületi, Heinecz Hugó selmeczbányai, dr. Ostffy Lajos czellödömölki, Muzslay Gyula nórádi, Rudnay Alajos privigyei, dr. Konyovics Dávid zombori, Kálmán Gusztáv zsolnai és Kozlovár J. kerületi, Szutrelly Lipót bácsalmási, dr. Kiss Ernő kunszentmártoni, dr. Mocsary Sándor füleki, Jákó Géza ugodi, dr. Barcsay Andor dévai, dr. Ilolló Lajos kunfélegyházai, dr. Beöthy László hosszupályi-i, dr. Lengyel Zoltán zilahi, dr. Frey János pécsváradi, gróf Wickenburg Márk balassagyarmati, dr. Jármay István tiszaháti-i, gróf Zichy István mezőkövesdi, gróf Bethlen István Marosvásárhelyi (mezősegi), Szepesházy Imre zborói, báró Madarassy Beck Gyula mezőkaszonyi, Hollaky Arthur kovásznai, dr. Hajós Kálmán zalabaksai, dr. Blánár Béla kassai, Kazy József sátoraljaui helyi, báró Sennyey Miklós királyhelmeci, Rohonyi Gyula nagybecskereki, Ajtias Horváth Dezső vágyecsei, Vojnich Sándor Szabadka I. kerületi, dr. Hegedüs Lóránt sepsiszentgyörgyi, Szász Pál magyarigényi, ifj. gróf Teleky József érsekújvári, Zathureczky István élesdi, Fusz Nándor alsólendvai, Szuha Pál szakcsi, Urmánczy Nándor szászrégeni, dr. Nagy Emil szolnoki, Szojka Kálmán nagylaki, dr. Mayer Ödön alvinczi, Incze Domokos esikszentmártoni, dr. Farkas Pál szászvárosi, Szalkay Sándor mátészalkai, Szepesházy Imre zborói, Liptay Béla kisvárdai, Sümegi Vilmos gyergyószentmiklósi, dr. Györfly Gyula esikarczfalvai és Vadász Lipót nyirbátori mandátuma.

Ezenkívül két vanaszos kérvény érkezett a kir. Kuriához, amelyeket azonban alaki hibák miatt visszautasítottak. Ezek: Blazsek Antal kérvénye Kelemen Samu és Földes Béla, továbbá Balga Imre kérvénye Kállay Tamás képviselő ellen.

Petíciót nyújtottak be 35 munkapárti, 8 Kosuth-párti, 4 Justh-párti és 3 néppárti megválasztott képviselő ellen. A Heinecz Hugó selmeczbányai képviselő ellen benyújtott petíciót a kir. Kuria alaki okok miatt visszautasította, ez azonban 15 napon belül újból benyújtható. A Rakovszky István mandátuma ellen benyújtott petíció szeptember 13-án az Ostffy Lajos czellödömölki mandátuma ellen benyújtott petíció ugyancsak szeptember 13-án kerül tárgyalásra. Szeptember 20-án tárgyalja a kir. Kuria a dr. Janiga János és a Muzslay Gyula mandátumai ellen benyújtott petíciót. Szeptember 27-én kerül tárgyalásra a Rudnay Alajos privigyei mandátuma ellen benyújtott kérvény. A többi kérvény sorsáról a kir. Kuria csak a nyári szünet után, augusztus végén, fog dönteni.

A kuriai bíraskodásról szóló 1899. évi XV. t.-cz. életbelépése óta ezuttal adták be a legtöbb petíciót.

Négy szónok egy napon.

— Bánffy Dezső felirata. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 14.

A felirati vita lassu vontatottságát ma végre élénkebb ütem váltotta föl s így lehetővé vált, hogy négy szónok lebeszélhetett az ülés folyamán. Köztük két Justh-párti, ami arra vall, hogy ez a párt sem akar fölöslegesen obstrukciót rendezni. Ma általán az volt a nézet, hogy a vita szombatira, de legkésőbb hétfőre véget ér s akkor azután a többi törvényjavaslatot már ebben a gyorsított tempóban fogja a Ház elintézni.

Tudós János, Justh-párti egész rövidre fogta mondókáját. A következő szónok a karakterisztikus fejű *Giesswein* Sándor kanonok volt, aki keresztényszocialista elveit hangoztatta. Okos, demokratikus és tudós, gondolkodó főre valló megnyilatkozás volt ez. A szokott szellemes, ötletes formában adta elő politikai állásfoglalását *Kelemen* Samu, a Justh-párt egyik legértékesebb, legképzettebb tagja. A nap utolsó szónoka a pártönkivüli 67-es báró *Bánffy* Dezső volt, aki alig néhány percig vette igénybe a Ház figyelmét, a feliratát — amely a hatodik — már a jegyző olvasta föl. Érdekes, hogy mind a négy politikus, — noha három különböző irányt képviselnek — egybehangozón az általános, egyenlő s titkos választójog mellett kardoskodott.

Az ülés végén kedves erőpróba játszódott le. Háromnegyed kettő felé járt az idő, amikor Bánffy után a jegyző *Huszár* Károlyt, Sárvár ifju néppárti követét hívta föl. Ő azonban terjedelmesebb szűzbeszédre készült s ezért nem is akarta összezsugorítani, kérte tehát beszédének holnapra halasztását. *Berzeviczy* Albert, a jindulatu elnök, aki megérti egy újdonsült honatyá keservét, hajlandónak is mutatkozott az engedékenységre, a jobboldalon azonban *Rosenberg* Gyula, *Nyegre* László s még néhányan mosolyogva azt kiáltották át a baloldalra:

— Ma! Ma! Dolgozzunk!

Az elnök kénytelen volt a szavazást elrendelni. Eleinte a kisebbség állott föl. Ekkor azonban *Láng* Lajosnak, az előadónak a szive megégett Huszáron és magán — mert egy másfélórás beszéd az ebédidőt negyed négyre tolta volna ki — s ezért sietve leszaladt az előadói emelvényről és kérte a munkapártiakat, hogy álljanak föl szintén. Az elnök szemethunyt s a viláért ki nem hirdette volna az eredményt addig, amíg az ebéd-kortekedésnek kellő sikere nem látszott. Amikor azután kellő számú kormánypárti is fölemelkedett a helyéről, *Berzeviczy* megkönnyebbülten s *Huszár* örömeire kijelentette:

— A Ház megengedi, hogy *Huszár* Károly képviselő ur holnap mondja el a beszédét.

Igy derült hangulatban, közmelegelődesre ért véget a mai ülés, amelyről a következő tudósításunk számol be:

A kifogásolt mandátumok.

Berzeviczy Albert elnök negyedtizenegykor nyitja meg az ülést.

Vermes Zoltán jegyző olvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét. Felszólalás nélkül hitelesítették.

Elnök bejelenti, hogy *Vagyon* Árpád képviselő megszüntette az összeférhetetlenségét.

Ezután az állandó bíráló-bizottságnak tegnap megválasztott tagjai a Ház színe előtt letették az esküt.

Majd kisorsolták az egyes bíráló-bizottságokhoz utasítandó, alaki szempontból kifogásolt, illetve panaszszal s kérvénnyel megtámadott mandátumokat. A sorsolás eredménye a következő:

Az I. bíráló-bizottsághoz utasítottak: *Lukács* György, *Varga* Gábor és *Bródy* Ernő képviselőknek az osztályok által kifogásolt mandátumai.

A II. bíráló-bizottsághoz utasítottak: *Faragó* Antalnak az osztályok által kifogásolt mandátuma és *Hegedüs* Lórántnak a Kuriához beadott kérvénye.

A III. bíráló-bizottsághoz utasítottak: *Beck* Lajosnak és *Csontos* Andornak az osztályok által kifogásolt mandátuma és a *Hajós* Kálmán ellen a Kuriához beadott kérvény.

A IV. bíráló-bizottsághoz utasítottak: *Sümegi* Vilmos ellen beadott panasz és a Kuriához beadott kérvény s a *Justh* Ferencz ellen beadott panasz.

Az V. bíráló-bizottsághoz utasítottak: *Rudnay* Bélának az osztályok által kifogásolt mandátuma és a *Serbán* Miklós ellen beadott panasz.

A VI. bíráló-bizottsághoz utasítottak: *Réthy* Endrének az osztályok által kifogásolt mandátuma, a *Rakovszky* István ellen beadott panasz és a Kuriához beadott kérvény, továbbá *Vadász* Lipót ellen a Kuriához beadott kérvény.

A VII. bíráló-bizottsághoz utasítottak: *Sztankovics* Imrénének és gróf *Woraciczky* Jánosnak az osztályok által kifogásolt mandátumai.

A VIII. bíráló-bizottsághoz utasítottak: *Eitner* Zsigmondnak és *Pekár* Gyulának az osztályok által kifogásolt mandátumai.

A IX. bíráló-bizottsághoz utasítottak: *Hook* Jánosnak az osztályok által kifogásolt mandátuma és *Szuha* Pál ellen a Kuriához beadott kérvény.

Felirati vita.

Ezután folytatták a felirati vitát.

Elnök utólag rendreutasítja *Pozsgay* Miklóst következő tegnapi közbeszólásáért: „Majd mindjárt jön a kantár is a nyerítés után!”

Tudós János polemizál *Várady* Zsigmond tegnapi felszólalásával. Elsősorban tiltakozott ama vád ellen, mintha ők obstrukciónak. Kifogásolta, hogy *Várady* miért nem szölt a választói jogról, holott szóló tudomása szerint ő hive az egyenlő, általános, titkos választói jognak. *Bathányi* felirati javaslatát fogadja el. A munkapárt meg fogja szavazni a közös bank szabadalmának meghosszabbítását, még ha a készfizetések felvétele nem sikerül is. Nem látja a paritás érvényesülését sehol a közügyekben, a magyar udvartartásban, a diplomáciában s gazdasági érdekeink védelmében. A megoldásnak egyetlen módja, ha a király hozzájárul az ország gazdasági és politikai függetlenségéhez. Nem látja az új pártban a demokráciát és a szabadelvűséget. Ellenkezőleg éppen *Tiszának* a főrendiházban annak idején mondott beszédében a tiszta konzervativizmus jelentkezik. Legfőbb óhajta, hogy mielőbb üljön össze az egyenlő és általános választói jog alapján választott képviselőház.

Giesswein Sándor kijelenti, hogy őrvendve hallotta a trónbeszédből a jövő korszerű szocialis fejlődéséről mondottakat. Örül, hogy politikai életünk a progresszivitás jegyében megy át. De ha ezt egybeveti a többségi felirattal, ott retrograd irányt lát jelentkezni. A szabadelvű irányzat tekintetében is visszafelé fejlődést lát. A liberálizmussal párhuzamosan kell haladnia a szocializmusnak, hogy az egyéni érvényesülés mellett a tömegérvényesülés is előtérbe lépjen. Éppen ennek a hangoztatását nélkülözi a feliratban. Csak a szocialpolitika útján érhetjük el gazdasági fejlődésünket. Nemzeti önállóságunk szempontjából helyesebb, ha a jelszavak politikája helyett belső gazdasági életünkkel foglalkozunk. *Tisza* István a nemzetiségi kérdést csak az egyik oldalról világosította meg, mert nem beszélt annak szocialis oldaláról. Mert a nemzetiségi kérdést nemcsak a faj szempontjából szabad vizsgálni, hanem szocialpolitikai szempontból is. A magyar kultúra vezetésével szocialis téren kell segíteni a nemzetiségeket s ez lesz a kérdés igazi megoldása. A magyar kultúra fejlesztésére össze kell fogni minden erőt s nem szabad szakítani e téren a felekezetekkel. Végezetül a választói reformról szölt. Igazi szocialpolitikát csak megfelelő választójoggal lehet folytatni. A feliratban a kérdés tekintetében határozatlanságot és burkoltságot lát. Az általános, egyenlő és titkos választói jognak a hive. Nálunk ma minden választás az erkölcstelenység iskolája. A néppárt feliratának szocialis részét elfogadja.

Elnök tíz percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

Kelemen Samu Tisza beszéde kapcsán a nemzetiségi kérdéssel foglalkozik. Helytelen az eddigi nemzetiségi politika. Gazdasági, kulturális, szociális és közigazgatási okai vannak a nemzetiségi kérdés elfajulásának. Helytelennek tartja Tisza felszólalásának azt a részét, amely a nemzetiségi kérdést, büntetőjogi uton akarja elintézni. Ugyis sok Magyarországon a politikai pör. Erre nézve statisztikai adatokat olvas föl. A többség feliratában, nincs meg a kormánynak programja. A trónbeszéd nem mondja meg, milyen lesz a kötelező oktatás, a közigazgatás rendezése. A készízetések felvételénél sem mondja meg, hogy felvételtől, vagy rendezésről van szó. A választási jogról is homályosan beszél a trónbeszéd. Bosznia pedig épenséggel hallgat. Reflektál Várady Zsigmond ama felhívására, hogy ők hagyják abba a gravaminális politikát. Nem zárkózik el a közigazgatás reformjától, de ennek demokratikusnak kell lennie. Reformálni kell a közigazgatási választójogot, hogy a nép érvényesítse óhajait. Kérdi, hogy a készízetések felvétele ellenértéke a bankközösségeknek. A választói jog kérdésében is homályos a felirat. Nem lehet tudni, hogy nincs-e benne a pluralitás. Ok ezzel szemben az általános, egyenlő és titkos választói jognak hívei. Az általános választói jog alatt a vagyoni cenzus elejtését, de értelmi cenzust értenek. Az egyenlőség alatt a pluralitás és közvetítés kizárását érti. Ez nem jelenti a választókerületek matematikai egyenlőségét. Az intelligencia szerint igazodjék a kerületek beosztása. Leglényegesebb része a választói jognak a titkos-sága. Szólt a feliratnak ama részéről, amely a szabadelvűségről szólt. A régi szabadelvűpárt sohasem volt szabadelvű, nem nemzeti, hanem hatalmi célokért küzdött.

Vadász Lipót: Hát a koalíció szabadelvűsége milyen volt?

Kelemen Samu: A koalíció felbomlásában része volt annak is, hogy érvényesíteni akarták a szabadelvűségeket és demokráciát. A régi szabadelvűpárt nem volt őrök alkotásának sem. — **Bathory feliratát** fogadja el.

Bárány Dezsőnek egészségi állapota nem engedi meg, hogy hosszabban felszólaljon s minden kérdésről nyilatkozzék. Főcélja csak az, hogy mint a Házban egyedülálló, feliratát benyújthassa. Igazat ad Várady-nak abban, hogy már már idejét multá a királyi trónbeszédre adott felirat. Nem fogadja el a többség és a többi pártok feliratát. A pártoknak gazdasági alapokon kellene nyugodniuk. S ma egyetlen párt sem nyugszik azon. Helyes, amit Várady mond, hogy szociálpolitikai téren demokratikus és liberális alapon álljunk. De nem látja ezeket a többség feliratában s nem látja benne az általános, egyenlő és titkos választói jogot. Végezetül benyújtotta felirati javaslatát, kórvan annak fölolvását.

Bánffy javaslata.

Vermes Zoltán jegyző olvasta fel bárány Dezső feliratát, amelyet a következőkben ismertettünk:

A hazának jól felfogott érdekei, amelyek mindig azonosak a Szent Korona érdekeivel, kötelezőnké teszik, hogy sürgősen megszavaztassanak mindazon törvények, amelyek az állam alkotmányos működését biztosítják.

Ezen főfontosságú társadalmi és gazdasági törvények megoldhatása okvetlenül feltételezi, hogy mindenekelőtt az államháztartás egyensúlya biztosítsák és az állam hitele megszüldíttassék. Ebből a szempontból kiindulva nem lehet és nem szabad elzárkózni az elől, hogy az állam részére új jövedelmi források nyitassanak. Itt azonban az igazságos teherviselés egyetlen elvének kell érvényesülnie. És pedig elsősorban az adóknál. Teljes mérvben alkalmazandó tehát a progresszív megadóztatás a nagy és legnagyobb jövedelmekre, bárhonnán eredmények is ezek. Miután pedig az egyenesadó reformjáról legutóbb alkotott törvény éppen azáltal, hogy vét az igazságos teherviselés elve ellen, egyformán károsítja a társadalmat és az államot, ezen törvény megfelelő módosítása sürgős feladatot képez.

Fokozottabb kötelesség gondoskodni arról is, hogy a nemzet teherviselő képessége fejlesztesse. A legmesszebbmenő módon fejleszteni kell iparunkat és kereskedelmünket, hogy az ország kellően előkészítve legyen az 1917. évben bekövetkező önálló gazdasági berendezkedésekre. És ezen nagy szempontokat tartva szem előtt, különös gondoskodásunk tárgyát fogja képezni a mezőgazdaság.

Az ország közgazdasági érdekeinek összehangatos ápolása és védelme, gazdasági viszonyainak rendezése szükségessé teszi, hogy Romániával és a Balkán-félsziget egyéb államaival kereskedelmi szerződéseket kössünk.

Valóban nagy és sürgős feladatot képez a bankügy rendezése. Miután a jegybank szabadalma ez év végén lejár, az ország nagy kárára kifogytunk az időből arra nézve, hogy Felsőged másik

államától teljesen független, feltétlen jogunkat érvényesítve, már most léptessük életbe az önálló magyar jegybankot. Gondoskodnunk kell oly átmeneti ideiglenes intézkedésekről, amelyek egyrészt a készízetések kapcsolatos rendezésével megadják az alapot a jegybank további törvényes működésére, másrészt biztosítják, hogy az önálló magyar jegybank oly záros határidő alatt létesítettni fog, hogy az 1917. évben bekövetkező önálló gazdasági berendezkedésünk már működésben találja.

Felsőged bölcsesége nem zárkózik el ezen reformok elől és legfontosabbnak s immár elodázhatatlannak a választójog kérdésének új szabályozását jelöli meg. Egyetért abban, hogy ez a kérdés az általános választójog alapján, a magyar állam egységes nemzeti jellegének teljes megóvása mellett, a demokratikus fejlődés igényeinek szem előtt tartásával oldassék meg. És egyetérti remél abban is, hogy a választójog ne csak általános, hanem egyenlő, titkos és községenkénti is legyen.

A nagy társadalmi és gazdasági reformok között első helyen áll a nemzet létérdeke által követelt birtokpolitika. Fel kell szabadítani és fel kell osztani a termőföldet. Ha másképpen nem, kisajátítás utján.

A hódolattal kifejtett, már el nem odázható nagy szociális reformok még kiegészítendők a közigazgatásnak a változott társadalmi viszonyok és igények által feltételezett újjászervezése által, mely újjászervezés azonban mindenesetre az önkormányzati jog lehető megóvásával lesz foganatosítandó. És kiegészítendők a közoktatás ügyének újjászervezése által, oly irányban, hogy addig is, amíg keresztülvitetnek az a nagy elv, hogy az egész közoktatás állami legyen, mindenesetre és sürgősen életbeléptetendő az ingyenes állami népoktatás.

Aggályljal látjuk, hogy a Horvát-Szlavonországok félrevezetett közvéleménye mint igyekszik laizítani a kapcsolatot, amelyvel ezen országok Szent István Koronája birodalmának örök tartozókat képezik.

Sajnálattal látjuk, hogy a legkegyelmesebb trónbeszéd több oly kérdést nem érint, melyeket hasonlóan és feltétlenül mielőbb megoldandónak tartunk: ilyenek az egyesülési és gyülekezési jog törvényvel való szabályozása, nemkülönben a sajtószabadság megfelelő biztosítása, a tisztviselői pragmatika, valamint a terhes megélhetési viszonyoknak megfelelő tisztviselői fizetés rendezése. Sajnosan nélkülözzük továbbá a munkásjóléti és agzkort biztosító törvényes intézkedések megalkotásának terve vételét.

Bárha a királyi trónbeszéd kilátásba helyezi ugyan a különböző felekezetek állami segélyezését, nem tudunk megnyugodni abban, hogy hallgat az 1918. évi XX. törv.

Huszár Károly (sárvári) kérte, hogy beszédét holnap mondhasse el.

Miután ebbe a többség beleegyezett, az ülés a holnapi napirend megállapításával háromnegyed kettőkor véget ért.

Budapest, július 14.

A Borromeus-encziklika. Gróf Csáky Károly váci püspök a Borromeus-encziklikáról való állásponjtját a következőkben körvonalazta:

— Az én állásponjtom és a püspöki kar állásponjtja tökéletesen világos. Várossy érsek az encziklikát olyan időben promulgálta, amikor a pápa ő szentségének az encziklika visszavonására vonatkozó rendelkezése még nem volt ismeretes. Ez a visszavonás most már hivatalosan is tudomásunkra jutott, az encziklikát tehát a püspöki kar egyetlen tagja sem fogja promulgálni.

Hiteles helyről közlik, hogy a Borromeus-encziklikát a prágai érsekség hivatalos lapja legközelebbi számában latin nyelven le fogja nyomtatni, de a szövegről nem fogják kihirdetni. A német szöveg megjelent a szent Bonifácus című egyházi folyóiratban.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház pénzügyi bizottsága holnap, pénteken délután hat órakor a képviselőház I. számú termében, a gazdasági bizottság pedig ugyancsak, holnap délután négy órakor a képviselőház elnöki fogadótermében ülést tart.

A képviselőház mentelmi bizottsága ma délután öt órakor tartotta Plósz Sándor elnöklete alatt ülését, melyen az általános előadói teendőkhel dr. Darvas Fülöpöt bízta meg.

Interpelláció a sódrágulás miatt. Szombaton a Justh-párt részéről interpellációt fognak intézni Lukács László pénzügyminiszterhez amiatt,

hogy a Kereskedelmi Bank Részvénytársasághoz intézett rendeletével a só árát jelentékenyen fölemelte.

A román kereskedelmi szerződés

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, július 14

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután öt órakor Láng Lajos elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen a kereskedelemügyi kormány részéről Hieronymi Károly miniszter, Lers Vilmos és Vargha Gyula miniszteri tanácsosok, a földmívelésügyi minisztérium részéről pedig gróf Serényi Béla miniszter, Kazy József államtitkár, Póchy József és Róth Loránt miniszteri tanácsosok, valamint Györy Loránt osztálytanácsos voltak jelen, míg a pénzügyi kormányzatot Marschalko József miniszteri tanácsos képviselte.

Rosenberg Gyula bemutatja a Romániával kötött vámszerződésről a közigazgatási bizottság által szerkesztett jelentést s miután az abban foglaltakat részletesen ismertette, javasolja, hogy azt a pénzügyi bizottság is tegye magáévá.

Papp Géza előadó történelmi alapon részletes adatokkal bizonyítja, hogy a romániai piac mily nagy fontossággal bír a magyar gazdasági élet szempontjából. Kifejti, hogy a vámháboru előtti kedvező gazdasági állapot helyreállítása mily kívánatos volna. Bár a mezőgazdaság védelmének szükségét ismételtelen elismeri, az agráriusoknak a javaslattal szemben táplált aggályait mégis túlzottaknak tartja. A javaslatot elfogadásra ajánlja.

Kossuth Ferenc beszéde.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy a szerződést nemcsak azért fogadja el, mert annak megkötésében annak idején ő is részt vett hanem azért is, mert az az akkori politikai viszonyokhoz mérten teljesen kielégítő volt. Elismeri hogy a szerződésben Magyarország számos és súlyos áldozatot hoz, de azokra az általános politikai helyzetet való tekintettel a háborus veszélyek elkerülése végett okvetlen szükség volt. Ez a magyarázata, hogy a titkos egyezményben kontingentált balkáni átaléviteli aránytalan nagy részét biztosították Romániának. Elfogadja ezt a szerződést, mert szakít a monarchia azon régebbi politikájával, melylyel a Balkán államokat kényszerítette, hogy terményeiket Magyarország megkerülésével vigyék ki nyugatra. Különben is a szerződés inkább morális, mint gazdasági előnyöket nyújt Romániának, mert a neki engedélyezett kontingent a legközelebbi években úgy sem veheti majd igénybe. Szerbia gazdaságilag már teljesen emancipálta magát a monarchiánktól, amennyiben annak megkerülésével nagymennyiségű húst viz ki Génuába és Maltába. Kívánatos volna, hogy mi is ilyenformán emancipáljuk magunkat Ausztria befolyása alól.

A többi felszólaló.

Bakonyi Samu hangsúlyozza, hogy az előzmények által egyáltalában nem érzi magát korlátozva. A husdrágaságot nemcsak a behozatal korlátozása, hanem a fogyasztási adórendszerünk is okozza. Első feladatnak tartja a fogyasztási adók leszállítását.

Mezőssy Béla hangsúlyozza, hogy a román szerződés jóllehet a mezőgazdaság terhére nagy áldozatokat követel, még sem nyújt megfelelő ellenértéket az ipari érdekek számára. Tévedés lenne azonban ezért a volt kormányt a felelősség súlyával megterhelni. Küllgyi képviselőtünk szokott ügyessége itt is érvényesült, mert 16 éven át voltunk szerződésen kívüli állapotban Romániával és épp akkor kellett ezen helyzetet megszüntetni, amikor egy esetleg kitörhető Balkán-háboru előestélyén állottunk. Fentartja magának a jövőt illetőleg eszelekvési szabadságát akkorra, amidőn a többi Balkán-államokkal szerződések is betérszettek.

Hegedüs Loránt azon indokokból is elfogadja a javaslatot, mert a szerződés a székely ipar érdekeit előmozdítja s reméli, hogy a kormány a javaslat életbelépte után ezt a helyzetet az erdélyi részek érdekében ki is fogja használni. Felhívja a kormány figyelmét még arra, hacsak oda, hogy ne csak az osztrák, hanem a magyar határon is épüljenek romániai vágóhidak, még pedig lehetőleg magyar tőke közreműködésével, hogy ilyenformán a Romániával való kereskedelmi forgalmunk élénkebbé váljon.

Tallós Béla a törvény elfogadja. Nemesak azért, mert a kormány erre nézve már előzetesen kötelezettséget vállalt, hanem azért is, mert nézete szerint a hátrányok nem olyan nagyok, mint amilyeneknek azokat némelyek feltüntetik és viszont ipari szempontból jelentékeny előnyökkel jár.

Gróf Wickenburg Márk kijelenti, hogy nem

híve az elzárkózás politikájának, de azért is szükségesnek tartja, hogy mezőgazdaságunk a külföldi konkurrenzia ellen megvédelmeztesse.

Sándor János elfogadja a javaslatot azon reményben, hogy a kormány majd erélyes akciókat indít a székelyföldi ipar fellendítésére.

A kormány álláspontja.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy itt egy nemzetközi szerződésről van szó, melyet a maga egészében lehet elfogadni vagy elvetni. Ezért oly részletekre és panaszokra, hogy mi mindent lenne vagy lett volna jó abban szintén szabályozni, csak röviden reflektál. Meggyőződése, hogy a Romániával kötött kereskedelmi szerződés a mi kereskedelmi politikánkat a Balkán-államokkal szemben a helyes útra tereli. Romániával szemben minden lehető kereskedelempolitikai fázison átmertünk. Voltunk jó szerződéses viszonyban, azután várműködésben, utána legnagyobb kedvezményi egyezményben és most a tarifaszereződés terére léptünk. De tény, hogy minél rendezetlenebb volt a viszony, annál nagyobb kárt szenvedtünk. Mindig a magasabb fejlettségű fokon álló állam szenved a mélyebbre nyúló kárt a várműködésben. Ma teljesen tárgytalan a vitát abban az irányban folytatni, hogy az Ausztriával való szerződéses viszonyunk mily irányban hátrányos. Mindazonáltal Mezőssy és Bakonyi szavaira reflektálva, illusztrálja azt, hogy bár Ausztria textiliparának jelentékeny előnye van és lehet a romániai exportból, a magyar textil-export mindazonáltal már eddig is tekintélyesebb, mint amelyet a magyar belső textilipar szükségletnek a magyar textilipar által történő fedezése aránya szerint várhatnánk. Egyébként a monarchia szerződéses vámterületén belül fennálló szabadforgalom folytán különben sem állapítható meg, hogy a magyar export mennyiben magyar gyártmány s ugyanez áll az osztrák exporteziketekre nézve is. Nem lehet tehát oly izoláltan a magyar és az osztrák érdekeket szétválasztani és egyenesen szembeállítani. Áttérve a belföldi husárok magaságára és a román importvámok hatásainak taglalására, statisztikai táblázatok felmutatása mellett megvilágítja a fővárosi és országos husárgazságot. Kifejezést ad részletes indokolással azon nézetének, hogy Románia az első éveket nem is lesz képes a kontingenseket kihasználni; egyetért Kossuthal, hogy azok jórészt papíron maradnak. Összehasonlítván a Balkán-államok huztermelési költségeit a mieinkkel, rátér az importálandó husnak vámterhére, mely egymagában a marhahus minden kilogrammjánál legalább is 10 fillér, a sertéshusnál 21 fillért tesz ki. Hegecsnek válaszolva ismerteti azon akadályokat, melyek folytán a Balkán-államokból származó huzbehozatalra a vágóhidakat magyar, illetőleg osztrák területen nem lehet felállítani. Továbbá érinti azon okokat, melyek folytán a kivándorolt székelyeink érdekeit illető kérdések szabályozásába, nevezetesen az állampolgársági viszonyainak rendezésébe a román kormány a kereskedelmi szerződés keretében nem is bocsátkozott volna. Miután még felvilágosítást adott Hegedűsnek aziránt, hogy a román kormány most hol s minő vágóhidakat készül építeni, közelebbről foglalkozik Mezőssy Bélának azon állításával, hogy az ipar iczikkel áremelkedése sokkal nagyobb, mint a mezőgazdasági cikkeké. Általában tagadja ezen állítását helyességét, de elvileg is igen aggályosnak tartja a termelési ágak értékeinek folytonos féltékeny szembeállítását. Helyesli Wickenburg azon figyelmeztetését, hogy nem szabad minden kritika nélkül átvenni a nyugati államok elzárkózási politikáját. A mezőgazdasági elzárkózás mindig azon hátránnyal jár, hogy olykor a nagy vámvédelem megfordított irányban működik, jelesül akkor érvényesülnek a magas gabonavámok, mikor itthon ugy is magasak a gabonáé. Végül Sándor János aggályával és az elbukott székelyipart illető panaszával szemben kifejti, hogy éppen a román szerződésnek lesz feladata az erdélyi relációkat tetemesen megélelni.

Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter a tárgyalási anyagnak oly értékes és beható megvitatása után már csak röviden kíván szólni. Mindamellott, ha általában azon kijelentések ismétlésére szorítkozhatik is csupán, amelyeket a mezőgazdasági bizottságban tett a tárgyalás alatt levő szerb kereskedelmi szerződésre és azzal kapcsolatosan a hazai gazdalkodás részéről felmerült tiszta aggályok eloszlatására nézve — ezeket a kijelentéseket bizonyos tekintetben mégis kiegészíteni óhajtja. A román szerződésben kontemplált állatkontingensből származó ember fogyasztására felhasználható huzmennyiségnek a belföldi árakra oly csekély árkülömböztető hatása lesz, hogy az a mi állattenyésztésünk és állatkereskedelmünk nézve veszélyelmet valóban nem jelent. E tekintetben ő is utal azokra az adatokra, melyeket a kereskedelemügyi

miniszter ismertetett. Egy általános közgazdasági jelentőségű hatása azonban mindenesetre lesz a huskontingens bevezetésének, s ez abban áll, hogy a szegényebb néposztály is — legalább vasárnaponként — húsételhez is hozzá fog jutni. Mint a közgazdasági bizottságban is jelezte, a miniszter ma is kiemeli, hogy a tárczája jelenlegi költségvetésében felvett azon évi 300.000 korona összegnek (mely közös legelők szerzésére és avitására szolgál), már az új költségvetésben évi 500.000 koronára való fölemelést fogja kérni. Ezenkívül tíz évre 100.000 korona összegnek a költségvetésbe való beállíthatóságát kívánja javaslatba hozni, mely összegből a községeknek 50—100 százalékos terjedhető segélyeket kíván nyújtani a községek kamatterheinek csökkentésére. Ily módon évenként körülbelül 2 millió korona tökéletes mozgásba jönni a legelők javítása érdekében. Csodás eredményeket ezen összegből ugyan semmiestre sem lehet elérni, de ez is mindenesetre valami. Végül néhány szóval a termelés fokozására irányulólag másutt is tett kijelentéseire röviden ezuttal is reflektálni kíván és jelzi, hogy a nagyobb mérvben való termelés fokozása állandóan törekvése lesz. Nézete ugyanis az, hogy általános közgazdasági és közjóléti szempontból éppen napjainkban nem hagyható figyelmen kívül az a közszükséglet, hogy a termelők csekély költséggel és álcsozattal nagy tömegeket produkáljan, a fogyasztó pedig olcsón jusson hozzá a legfontosabb szükségleti cikkekhez.

Miután még az elhangzott felszólalásokra Mezőssy Béla röviden reflektál és Rosenberg Gyula és Papp Géza is éltek az előadói zárszó jogával, a bizottság a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben változatlanul elfogadta és gróf Károlyi Mihálynak a közgazdasági bizottsághoz beadott indítványát is azzal tette magáévá, hogy az állat-tenyésztés és értékesítés emelkedését különösen figyelmébe ajánlotta az illetékes tényezőknek.

Ezután a bizottság a statisztikai hivatal 1910. évi munkatervéről szóló jelentést változatlanul elfogadta.

KÜLFÖLD.

A törökök háborút akarnak.

Budapest, július 14.

A tegnapi megnyugtató hírek után, ma ismét riasztó jelentések érkeznek Kréta felől. Tudjuk, hogy Görögország teljesen megadta magát a hatalmak követelésének és ezzel olybá tünt a dolog, mintha a törökökkel való konfliktus békés elintézését nyert volna. Ma azonban vész hírek érkeznek, melyek általános meglepetésre arról szólnak, hogy *Törökország minden áron háborút akar Görögországgal*. Hogy ezek a hírek mennyiben felelnek meg a valóságnak, ebben a pillanatban ellenőrizhetetlen. Valószínű azonban, hogy a törökök egyszer és mindenkorra szeretnének leszámolni a renitenskedő görögökkel és kibujja a hatalmak gyámkodása alól, a maguk erejükkel szeretnének respektust szerezni a görög szigeten. De lehetnek még egyéb szempontok is, melyeket azonban ebben a pillanatban, pozitíven meghatározni nem lehet.

A mai nap eseményeiről a következő tudósítást adhatjuk:

Konstantinápolyból, Szalonikiből és Szmirnából jelentik, hogy az ottani görögök nagyon el vannak keseredve a macedóniai egyházi törvény miatt. Azt mondják, hogy az ökuméni pátriárka a görög ügynek vértanuja és azzal vádolják a törököket, hogy *késéghesésbe kergetik a görögöket, csak hogy okuk legyen a háborúra*. Azt mondják, hogy az athéni kormány kötelessége a hatalmakat közbelépésre bírni, hogy így óriás katasztrófának elejét vegyék.

A tegnapi elbocsátott görög tartalékosok helyébe e hét végén két új tartalékos évfolyamot hívnak be hat heti gyakorlatra, úgy hogy tovább is 35.000 ember marad fegyver alatt. Athénben meg vannak róla győződve, hogy *Törökország még akkor is a háborút fogja akarni, ha a krétai kérdés simán bonyolódik le*.

A Tribuna értesülése szerint a nagyhatalmak elhatározták, hogy Törökország tiltakozó jegyzékére azt fogják felelni, hogy semmit sem lobbanthatnak szemére a görög királynak, akinek közbelépése csak megkönnyítette az a helyzetet, amelyet Törökország maga kívánt.

A török követ Athénben magyarázatot kért Görögországnak a krétaiakra gyakorolt befolyás dolgában. A görög kormány azzal válaszolt, hogy utal a hatalmaknak erre vontkozó óhajára. Kanecából ideérkezett jelentések szerint a védőhatalmak négy páncélhajója egyelőre a Suda-öbölben marad mindaddig, míg a megoldást véglegesen el nem fogadják. A képviselők időközben hazautaznak. A nyugalmat és a rendet a szigeten egyelőre nem zavarták meg. Itteni diplomáciai körökben valószínűnek tartják, hogy a hatalmak a legutolsó krétai jegyzékre nem fognak válaszolni, miután az eskütétel kérdése már el van intézve.

A török és görög lakosság mindenfelé ellenségesen helyezkedik el egymással szemben. *Cancában* egy ottani kávéházban keresztények és mohamedánok összeverekedtek. Hat mohamedánt megsebesítettek. A rendőrség letartóztatott a verekedők közül három muzulmán és egy keresztényt, mikor azonban a török lakosság fenyegetően lépett föl, a rendőrség szabadonbocsátotta a mohamedán foglyokat.

Monastirban a görög lakosság lármás tiltakozó gyűlést tartott az új egyházi törvények ellen. A gyűlés után a konak környékén a tömeg összeütközött a csendőrséggel, amely a tüntetőket minden oldalról bekerítette. A menekülő görögöket a csendőrök a Dragor folyóba szorították, de aztán a fuldoklókat kimentették. György király egyébként a jövő héten Aix les Bainsbe utazik fürdőzni és három hétig marad ezen a fürdőhelyen, de még augusztus 21-ike, tehát a képviselőválasztások előtt visszatér. Távollétében a minisztertanács fogja a kormányzást ellátni.

Lehet, hogy a görög király ezzel a riasztó hírek ellen akar tüntetni, amit a nagy sietség is bizonyít, melylyel ezt a kommunikét kiadták. A legközelebbi huszonnegy óra egyébként bizonyára megadja a felvilágosító feleletet, mely dönteni fog háboru vagy béke felett.

A konstantinápolyi rendőrség hír szerint tegnap többeket letartóztatott. Többek között néhány török nőt is, akik a titkos bizottság tagjai voltak. Állítólag Brüsszában is letartóztatott két embert. A szultán ma délután audiencián fogadta a bolgár exaichát, aki hosszú időn át távol volt Konstantinápolyból. Portai és diplomata körökből származó hírek szerint a porta a krétai kérdésben egyelőre nem tett újabb lépést és a krétai hatalmak legutóbbi jegyzékére nem válaszolt, hanem a további fejleményeket megvárja.

Witte gróf új szerepe. P-tervéről érkeznek az érdekes jelentés, hogy gróf Witte, a volt orosz miniszterelnök számára új állást szerveznek. A birodalmi pénzügyi ellenőri hivatalt, amelynek élére gróf Witte fog kerülni, teljesen függetlené teszik a minisztertanácstól és hatáskörét kiterjesztik minden állami intézmény gazdálkodásának ellenőrzésére.

A spanyol kulturharc. Az ellentétek a Vatikán és Spanyolország között annyira elfajultak, hogy a diplomáciai viszony megszakítása elkerülhetetlen. Olyda vatikáni spanyol nagykövet nem beteg, hanem kormánya utasítása következtében betegség ürügye alatt hagyta el állomáshelyét.

Luenger öröke. Bécsből jelentik, hogy a 13. kerületben, amelynek képviselőházi mandátuma Luenger halálával megüresedett, Neumayer polgármester fog fellépni.

Török Dreadnought hajó. A „Sabah” szerint egy török tengerészitstet Németországba küldték, hogy egy készenálló Dreadnought hajót, melyet Törökország megvásárolni szándékozik, kipróbáljon. A vételárat Abdul Hamid volt szultánnak a német birodalmi banknál letétben lévő pénzéből fedezik.

Montenegró — királyság. A hatalmak Montenegró jegyzékére, melyben közli, hogy Montenegrót királyság rangjára akarják emelni, beleegyező választ fognak adni és a királysággá való proklamálás valószínűleg ez év augusztus havában, Nikita fejedelem kormányzati jubileumán meg fog történni. A cettinjei udvarnak az a szándéka, hogy az országnak királyság rangjára való emelése után be

fogja hozni a bécsi udvarnál gyakorlatban lévő etikette és új rendjelet alapítanak, melyet a jövőben uralkodóknak és más magasállású személyiségeknek fognak adományozni. Még nem tudják, hogy az új királyság megtartja-e a Montenegró nevet, vagy pedig Zeta királyságnak fogják nevezni, a régi Zeta fejedelemség után, melyből a mai Montenegró származott. Valószínű, hogy Montenegró megtartja eddigi nevét, mert az *osztrák-magyar monarchia és Törökország kifogást emeltek*, hogy Nikita fejedelem Montenegrót a jubileum alkalmából zétai királysággá nyilvánítsa. A hajdani Zeta-királyságban török és osztrák terület is volt, ezért tiltakozik Ausztria-Magyarország és a török birodalom.

A vöröslámpás forradalom. Charbinből táviratozzák, hogy *Jananban* komoly zavargások történtek ki, amelyek az idegenek ellen irányulnak. A lázadók feldúlták a külföldi telepeket. Az idegenellenes mozgalmat a kínai *Vörös Lámpás* nevű titkos szövetség szítja, amelynek országszerte vannak követői és hogy mennyire hatalmas az erővel, az megbízható Csangton városának ostrománál, mikor a körülzárt lakosság azért volt kénytelen megadni magát, mert a Vörös Lámpás kémei elárulták a szorongatott várost. A titkos szövetség tagjai modern fegyverekkel vannak felszerelve s bőven rendelkeznek lőszerrel. Fegyvereiket Angliából és Amerikából szereztek be. *Pekingben* is elharapózott a forradalmi mozgalom és ott is az idegenek ellen irányul. A diplomáciai képviselők kormányaik utasítására már most megtesznek minden intézkedést a külföldi alattvalók védelmére.

Leleplezett török bizottság. Konstantinápolyból jelentik: A vizsgálat megállapította, hogy a leleplezett titkos bizottság, amelyet *Japidsi*, vagyis kómüves néven neveztek, sokkal nagyobb arányú, semmint azt eleinte hiték. A bizottságnak több, mint husz képviselő tagja van. A hatóságok nem rendelkeznek elég bizonyítékkal, hogy elrendeljék ezeknek letartóztatását. Dacára az eddigi letartóztatásoknak, a komité azzal a jellel további főnállásának, hogy a „Mechrutitke“ czimen Párisban megjelenő ifju-törökellenes lapot Konstantinápoly főtűzain igen sok példányban terjesztette.

Bolgár események. Bulgáriából érkezett bizalmas jelentések szerint ott bandák alakultak, amelyeknek az a céljuk, hogy a Macedóniában megtelepedett mohamedánokat megtámadják és kivándorlásra kényszerítsék. Hír szerint a *bolgár kormány huszezer frankot bocsátott a bandák rendelkezésére.* A bolgár bizottság utasítására a kumanovói bolgárok vonakodnak fegyverüket kiadni. Ezért nagyon sok bolgárt letartóztattak, akiknél fegyvert és bombát találtak.

A macedón egyházi törvény. Konstantinápolyból jelentik: A seik-ül-izlam azért lépett vissza, mert közte és a nagyvezér között meghasonlás támadt a macedóniai egyházi törvény miatt, amely a seik-ül-izlam véleménye szerint ellene mond a szeriátusnak. A nagyvezér az ökümeni patriárka tiltakozása ellenére is ragaszkodik a törvény szigorú alkalmazásához.

Az angolok flottakövetelése. Tegnap este Londonban az alsóház negyvenötven liberális tagja egyhangulag rezolúciót fogadott el, melyben energikusan tiltakoznak az ez évi *nagy flottakövetelés ellen.* A rezolúciót a kormánynak át fogják adni. A határozati javaslat tárgyalásakor azonban véleménykülönbség merült föl arra nézve, vajjon a súlyos alkalmányságra való tekintettel kívánatos volna-e a követelések ellen szavazni. Kétséges az is, vajjon az értekezlet résztvevői közül akad-e majd, aki a határozatot a ház elé terjeszti. Több résztvevő kijelenti, hogy a tiltakozás jelül tartózkodni fog a szavazástól.

Pánamerikai kongresszus. Buenos-Ayresből jelentik: Tegnap nyitották meg a pánamerikai kongresszust. A megnyitó-beszédét az argentinai külügyminiszter mondta. A kongresszus programjából kihagyták *Nikaragua és Venezuela helyzetének megvitatását és Brazília és Argentína viszonyának tárgyalását.* A kongresszus ma azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy miként lehetne az amerikai köztársaságok viszonyait bensőbbé tenni.

A makaói harcok. A makaói harcokról Honkongból a következőket jelentik: A Makaóból kiküldött hadihajók tüzelése elűzte a kínaiakat Kolowan erődből. Egy ágyunaszád két dzsunkát, amelyen menekülő kínaiak voltak, elsüllyesztett. A kínaiak a vízbefuladtak. A makaói révben hét kínai ágyunaszád vesztgelt a kínai kormány a Kolowan melletti Vung-Kun szigeten 1200 katonát helyeztek el, hogy a dolgok továbbfejlődését itt várják le. Hivatalos jelentések szerint a Makaó kormányzója 200 katonát küldött néhány ágyúval Kolowán szigetére a rend helyreállítása czéljából. A kolowáni lakosság úgy látszik összejártszik a kalózokkal, akik több gyermeket raboltak el és tartanak fogva. Az eddigi harcok során a portugál csapatok vesztesége két halott és három sebesült.

A telekkönyvvezetők sérelme.

— Küldöttség az igazságügyminiszternél. —

Budapest, július 14.

A *Telekkönyvvezetők Országos Egyesületének* küldöttsége tisztelgett ma délelőtt az országútházban dr. Okolicsányi László képviselő vezetésével *Székelly* Ferenc igazságügyminiszternél.

A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy minél rövidebb idő alatt orvosolja azokat a sérelmeket, amelyek a telekkönyvvezetőkre már hosszú idő óta nehezdednek. Ugyanis azok a tisztviselők, akik az 1893. évi IV. törvények szentesítése előtt a telekkönyvvezetőkkel egyenlő rangfokozatban voltak, ugyanint a kataszteri nyilvántartó, dohánbevaltó és statisztikai tisztviselők, részben már eljuthatnak a VIII. és VII. fokozatba is, míg a telekkönyvvezetőknek ez a lehetőség ki van zárva. Nemcsak a státus rendezését kérték, hanem ezzel együtt — anyagi helyzetük javítása mellett — honorálását annak az igazságszolgáltatásra nézve nagyfontosságú munkának, amelyet a telekkönyvvezetők végeznek és ami az ő munkásságukat és buzgóságukat csak még jobban fokozná. Kérték ezenkívül még a kvalifikáció emelését is.

Dr. Okolicsányi László beszéde végén átadta a miniszternek a telekkönyvvezetők terjedelmes emlékiratát, amely részletesen felsorolja óhajait. Az igazságügyminiszter a következőképen válaszolt:

— Tisztelt uraim! Köszönöm a bizalmat amelyet belém helyeztek és legyenek meggyőződve, hogy ami tőlem függ, meg is fogom tenni. Tudom, hogy elég bajuk van nemcsak önmaguknak, hanem az igazságszolgáltatás más ágazatában működőknek is. Együtt szenvednek önként a számvetőséggel is. Majdnem megfoghatatlan, hogyan történhetett, hogy amíg a többi szolgálatok minden ágazatában, így, amint méltóztatott említeni, a kereskedelemügyi minisztériumhoz tartozó statisztikai hivatalnál is megtörtént a szükséges intézkedés, ez nálunk visszamaradt. Sajnos, az exlex-állapot következtében és annak következtében, hogy az idén nem lesz budget, hanem csak az 1909-iki költségvetés lesz meghosszabbítva és annak az alapján történik a főhatalmazás is és a zárószámadás is ahhoz fog csatlakozni, ebben az esztendőben én nem tehetek semmit. De éppen ma irtam alá a pénzügyminiszternek az átiratát és ebben mindazokat a státusrendezési intézkedéseket föntartottam, amelyeket korábban az igazságügyminiszterek megígértek. Persze nem volna elég, ha csak státusrendezés történne. Amár már az maga is fizetésemelés, ha valaki előbbre juthat és nagyobb arányokban juthat előbbre. Jó volna bizony még a fizetést is emelni. Erre azonban ez idő szerint nagyon kevés kilátás van, mert a tavalyi zárószámadás éppen 240 millió deficizzel végződik, az idén pedig éppen annyira van kilátás. A kérdéssel mindenesetre behatóan, jóakarattal és szeretettel kell foglalkozni. Legyenek meggyőződve, hogy ami történhetik, az meg fog történni. Nagy súlyt vetek én a telekkönyvvezetőkre, mert tudom, hogy hiteligényeinket csak úgy lehet kielégíteni, ha megbízható telekkönyvünk van. Sajnos, a betétszerkesztéssel is meglehetősen visszamaradt az ország, mert a kataszter nem készül. Ott is nagy baj van. A betétszerkesztőségektől el kell vonnunk az erőket és ami számfelveti emberek vannak, lassankint bekerülnek a telekkönyvvezetők státusába, ami az előmenetelüket egyelőre mindenesetre hátráltatja. De azt hiszem, ez nem lesz mindig így, mert ha a kataszteri munkálatok erősen megindulnak, ennek öp az ellenkezője fog bekövetkezni azért, hogy a fiatalabb erők kimennek a betétszerkesztéshez. A jó Istenben és a jó emberekben méltóztattnak megbizni és legyenek meggyőződve, hogy én értem azt, hogy önmaguk mi fáj és ha lehet, enyhíteni is fogom azokat.

Lelkes éljenzéssel fogadta a küldöttség a miniszter beszédét.

KÖZIGAZGATÁS.

A jegyzők és az „Egyetértés“.

— A Sopronvármegyei Jegyzők Egyesületének gyűlése. —

(Kiküldött tudósítónk távirati jelentése.)

Budapest, július 14.

A Sopronvármegyei Jegyzők Egyesülete ma tartotta közgyűlését Sopronban. A közgyűlés iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozott, a tagok közül körülbelül hatvanan jelentek meg, akik mindvégig a legnagyobb figyelemmel kísérték a tárgyalásokat. A gyűlésen *Stancsics* Ferencz elnökölt. A egyzói tisztelet *Ormosy* Károly töltötte be.

Az egyesület már régebben tiszteletbeli elnökül választotta meg *Doboss* Gábor jegyzőt, aki a jegyzői kar közügyeinek intézésében kitünő érdemeket szerzett. *Stancsics* Ferencz elnök megleghang, magasszárnyalású beszédben méltatva *Doboss* Gábor érdemeit átnyújtotta az innepeltnek az erről szóló díszoklevelet, mire ez meghatott szavakban mondott köszönetet.

Stancsics Ferencz elnök ezután megtette elnöki előterjesztéseit. A gyűlés az elnöki jelentéseket tudomásul vette.

A gyűlés fölterjesztést intézett a vármegyéhez a magánmunkálatokból befolyó jegyzői jövedelmeknek a nyugdíjba leendő beszámítása iránt.

Elfogadták a jegyzők szabadságolásáról szóló szabályrendelettervezetet azután föliratot intéztek a községek állami segélyezése iránt.

A következő pont az ismeretes hontvármegyei határozat kapcsán az „Egyetértés“ ügye volt.

A hontvármegyei jegyzők egyesületének Ipolyságon 1910. évi május hó 2-án megtartott rendes évi közgyűlése tudvaleg az előző határozati javaslatot fogadta el:

Tekintve, hogy az „Egyetértés“ a múltban is mindig felkarolta a jegyzők ügyét, hogy a lap hathatósabban küzdhessen a jegyzők sorsának javításáért, felkérni határozta az egyesület a kartársakat, hogy közleményeivel, cikkeivel és bármilyen ügyben a kartársak forduljanak a lap szerkesztőjéhez, amely teljesen áll rendelkezésre végül, hogy fizessen elő minden kartársunk az Egyetértésre, hogy ezáltal teljes joggal kérhesük a laptól a jegyzők ügyének minél nagyobb mértékben való tárgyalását és támogatását.

Ormosy Károly jegyző szép, lelkes beszédben ajánlotta, hogy a közgyűlés a honti határozathoz hozzájárulva, mondja ki az „Egyetértés“ pártfoglalását s ajánlja azt pártolásra másoknak is.

A közgyűlés *Ormosy* Károly határozati javaslatát elfogadva,

egyhangulag kimondotta, hogy a honti határozathoz hozzájárul, kimondja, hogy az „Egyetértés“-t, mely a múltban is hathatósan támogatta a jegyzők ügyét, s ma is erőlyesen küzd a jegyzők sorsának javításáért, pártolásába veszi s másoknak is pártolásba ajánlja.

A közgyűlés ezután elfogadta a jövő évi költségvetést, majd letárgyalta a kitűzött napirend számos pontját.

A napirend befejezése után *Stancsics* Ferencz elnök szép beszédben rekesztette be a közgyűlést.

Pest vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt gróf Ráday Gedeon főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen a rendes havi jelentéseket terjesztették elő. A pestmegyei tanfelügyelőség részéről *Bárany* Árpád segédtanfelügyelő tette meg jelentését, amely szerint iskolavizsgálatra és évről-évről vizsgákra huszonöt esetben szálltak ki. Jelen-tette, hogy a magán- és társulati polgári iskolák évről-évről vizsgálatai alkalmával az iskolák működésével a kir. tanfelügyelőség kiküldött tagjai teljesen meg voltak elégedve. Jelentést tett az újabb államségélyekről, néhány iskola költségvetéséről és a szentlőrincz-kúta római katolikus iskolánál szervezett harmadik tanítói állásról. Végül beje-

jelentette, hogy iskolafejlesztés a múlt hónapban nem volt. Utána Kurucz Gyula kecskeméti kitanfelügyelő jelentette, hogy hét kiszálláson vett részt. Ismertette az újabb államszegélyeket, a melyekkel együtt az ő kerülete részére megszavazott államszegélyek összege 128.781 koronára emelkedett. Indítványa alapján Kovács Ferencz szabadlakabszállási közösi tanító ellen hivatali hanyagság miatt a fegyelmi eljárás megindítását a bizottság elrendelte. Ezután a pénzügyigazgató terjesztette elő havi jelentését, amely szerint a múlt hónap Pest megye területén egyenes adóban befolyt 217.608 korona 10 fillér, ami a múlt év június havában befolyt 278.388 korona 39 fillérrel szemben 60.780 korona 29 fillér esőket mutat. 1910 január 1-től összesen 1.988.850 korona 80 fillért fizettek be és ez 1.590.435 korona 60 fillérrel kevesebb, mint a múlt év ugyanezen szakában befizetett összeg. A helyegilletéknél az első félévben a múlt évben befolyt 1.937.649 korona 18 fillérrel szemben 1.158.000 korona 47 fillér folyt be, ami 779.648 korona 71 fillér esőket mutat. A jelentések elfogadása után apróbb ügyeket intéztek el. A közigazgatási bizottság ülése után a fegyelmi választmány tartott ülést.

Nyugdíjazás. Szerbnagyszentmiklós jegyzője, Telléry József, nyugdíjba vonult.

Anyakönyvvezetői kinevezés. A magy. kir. belügyminiszter a kecskeméti anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető-helyettesé Molnár Antalt nevezte ki s őt a házassági anyakönyv vezetésével s a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Pozsonymegye közigazgatási bizottsága ma Bartal Aurél főispán elnökletével Pozsonyban ülést tartott. Az ülésen a főorvos bejelentette, hogy a megye közegészségügyi viszonyai június havában kedvezőtlenek voltak, több községben járványos betegségek léptek fel. A közigazgatási előadó szerint a megye több községében 10—25 százalékos járgárt állapítottak meg. Az aratást egyes helyeken a gyakori esőzés akadályozza, azonban a termési kilátások, különösen az ősziekénél kedvezőek. A lapályos helyeken levő szőlőkben a peronospora és a lisztharmat nagy károkat okozott.

Sárosmegye közigazgatási bizottságának Eperjesen tartott ülésén felolvasták a kultuszminiszter rendeletét, mely kimondja, hogy a nem ökleveles tanítók állomásaikról október 1-én elmozdítandók. A leirat tartalmazza azt is, hogy az állam iskolák csak előzetes engedély alapján és csak oly helyeken állíthatók fel, melyeket a kultuszminiszteriumban készített tervezetbe felvettek.

TÁVIRATOK.

A barcelonai zavargás.

Madrid, július 14. A kamara tegnapi ülésén a barcelonai eseményeket tették szóvá. Ozario képviselő, aki a zavargás idején barcelonai polgári biztos volt, a republikánusokat, szocialistákat és karlistákat azzal vádolta, hogy tudatos, vagy tudatlan okozói voltak a zavargásnak és kijelentette, hogy a nép azokban nem vett részt.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		Jul. 14.	Jul. 13.	Jul. 12.
Buza	helyben	113	111	111
	júliusra	112 $\frac{1}{2}$	109 $\frac{1}{2}$	111 $\frac{1}{2}$
	szeptemberre	109 $\frac{1}{2}$	107 $\frac{1}{2}$	108 $\frac{1}{2}$
	decemberre	111	108 $\frac{1}{2}$	108 $\frac{1}{2}$
Tengeri	júliusra	68 $\frac{1}{2}$	68 $\frac{1}{2}$	68 $\frac{1}{2}$
	szeptemberre	69 $\frac{1}{2}$	69	68 $\frac{1}{2}$
	decemberre	65 $\frac{1}{2}$	65 $\frac{1}{2}$	65 $\frac{1}{2}$
Buza	júliusra	105 $\frac{1}{2}$	103 $\frac{1}{2}$	105
	szeptemberre	104 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{1}{2}$	103
Tengeri	júliusra	58 $\frac{1}{2}$	58 $\frac{1}{2}$	58 $\frac{1}{2}$

Newyork, július 14. Gyapot Newyorkban, helyben 15.60 (15.75). Gyapot júliusra 15.86 (15.79). Gyapot szeptemberre 13.76 (13.77). Gyapot New-Orleansban, helyben 15.— (14 $\frac{1}{2}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.65 (7.65). Petroleum Stand white Philadelphában 7.65 (7.65). Petroleum Refined in Cases 10.05 (10.05). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.45 (12.45). Zsir Rohe és Brothers 12.70 (12.70).

Chicago, július 14. Zsir júliusra 11.77 (11.80). Zsir szeptemberre 11.85 (11.90). Szalonna short clear 13.62 (13.62). Sörtésus szeptemberre 20.87 (21.10).

Miért kell a husbojkott?

— A közönség szervezkedése. —

Budapest, július 14.

A kiuzsorázott közönség lassan öntudatra ébred. Osztrák városok után, mint Krems, Amstetten, Waidhofen, Marchegg, most néhány magyar város: Pozsony, Arad, Székesfehérvár áll csatasorba, hogy a maguk megélhetési jogaiknak érvényt szerezzenek. Mi közülük van ezeknek a városoknak egymáshoz? Semmi. És most mégis valami nagy közösség olvasztja őket egybe. Nem Kremsről, nem is Pozsonyról van szó, egyikről sem, hanem arról a küzdelemről, amelyet a husdrágaság ellen indítottak általában. Önkéntelenül is felvetődhet a kérdés, hogy hát miért éppen ezek a kis városok kezdik meg a harcot? A felelet: a nagy harcokban ez mindig így van. Eleinte csak az előcsatározások folynak, a döntő ütközetre mindig később kerül a sor. Bizonyosra vehetjük, hogy legkésőbb öszre Bécs is, sőt Budapest is döntő mérközésre gyürközzenek ádáz kiszípolozó ellenségek ellen.

De bárhol végződjenek is ezek az apró guerilla-harcok, melyeket a kisvárosok kezdtek a husdrágaság ellen — mert hogy döntőre nem ők viszik a dolgot, az bizonyos — bizonyos az is, hogy ébren tartják a nyilvánosságot, mely — sajnos — nálunk épp úgy, mint Ausztriában, könnyen hajtja álmra a fejét. Mindenkor, de most különösen tisztán látható, hogy az élelmiszer-drágaság valamennyi érdekkört — a termelőket se kizárva — érzékenyen károsítja. A vásárló közönséget természetesen elsősorban, s a legkeményebben. De érzékenyen sújtja a közvetítő kereskedelmet és ipart is. Téves felfogás, ha azt hisszük, hogy a mézárás, a hentes, a vendéglős és egyéb élelmiszerkereskedők tisztán kedvtelésből vagy nyereségvágyból emelik a detail-árakat miközben általános elkeseredést zúdítanak maguk ellen és elveszítik régi vevőiket. Vagy végül a termelők; az élelmiszerek árfelemelése utóvégre, ha husbojkott és hussztrájkhoz vezet és látjuk, hogy ahhoz vezet, minden veszedelmével visszatér a termelőhöz. A dolgoknak ez a körforgása pedig, ha tetszik, ha nem, közös védekezésre és az érdekelletétek kiegyenlítéséhez kell vezetniök. Amint a közel jövőben meg fogjuk látni, hogy oda vezetnek. Itt is, Amerikában is.

A vásárló közönség szervezése egyre nagyobb szükségnek mutatkozik, amint hogy egyre nehezebb az élelmiszerek beszerzése. A kremsi háziasszonyok magatartásán egy sereg asszony fog felbuzdulni és buzdul fel eddig is. Bizonyos, hogy a vásárlók szövetezése mihamar fontos faktor lesz az élelmiszerek beszerzése terén. Ez pedig semmiképp sem akadályozhatná meg a közvetítő ipart tevékenységében, sőt ellenkezőleg jogos üzleti használatához segítené azt. De az ilyen nagy egyesülés fontossággal lenne a termelőkre nézve is, akiknek azzal számítani kellene és lehetne. A közel jövőben döntésre kerülő gazdasági és kereskedelem-politikai kérdésekben már nagy befolyást gyakorolhatna egy ilyen, értelmesen vezetett szervezet, mely speciálisan a nyilvános husbeszerzés terén, kiváló eredményeket érhetne el.

Külföldi hermetikusan van elzárva. A vágott-marha behozatala csak minimális adagokban van megengedve és még itt is megkísérik, hogy a szerb behozatalt lehetőleg korlátozzák. Ugyanekkor a hazai agráriusok, akiket a védvámok és a határelzási rendszabályok különféle kedvezményben részesítenek, éppenséggel nem erőltetik meg magukat, hogy a vásárlók szükségletéről kellő állománynyal gondoskodjanak. Ezt a következő marhaszámlálás kétségtelenül igazolni fogja és a statisztika adataiból már is ténynek vehetjük. A lakosság élelmiszerére nincsen elég matéria, s az elégtelen, a keresletet ki nem elégítő kínálat az okozója a folytonos áremelkedéseknek. Mindebből láthatjuk, mily üdvös dolog a megindult husbojkott és sztrájk, mely majd csak elvezet az említett szervezkedéshez, mely mindenkit, vásárlót, termelőt és közvetítőket is jogaihoz fog segíteni.

Kizárás és lakáshiány.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 14.

A Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete a tegnapielőtti eredménytelen tanácskozást ma folytatta. Négy óra hosszat tartott a megbeszélés, délelőtt tíz órától félkettőig. A gyűlés megállapodott véglegesen a követendő eljárásban s a megállapodás értelmében a végrehajtó bizottság tudatta is határozatát a nagyközönséggel s a munkásokkal.

(Kizárás: augusztus 1-én.)

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének teljes ülése a mai napon egyhangulag elhatározta, hogy a munkások által felvetett hatalmi kérdések folytán:

Amennyiben a sztrájk és bojkott által sújtott gyárakban e hónap 20-ig a rendszeres üzem fel nem vehető, egyes gyárakban munkákizárás mondatik ki; amennyiben pedig a rendszeres munka még e hónap 30-án sem volna felvehető, akkor a szövetségi gyárak összessége ez évi augusztus hónap elsőjén a munkát beszünteti.

Mint megbízható forrásból értesülünk, a munkások által az utolsó időben minden munkaszabarnál felállított követelések lényege 4 pontban öszpontosul:

1. 9 órai munkaidő megállapítása,
2. minimális bérek biztosítása és evvel kapcsolatosan az akkord-munka beszüntetése,
3. a munkáközvetítés kizárólag a munkásszakszervezetek által való eszközölése,
4. a tanoncok felvételének korlátozása.

A kizárás lehetőségének kihirdetése után a lakatosmunkások a fentebbi követelések elejtése által a munkához zavartalanul visszatértek, azonban a rézművesmunkások a hatalmi kérdéseket me-reven fentartották és ezzel egyes gyárakban az üzemet teljesen lehetetlenné tették, ezen eljárásukkal szemben a munkaadók egységes eljárásukra kényyszerítették.

A munkaadók összességének ezen intézkedésre, noha saját érdekeiket a legnagyobb mértékben sújtják, annál inkább kényszerítve, mivel a folytonos sztrájkok és bojkottok a magyar gépipart oly mértékben veszélyeztetik, hogy nemcsak saját hazánkban, a külföldi iparral a versenyt felvenni képtelenek; de gyáripárunk hírneve a külföldön is csorbát szenved.

(A munkások taktikája.)

Minden attól függ most, hogy milyen álláspontot foglalnak el a munkások. A vas- és fémmunkások szövetségének végrehajtó bizottsága felhívást intézett az öszes vas- és fémmunkásokhoz, hogy mindenki írja alá azt a nyilatkozatot, amelyet a gyáripari munkáltatók terjesztenek eléjük és amelyben azt kell kijelenteniök, hogy nem lesznek tagjai a szervezetnek. A felhívás kibocsátására vonatkozólag a vas- és fémmunkások szövetségének egyik titkára kijelentette, hogy tegnap megtudták, hogy egyes gyárakban nyilatkozatot iratnak alá a munkásokkal. Így akarják megtudni, kik tartoznak a szervezethez, mert a kizárás egyelőre csak a szervezett munkássággal szemben akarták alkalmazni. A felhívás folytán ez a terv megihusult.

(A főváros bérháza.)

Május 21-ike óta sztrájkolnak a fővárosban a lakatosmunkások. Ez a sztrájk már nem mai keletű forrongásnak volt az eredménye, mert a munkások az évekig érvényben volt s most lejárt kollektív szerződés tartama alatt is hirdették, hogy a munkaidő leszállításáért s a munkáközvetítés jogáért késhegyig menő harcot fognak indítani. A harc ideje tényleg elkövetkezett s a munkásigatározó következtében az öszes fővárosi építkezések jóformán megakadtak, mert a lakatosmunkák elvégzése nélkül egyetlen épületet sem lehet átadni a közhasználatnak.

A lakatosmunkások sztrájkja június derekán olyan méreteket öltött, hogy alig volt hihető, hogy azok a bérházak, amelyeknek augusztus elsejére kellett volna elkészülniök, átadhatók lesznek a lakásinség és lakásuzsora által sújtott fővárosi közönségnek.

Ekkor történt, hogy egyik városi közgyűlésen Vásonyi Vilmos dr. interpellációt intézett a polgármesterhez, hogy mi lesz azokkal a kislaká-

sokkal, amelyeket a főváros épített s amelyeknek augusztus elsején készen kellene lenniök. A polgármester válaszában megígérte, hogy a fővárosnak a vállalkozókkal kötött szerződés alapján gondoskodni fog arról, hogy a főváros építkezéseinek a sztrájk daczára zavartalanul folytassák és befejezzék a munkákat. *Bárczy* István dr. ígéretének eleget is tett s egy heti bizalmas purparlé után jelentette a közgyűlésnek, hogy a kislakások időre való elkészítése biztosítva van, mert sikerült megállapodásra jutnia a munkaadókkal és a sztrájkoló lakatosmunkások képviselőivel.

A megállapodás alapján a kislakásokon tényleg meg is indult a munka. Tegnap aztán váratlanul olyan frontváltoztatás történt a lakatosmunkaadók részéről, amely lényegében és hatásában egyenesen lehetetlenné teszi, hogy a főváros munkásházai augusztus elsejére készen lehessenek.

(Munkáltatók a lakók ellen.)

A lakatosmesterek frontváltozása az Építőiparosok Országos Szövetségének intervencziójára és agitációjára történt. Az Építőiparosok Szövetsége sérelmesnek tartotta azt, hogy egyes épületeken — legyenek azok akár a főváros szociális czélú épületei is — a lakatossztrájk daczára befejeződjenek a lakatosmunkák. Ezért a Szövetség tanácsa kedden délelben bizalmas értekezletet tartott, amelyen tulnyomóan az a felfogás érvényesült, hogy illetéktelenek és jogosulatlanok tartják a főváros beavatkozását a lakatosmesterek és lakatosmunkások harcába. Eme álláspont alapján azután kimondotta a Szövetség a következőket:

1. Memorandummal fordul a polgármesterhez, amelyben felvilágosítja, hogy azzal, hogy a szakszervezetek hatalmi követelésének elfogadására akarja a mestereket kényszeríteni, rossz szolgálatot tesz az ügynek, mert ezzel csak új, nagyobb zavarokat idézne föl. Az építőiparosok ugyanis teljes elhatározással ragaszkodnak a munkaközvetítő-intézményhez, amelynek révén sikerült nekik az építőiparban az anarkiát hosszú időre megszüntetni s a nyugodt munkálkodást biztosítani.

2. Küldöttségileg járulnak a belügyminiszterhez és panaszt tesznek a polgármester intézkedése ellen, amely egyenesen beleütközik az ipartörvények ama rendelkezésébe, hogy a munkálkodás feltételeit a munkás és a munkaadók közösen állapítják meg, illetéktelen beavatkozás mellőzéseivel.

3. Kimondta a tanács, hogy a különböző szakmabeli szövetségek végrehajtó-bizottságainak kiküldöttségeivel sürgősen tárgyalni kívánja azt a kérdést, vajjon a polgármester sérelmes beavatkozása folytán nem merült-e föl szüksége annak, hogy Budapesten az építőipar összes ágazataiban megszüntetessék a munka.

Ennek a határozatnak az éle tulajdonképpen *d. Bárczy* István polgármester ellen fordulna, aki az építőiparosok szerint illetéktelenül beavatkozott a lakatosmesterek és munkásaik harcába.

A munkaadóknak ez a furcsa magatartása teljesen feléjük fordította a közönség ellenszenvét, mert az ő érdekeiknél mégis csak fontosabb, hogy azok a szegénysorsú emberek, akik hónapok óta várnak a fővárosi kislakásokra, augusztus elsején be is költözhesse nek. A lakásnyomoron való segítés és a lakászsúro ellen való védekezés az első mindenek felett.

(A polgármester nyilatkozata.)

Dr. *Bárczy* István polgármester a következő nyilatkozatot tette:

— Tegnap este érkeztem Bécsből s ma délelőtt annyira lefoglaltak a halaszthatatlanul fontos ügyek, hogy még nem értem rá behatóbban foglalkozni az építőiparosok vádjával. Annyit azonban a felületes értesülés alapján is mondhatok, hogy egyáltalában nincs igazuk. Mert mit kifogásolnak ők? Azt állítják, hogy én „a szakszervezetek hatalmi követelésének elfogadására akarom kényszeríteni a mestereket“. Szinte nevetséges lesz ez a vád, ha nyilvánosságra hozom az ügy kulisszatitkait.

— Mindenki tudja, hogy a főváros kis lakásokat épít s azokat augusztus elsejére ki is adta. Amikor kitört a lakatossztrájk, a fővárosnak gondoskodnia kellett arról, hogy építkezései idejére befejeződjenek. *Vázsonyi* interpellációjára folytán ülésre hívtam össze a középítési bizottságot, amelynek tagjai között egy csomó építőmester és vállalkozó ül. Tanácskoztunk a módok felől, hogy miképpen lehetne a sztrájk daczára biztosítani a fővárosi építkezések befejezését. Megállapodtunk

abban, hogy a főváros ajánlani fogja a munkaadóknak és munkásoknak, hogy a fővárosi építkezéseit a nyilvánvaló közérdekből kapcsolják ki a sztrájk érvénye alól és a statusquo alapján, ami annyit jelent, hogy a munkások a régi bér és a régi munkaidő mellett dolgoznak s a mesterek a bárcza aláírását nem követelik, — végeztessenek el a fővárosi kis lakásokon a lakatosmunkák. Az ajánlat egyaránt tetszett a munkaadóknak és a munkásoknak s azt mindkét fél elfogadta. Ennek tudatában a főváros bizott abban, hogy a kis lakások dolga végleg elintéződtött.

Az építőiparosok akciója azért is érthetetlen, mert én nem avatkoztam bele az ő dolgaikba, aminthogy ez az intenzio ab ovó távol állott tőlem, hanem a főváros, csupán mint magánfél közérdekből biztosítani akarta a kislakások építkezéseinek pontos befejezését. Ehhez joga, sőt olyan eminens kötelessége is volt, amiért a fővárosi közönségnek, — kilencszázezer embernek felelős. A sztrájkon nem akart változtatni, a hatalmi kérdésbe nem akart beleavatkozni. S végeredményében igazán csak az a tény fontos, hogy a lakatosmesterek részéről elnökük, *Sajó* János és a munkások részéről a bizalmi férfiak megnyugodtak az ajánlatunkban.

Arra nézve persze még nem állapodtam meg, hogy mi a teendő e váratlan fordulat folytán. Ha a kis lakások dolga emiatt megfeneklik, az ódium kizárólag az Építőiparosok Szövetségére hárul.

Holnapra azonban mindenesetre állást foglalok ez ügyben. Ami pedig a belügyminiszterhez intézendő panaszukat illeti, — attól . . .

Itt félbeszakadt az előadása s az ajka szélére alig észrevehető mosoly ült. Nyilván azt akarta mondani, hogy attól igazán nyugodtan hajthatja álmora a fejét.

(Vázsonyi nyilatkozata.)

Vázsonyi Vilmos a következőket mondotta:

— Elejétől végig ismerem a kis lakások dolgában történt megállapodás minden részletét. A főváros, mint magánfél azt az ajánlatot tette a munkásoknak és a munkaadóknak, hogy a statusquo alapján közérdekből hozzák tető alá a fővárosi kislakásokat. Az ajánlatot elfogadják a mesterek, mert jól tudták, hogy a fővárosnak, ha a sztrájkot nem ismeri el vis majornak, kötbérral és egyéb szerződéses kikötésekkel van elég eszköze ellenük. A munkások is elfogadják, mert nem arról volt ez, hogy szüntessük be a sztrájkot, hanem ellenkezőleg arról, hogy kapcsolják ki abból a kislakásokat s a statusquo alapján végezzék el azokon a lakatosmunkákat.

Az általános kizárással való fenyegetőzés pedig egyenesen felháborító. Én kész vagyok indítványt tenni a legközelebbi közgyűlésen, hogy a kormány járjon el kellő szigorral az olyan szövetségek ellen, amelyek nyíltan izgatnak a kizárás érdekében. Amint törvény tiltja a sztrájkra való izgatást, törvénynek kell szabályozni a munkakizárásokért üzött akciókat. Ilyen visszaéléseket nem szabad megtűrni. Azoknak az uraknak fejükbe szállott a dicsőség s most telhetetlenül, nem törődve a legszentebb közérdekkel, mint a hatalmukba akarnak keríteni. Véget kell már vetni az ilyen garázdálkodásoknak. S addig nem is lesz itt rend, amíg hatósági munkaközvetítés és hatósági békéltetés nem lesz.

(Lakatosmesterek a polgármesternél.)

A lakatosmesterek képviselőjében ma délelőlt *Sajó* János elnök járt a polgármesternél, míg a munkások részéről *Vanczák* János tanácskozott vele hosszasan. A polgármester holnap foglal állást ebben az odíuzus ügyben s ilyenformán holnap dől el az is, hogy a megfeneklett fővárosi építkezéseket milyen eszközökkel igyekszik folytatni a főváros s mi lesz a válasza az építőiparosok kirohanására.

(A munkások vélekedése.)

Az építő szövetség memorandumával szemben a munkások vélekedését egyik vezető emberük a következőkben tolmácsolta:

— Ennek az első pillanatra félelmesnek látszó memorandumnak a munkások csakis örülhetnek. A munkáltatók elszámították magukat s most, hogy *Bárczy* István polgármester impozáns bátorsággal páleázát tört a harc ügyében, fejezteszen szaladnak a többi munkáltatóhoz segítségért. Hát a többi munkáltató segít is nekik — fenyegetődzéssel. Megfenyegeti az egész világot, általános kizárásról csevegnek. Hát tessék, mi — és ezt hangsúlyozom — még erre az ürületre is elkészültünk. Az egész ügy azonban nem jelent sokat, mert presszióról van csak szó.

Csalás Ehrlich oltóanyagával

— Megugrott az ál orvos. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 14.

Két év előtt, körülbelül ennyi ideje annak, hogy a fővárosban egy *Kiss* Sándor nevű volt kórházi szolga, mint ál orvos kuruzsolt. Hosszabb ideig sikerült neki manipulálnia, míg leleplezték, megbüntették és aztán eltűnt Budapestről. *Kiss* sikereit annak köszönhetette, hogy tényleg tudott gyógyítani. Mint volt kórházi szolga elsajátított néhány mechanikai fogást és gyakran előforduló gyógyszerekkel kenőcsökkel traktálta patientsait. Akkoriban szó volt arról, hogy *Kiss*nek olyan sok látogatója volt, hogy egyedül nem is győzte a viziteket. Egy „asszisztens“ is segített neki. A „tanárság“ annak idején, mikor megérezte a feljelentések illetét, megugrott Budapestről. Azóta nem halatott magáról, de meg nem is keresték.

Most újra feltűnt szélhámoskodással kapcsolatban. *Halperth* Elek, mint szanitétszkatona kóstolt bele az orvosi tudományokba. Szakismerteit *Kiss* Sándor mellett bővítette a hiszékeny emberek kibaszolásának fortélyaiival. Miután főnökétől elszakította a közegészségügyi törvények sujtó keze, külföldön vándorolt. Hol kuruzsolt, hol meg mint laboráns tengette életét. Fájó szívvel gondolt a könnyű megélhetésre, amikor a betegek látogatásaiakor csöztül hullnak a koronák és forintok a kuruzsló ölébe. Leste az alkalmat, mikor léphet ismét akcióba. S az alkalmat meghozta *Ehrlich*-Hata csodálatos felfedezése, a 606-os preparátum.

Miután a lapok megtelítették a közvéleményt az *Ehrlich*-preparátum dicsőségével, *Halperth* Elek Budapestre jött. Az e fajta ál orvosok és kuruzslók leginkább a szülésznők között keresnek népszerűséget. A szülésznők, szintén klinikai tényezők lévén, könnyebben beugranak és széleskörű ismeretségüknek fogva alkalmas médiumok — öntudatukon kívül is — a kuruzslók üzelmeinek előmozdítására. Ezzel már asszisztens korából tisztában volt *Halperth*. A Szvetenay-utczában szobát bérelt és megkezdte látogatási körutját a kültelki szülésznőknél. Ugy mutatta be magát, mint az *Ehrlich*-preparátum magyarországi képviselője. A kik bizalmatlanul fogadták, azoknak megmutatta az ujságokat — magyarokat és németeket vegyest — hogy *Ehrlich* intenzioi szerint a szerumot ingyen adják. Csak a konzultációt kell fizetni, azt is tetszés szerint. Természetesen a felolvasott különböző ujságközlemények nem maradtak hatás nélkül. *Halperth* megmagyarázta, hogy különösen ajánlatos a preparátumot jövőendő anyáknak használni, így aztán a születendő csecsemők egészségesek lesznek. *Halperth* — a minden hájal megkent — volt annyira óvatos, hogy diszkrecziót kért.

— Ezek még csak kísérletek — magyarázta az ál orvos. Nem a nyilvánosságának szántuk. Mi meg leszünk elégedve, ha sikerrel járnak a kísérletek.

Az asszonyok aztán egyre-másra ajánlották a „doktor urat“ ismerőseik körében. A kültelkeken, sajnos, sok a tuberkulozis, skrofuloze és vérba-jok hordozója és *Halperth* Elek üzlete virágzott. Mindenütt a legszerényebben viselkedett, ahova egyik-másik szülésznő révén és kíséretében meghívták. Egy koronától kezdve öt koronáig terjedő honoráriumokat vágott zsebre és oltóanyagával gyógyított mindent: vérszegénységet, mellbajt, gyomorfájást, vérba-jt és egyéb betegségeket. A szerumot azonban nem adta senkinek sem a kezébe, pedig sokan voltak kíváncsiak rá. *Halperth* az ő *Ehrlich*-szerumát egy negyedliteres flakóban hordozta magával s amint kiderült, Pravaz-tűfecskendő helyett közönséges kaucuk sebfeecskendőt használt. Az injekciót pedig a beteg fölébe fecskendezte. Így gyógykezelt *Molnar* Erzi tizenhétéves szívba-jos leányt a Gyáli-uton, *Schwartz* Ármint a Tompa-utczában, *Moravka* Jánost a Szönyi-uton, *Birner* Istvánt a Tömö-utczában stb. stb.

Halperth talán még ma is folytatná jól jövedelmező üzletét, ha két eseten nem vesztett volna

rajta. Özvegy Kirchnerné szülésznőnek — aki önzetlenül és jó szándékkal ajánlotta Halperth doktort Németh Lászlóékhoz Kőbányára — feltűnt, hogy az injekció nem Pravaz-feeszkendővel történik. Így kellett volna lennie, arról értesült az Ehrlich szeréről szóló tudósításokból, viszont, mint klinikai gyakorlattal bíró szülésznő tudta, hogy az injekciókat kis, néhány köbcentiméternyi irtartalmu tüfeeszkendővel adják. Végül gyanus volt előtte az is, hogy nem az izmokba fecskendezett, hanem a fülbe. Mikor Kirchnerné magyarázatot kért, Halperth ölt-hatolt s azzal akarta magát kivágni, hogy ő a fülzomokba fecskendezte a szérumot. Kirchnerné erre gyanút fogott és megfenyegette Halperthet, aki többet nem jelentkezett Némethéknél.

A másik eset tegnapelőtt történt, amikor rájöttek, hogy a Halperth Ehrlich széruma nem más, mint kamillateafőzet. Ettől a leleplezéstől aztán úgy megijedt Halperth, hogy be sem várva a feljelentést, összeszedte sátorfáját és néhány száz koronával gazdagabban megugrott a fővárosból. Az esti vonatok egyikével szökött meg az álorvos, aki egyhamar nem fog visszatérni Budapestre.

Elhárított akadály

montenegrói trón körül.

A miniszter (referál): Mondom... Ausztria-Magyarország is tiltakozik és Törökország is tiltakozik. Olvastam az irást...

A fejedelem: Erős a gyanum, hogy még mindig nem tud olvasni.

A miniszter (ijedten tiltakozik): De... De... Itt a két átirat és érték belőle minden szót... A török szultán így kezdi: edves testvérem...

A fejedelem: Te, mi az, hogy edves testvérem...

A miniszter (zavartan): Hát... edves testvérem...

A fejedelem (fölpattan): Látod gazember...

A miniszter (sirva): Fenséges uram...

A fejedelem: Na bevallod?

A miniszter: Bevallom, a nagy betűket...

A fejedelem (megvetéssel): Te rongyos...

A miniszter: De azért érték mindent... Vagy kedves vagy nedves... ezt jelenti.

A fejedelem: Mindegy... és?

A miniszter: Azt írja a török szultán és azt mondja az osztrák-magyar kormány is, hogy a királyságból semmisen lehet...

A fejedelem: Szépen nem lehet, már készek is a névjegyeim...

A miniszter: Még se lehet, mert azt mondják, hogy a hajdani Zéta királyságban török és osztrák terület volt...

A fejedelem: So? És mi volt azelőtt az osztrák-magyar bizodalomban?

A miniszter: Na ja... Nyugodj meg, marad még egy darab igazi montenegrói föld, ahol téged ki lehet kiáltani szán szén... hogy úgy mondjam: one weiterosz...

A fejedelem: Lám, hiszen nekéd van egy kis eszed. És melyik az a darab föld?

A miniszter (zavartan hallgat).

A fejedelem (idegesen): Nos?

A miniszter (habozva): Hiszen látod mindennap...

A fejedelem: Mindennap?

A miniszter (elpirulva): Igen.

A fejedelem (nagyot néz).

A miniszter (csöndesen): Stimmt.

A fejedelem (halkan): Nem... még se... ezt rem akarom...

A miniszter: Király lehetsz... A névjegyeid készek...

A fejedelem (tétován): Éppen csak ez a darab ősi?

A miniszter (sir):

A fejedelem (sohajt): Akkor hát... Tartozom vele a familiámnak...

A miniszter (leborul): Oh királyom...

UIDONSÁGOK.

Az „özvegy“ Kinában.

A párisi apache-nyelv a magas állványról lesikló nyakszelő kést: a guillotinet hívja „özvegy“-nek. A groteszken komázó szó pedig majdnem olyan régi, mint maga a vérengző szerszám: a rémnapok sansculotte népe becézte így a gépiesen dolgozó lefejező bárdot már akkor, amikor az közönséges rablőgyilkosok helyett a „nép ellenségei“-nek nyakán próbálta az élet s így egyengette az egyenlőség, testvériség, szabadság új korszaka előtt az utat. Az „özvegy“ fogalmához azóta hozzátapadt valami ebből a részeg forradalmi mámorból, az „özvegy“ fogalmához azóta hozzátartozik a Marsilles hangulata, a tömegek örvényekben tomboló szabadságvágya, a szabadság reménye és mind az a staffázs, mely a francia forradalom napjait elevenné, színessé, mozgalmassá tette. Nem tudom, más hogy van vele: az én számomra a hóhér más és más eszköze szerint mindig más borzalomködben jelenik meg. A golyó a budapesti Újépületet, az aradi sáncokat s a katonai rémuralom többi gyalázatos példáját juttatja eszembe. A kötel annak a francia királynak az erdjét, akiről Gringoire dandolta, hogy a fain gyümölcs helyett akasztott emberek csüngnek. A kötel, a golyó a divatját multa kézi bárdal, gerincztörő kerékkel és a többi muzeumi szerszámmal egyetemben hosszú történelmi multja alatt mindig a fejedelmi zsarnokságok eszköze volt. Az amerikai villamos szék elfajta történelmi szenny nélkül már modern patinával lép elő: a legmodernebb kivégzési módszerben, a haladásban való smokkság szimbolusát látom, mely sok balsiker és kivégzési borzalom dacára tovább is a megbízhatatlan villamos árammal gyilkol, pedig az öles tudományban kétségkívül járatosabbak voltak a vérszokott derék őseink, mint mi modernek. A guillotine körül végül mindig ott látom a francia forradalom glóriáját. A megvadultan gyilkoló népakarat a guillotinet valami borzalmas, fantasztikus szimbolusává avatta a mindenható, esztelen elvadulásában is mindent tehető népakaratnak.

Ezért hangzik különösen az én fülemben az az ujság, hogy Kinába megérkezett az első guillotine, mely az új kínai büntetőrendvények életbelépésével a kínai bűnösök réme lesz. A legmaradibb országba a modern halálgép, melyet a kínzó tudományokban jártas régi kínai hóhér helyett, a halál sofförje igazgat, a legautokratább országba Danton és Robespier emberirtója. Már-már új értékeket hozó következtetésekre volna hajlandó az ember, amikor a szeme megakad azon, hogy miért van hát szükség Kinában a guillotinra? Kinában a guillotine mellett az akasztás is megmarad s a kettő közül a guillotine lesz a szigorubb. A kínai hit szerint a test szétdarabolásával a lélek tulvilági üdvössége is veszendőbe megy, miért is a rokonok sem tisztelik az ilyen halottjuk emlékét. A nagy bűnös kínaiakat eddig bárdal vágták ketté, a hóhérok azonban megpaktáltak az elítéltek hozzátartozóival s jó pénzért nem nyiszálték le egészen a delinkvens nyakát, hanem úgy vágják a bárdal, hogy kis husszalag-hidon keresztül megmaradjon a test folytonossága. Természetes, hogy a kínai rablőgyilkosok és lázadók ilyenformán nem féltették tulságosan a tulvilági üdvösségüket, holott a szigorubb kivégzésnek éppen az volt a célja, hogy féltsek.

Nevetni tetszik Kinán?

Amikor az új magyar büntető törvénykönyv Magyarországon is be akarta hozni a

guillotinet, primással élén az egész magyar püspöki kar tiltakozott a „véres“ kivégzések ellen, mert katolikus dogmák tiltják a hivatalos kivégzést is, hogyha vérvétellel jár.

S még valamit: a világ legszebb, legtisztább, legmegnyugtatóbb temetkezési módja: a halotthamvasztás is azért nem tud meghonosodni nálunk, mert a kl-rus dogmába ütköznek találja.

Ugy látszik, mindannyian Kinában vagyunk.

NAPIREND. Naptár: péntek, július 15. — Róm. kath.: Apost. oszl. — Prot.: Apost. oszl. — Görög-orosz: július 2. B. Assz. m. — Zsidó: Thamusz 8. — A nap két reggel 4 óra 17 perczkor, nyugszik este 7 óra 53 perczkor. — A hold két délután 1 óra 36 perczkor, nyugszik éjjel 11 óra 57 perczkor.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor.
A kultuszminiszter fogad délután 4 órakor.
A földmívelésügyi miniszter fogad délután 4-kor.
A kereskedelmi államtitkár fogad 12—2-ig.
A közoktatásügyi államtitkár fogad délután 12-kor.
A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.
A Budapesti Ujságírók Egyesületének rendkívüli közgyűlése délután fél 4 órakor. — Országos papiros-, tanszer- és iskolaszertkiállítás a városligeti Ipaesarnokban. Nyitva egész nap. Belépődij 40 fillér. — Petőfi-ház (erekllyemúzeum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva 10—2 óráig. Belépődij 1 korona, keddi napokon ingyenes. — Nemzetközi Amatőr Fényképképzés a városligeti Múcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődij 1 korona. — A Művészeti nyári képvására (Váci-utca 9. szám.) Nyitva 10—1-ig és 3—6-ig. Belépődij 40 fillér. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődij 1 korona. — A Könyves Kálmán nyári kiállítása (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva hétköznap 9—6 óráig. Belépődij nincs. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődij nincs. — A Házipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődij nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Muzeum régiség-tára 9—2-ig. — A Szépművészeti Muzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — A Néprajzi Muzeum 3—6-ig. — A Fővárosi Muzeum 9-től fél 2-ig. — Az Iparművészeti Muzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok 10-től fél 2-ig. — A Képzőművészeti Muzeum 2—6-ig. — Az Aquincumi Muzeum egész nap. — Az Erzsébet királyné Muzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Muzeum könyvtára 9—1-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Muzeum Könyvtára 9—2-ig.

— Személyi hír. Wlassics Gyula, a közigazgatási bíróság elnöke, hosszabb tartózkodásra külföldre utazott.

— A román királyné Ischlben. Bukaresti udvari körökből jelentik, hogy a királyné, ha egészsége megengedi, férjével, Károly királylyal, augusztusban Ischlbe utazik, hogy Ferencz József királynak személyesen fejzeze ki szerencsekivánatait nyolezvanadik születésnapja alkalmából.

— Uj miniszteri tanácsos. A király Neumann Károly miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget adományozta.

— Pallavicini örgróf távozás. Mint Konstantinápolyból jelentik, néhány török lap — állítólag bécsi értesülés nyomán — azt ujságolja, hogy a mult hét folyamán szabadságra ment Pallavicini János örgróf nagykövet meg fog válni állásától. Illetékes helyen azonban mit sem tudnak a változásról és nem is tartják a hirt valószínűnek, mert Pallavicini János örgróf nem unta meg Konstantinápolyt, másrészt pedig a lefolyt két év alatt fényes bizonyítékait szolgáltatva annak, hogy a külügyminisztérium szerencsésen választott, midőn őt küldte Törökhon fővárosába. Esetleges távozását különösen a konstantinápolyi magyar kolónia sajnálná, mely hosszú évek után végre egy igazán magyar érzésű nagykövethoz jutott Pallavicini személyében.

— Kitüntetés. A király Halla János pénzügyi tanácsos, székesfehérvári számvevőszéki főnöknek, nyugalmaztatása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Magyar grófi méltóság. A király, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, nagylányai és városnaményi Lónyay Albert belső titkos tanácsosnak, altábornagynak s főpálczamesternek, valamint törvényes utódainak a magyar grófi méltóságot adományozta.

— Uj vasuti és hajózási felügyelők. A vasuti és hajózási főfelügyelőség Vigyázó István és Koromzay Frigyes vasuti és hajózási biztosokat vasuti és hajózási felügyelők névezte ki.

— **A czár nyaralása.** A czár a rigai jubileumi ünnepségek után a Standard-yachton családostul a finn öbölbe megy, hol körülbelül a hó végéig marad. A czár ez idő alatt horgászni és vadászni fog.

— **Pap Henrik temetése.** Pap Henriknek, a szerencsétlen végetért festőművésznek holtteste tegnap este érkezett meg Dunavecsésről a fővárosba. A halottat, akinek tetemét a helyszínen egyszerű ólmozott érckoporsóba helyezték, Andreánszky Jenő dr. törvényszéki orvos kísérte. A koporsót a pályaudvarról az Iparművészeti Iskolába szállították. Itt a koporsót Radicsics Jenő miniszteri tanácsos az iskola ideiglenes igazgatója vette át és azt éjszakára az előcsarnokba helyezték el. Ma díszes ravatalt állítottak fel az előcsarnokban, amelyet gyászos pompával borítottak és gazdagon ékesítettek fel délszaki virágokkal. Holnap reggel a koporsót betakarják a művészek selyem szemfedőjével a Munkácsy-lepellel és a ravatalt a nagyközönség délelőtt 9 órától délután 3 óráig megtekintheti. A temetési szertartás 4 órakor lesz és azon Scholtz Gusztáv evangélikus püspök után a tanárikar nevében Pap Sándor bucsuztatja az intézet nagy halottját. A Magyar Kézművészek Egyesülete részéről Kacziány Ödön festőművész, az Országos Magyar Kézművészeti Társulat részéről Zala György szobrászművész mond bucsuztatót a művész koporsójánál. Pap Henrik haláláról az Iparművészeti Iskola az alábbi gyászjelentést adta ki:

Az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola igazgatósága és tanárikara őszintén átértett fájdalommal jelenti, hogy Pap Henrik festőművész az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola tanára 1910. július 4-én megrendítő körülmények között életének 46 évében hirtelen elhunyt. Az intézett legkiválóbb tagját a tanárikar odaadó társát, a művészet kiváló munkását vesztette el benne. Kihalt tetemét folyó hónap 15-én délután 4 órakor az ágostai hitvallású evangélikus egyház szertartása mellett a budai németvölgyi temetőbe kísérik utolsó útjára, az Országos Magyar királyi Iparművészeti Iskola IX. Kinizsy-utca 31. szám alatt lévő előcsarnokából.

— **A politikai affér.** Erődy Sándor főispán és Urmánczy Nándor képviselő lovagias ügyében a segédek ma délben folytatták a tárgyalást. Urmánczy részéről Zboray Miklós és Mezőssy Béla képviselők jelentek meg. Erődy részéről pedig dr. Hajdu Marczel ügyvéd, aki Halász Gyula koronaórsági százados helyett vállalt megbízást és Heinrich Aladár nagykereskedő. Halász százados egy honvédelmi miniszteri rendelethez való hivatkozással közönte le megbízatásáról. Mihelyt befejezik a segédek a tárgyalást, összeül a becsületbíróóság, amelynek Erődy részéről báró Gromon Dezső és Dániel Gábor, Urmánczy részéről pedig Tóth János és Szentiványi Árpád a tagjai.

A becsületbíróóság elnöke gróf Apponyi Albert vagy Berzeviczy Albert lesz.

— **Változások a tanfelügyelői karban.** A közoktatásügyi miniszter Ember János győrmezei tanfelügyelőt a VII. sz. oszt. 3. fokozatába nevezte ki és Baranya vármegyébe helyezte át, Kulcszky Ernő baranyai tanfelügyelőt, Hont vármegyébe, dr. Sztansek Zoltán honti tanfelügyelőt Zólyom vármegyébe, Matavovszky Béla zólyomi tanfelügyelőt pedig Győr vármegyébe helyezte át. Dr. Radványi Ferencz, a pancsovai kirendeltség tanfelügyelője, a pest vármegyei tanfelügyelőséghez került.

— **A lengyelek ünnepe.** Krakóból jelentik nekünk: A grunswaldi emlékünnepe mai előestéjén egyre-másra érkeztek a különvonatok Galiczia minden tájékról, Németországból és Orosz-Lengyelországból. Délután megjött a száztáru magyar küldöttség, amelyet az állomáson lelkesen fogadtak. Sok francia publicista és román vendég is jött az ünnepre.

— **Írók az indexen.** Pétervárról táviratozzák nekünk: A Kazánban tartott misszionárius kongresszus elhatározta, hogy kiközösíti az egyház kebeléből azokat az írókat, akik a vallás ellen vétettek. Az exkommunikált írók között vannak Leonis Andrejew és Mercewzski is.

— **Az elhunyt Kadelburg.** Marienbadi távirat nyomán jelentettük tegnap, hogy Kadelburg Gusztáv, a magyar származású német vigjátékiró meghalt. Ma azt jelentik, hogy Kadelburg Henrik és nem Gusztáv halt meg. Az elhunyt a bécsi Carltheaternek volt társigazgatója.

— **A belga király a francziák ünnepén.** Párisból jelentik: A nemzeti ünnep alkalmából ma Longchampsban csapatszemle volt, mely fényesen folyt le. A katonai parádén részt vettek a belga király és királyné, Fallières elnök és a miniszterek. Végül katonai léghajó szállt fel, miközben a zenekar a Brabanconne-t és a Marseillaise-t játszotta. A közönség lelkes ovációkban részesítette királyi párt. A katonai manőverek során két tüzer könnyen megsebesült. Két embert, akik izgató kiáltásokat hallattak, letartóztattak. A csapatszemle után Fallières elnökkel nagy katonai dejeuner volt, melyen a belga királyi pár, továbbá Briand miniszterelnök, az összes miniszterek és a külföldi államok katonai attaséi vettek részt. Erős köd miatt a Zodiac, Colonel Renard, Ville de Bruxelles, Liberté katonai léghajók a longchampszi szemle folyamán nem szállhattak fel. Az Elyséepalotában adott katonai dejeuneren a belga király a francia hadsereg pohárköszöntőjét mondott. Felköszöntőjében hangsúlyozta, hogy a francia hadsereg iskolája az égő hazafiasságnak. Köszönetet mondott azután azért az impozáns és feledhetetlen látványért, amelyet a mai csapatszemle nyújtott. Fallières elnök köszöntőjében a vitéz belga hadsereg üritette poharát. Dejeuner után a belga király és királyné visszatértek a külügyminisztériumba. Délben a Ville de Bruxelles léghajó a külügyminisztérium, majd pedig az Elyséepalota felett lebegett. Délután fél 3 órakor a Colonel Renard jelent meg az Elyséepalota felett. Ma az időjárás pompás volt. Az egész országban csapatszemlék voltak, melyek incidens nélkül folytak le. Csak Lyonban, Toulouseben és Bordeauxban tartóztattak le több antimilitaristát.

— **Tóth Kálmán özvegye hazatért.** Tóth Béla édesanyja, Tóth Kálmán költőnek özvegye, Majthényi Flóra, aki harmincz esztendővel töltött a külföldön, visszatért a fővárosba. Majthényi Flóra a múlt század nyolczvanas éveinek elején, férjének halála után, elhagyta Budapestet s azóta beutazta egész Európát, Amerikát, Indiát és Japánországot. Hosszabb ideig tartózkodott Palesztinában is, ahol körülbelül tíz évvel ezelőtt találkozott utolsó útjára azóta elhunyt fiával. Tóth Béla ismert publicistával és íróval. Spanyolországi utazásáról könyvet is írt „Spanyolországi képek” címmel. Majthényi Flóra körülbelül két hónappal ezelőtt érkezett a fővárosba s a Császárfürdőben lakik. Megérkezését azonban titokban tartotta, úgy, hogy csak most jutott nyilvánosságra.

— **A kolera terjedése.** Jekaterinoszlavból táviratozzák: A kolera terjedése következtében Krjvorog bányában a bányászok félve a megbetegedéstől, beszüntették a munkát. Legnagyobb részük elbocsátását kérte. Az igazgatóság, amely az üzem megakadásától tart, vonakodik a munkásokat elbocsátani. Számos faluban, hol a betegség igen terjed, a parasztok visszautasítják az orvosi segítséget. A kormányzó a veszélyeztetett területre utazott.

Pétervárról jelentik: Nisinoigorod, Volhynia és Ufa kormányzóságokat a kolera, a Narin-pusztát és Kalmuk sivatagot pedig pestis járvány fenyegeti.

— **A szultán kínesein vásárolt hadihajó.** Konstantinápolyból jelentik, hogy egy török tengerész-tisztet Németországba küldtek, hogy egy készen álló Dreadnought hajót, melyet Törökország megvásárolni szándékozik, kipróbáljon. A vételárát Abdul Hamid volt szultánnak a német birodalmi banknál letétben lévő pénzből fedezik.

— **Magyar aviatikus öngyilkossága.** Berlinbe érkezett hírek szerint Pfizner Sándor magyar származású aviatikus Marbleheadban, Amerikában öngyilkosságot követett el. Pfizner egy újrendű repülőgépet szerkesztett, melyről annak idején az amerikai lapok nagy elismeréssel írtak. Pfizner repülési kísérletei nem sikerültek s mint hátrahagyott levelében írja is, előlötti bánatában lett öngyilkos. A szerencsétlen aviatikus Budapestben született s mint mérnök ment ki Amerikába, ahol idejét repülőgép szerkesztésére fordította.

— **Kitiltott oláh hírlapok.** A Valeni de Munteban megjelenő, de olykor Bukarest megjelenési helyvel szereplő „Pentru Popor”, „Statur”, „Neamul Romanesc pentru Popor” és „Din Tara” című folyóiratoktól, melyek azonosak a „Neamul Romanesc” szállítással kitiltott hírlapal, a postaszállítás joga a magyar korona országainak területére néve megvonatik. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter felhívta a posta- és táviratvonalokat, hogy a fent említett folyóiratokat a kitiltott sajtótermékek módjára kezeljék.

— **Német léghajósok katasztrófája.** Megirtuk tegnap, hogy az Erbsloch német léghajó nagy magasságból lezuhant és öt utasa, meg a léghajó vezetője meghalt. Külnből ma azt jelentik, hogy Leiblingenben, ahol a léghajó fölszállt, általános a gyász. Az iskolák zárva vannak. A köznevelés tegnap ülést tartott, amelyben mély gyászában adott kifejezést. Egy Wagner nevű őrmester, aki a szerencsétlenségnek szemtanúja volt, azt jelenti, hogy előbb kis durranást hallott, majd másik erősebb durranás következett, azután olyan surranást hallott, mintha egy rugós-kerék lejárt volna. A veszedelem helyére sietett, ahol az egyik lezuhant légutas még nyöszörgött, de néhány pillanat múlva meghalt. A másik négy ember vértócsában feküdt a léghajó romjai alatt. Csak a léghajó vezetője feküdt néhány méternyi távolságban, amiből azt lehet következtetni, hogy kiugrott a gondolából. Valamennyinek agyveleje kilocsesant. A sérüléseket részben a propeller is okozta, amely még akkor is mozgott, amikor a léghajó már a földön volt. A propeller mélyen fölvájtja a földet. Még mindig csak feltevések szólhatnak a katasztrófa okáról. Az egyik verzió szerint a ballonban felrobbant a benzinkészlet, a másik szerint a napsugarak a felhőre tégen tul oly erősen feltek a ballonra, hogy az ennek következtében felpukkad. Az első mellett szól az a körülmény, hogy a ballon burkolata egyes helyeken égési nyomokat mutat, a másik feltevést pedig az támogatja, hogy a ballon burkolata több helyen felszakadt. Az okot pontosan a vizsgálóbizottság fogja megállapítani amely ma délután érkezik a katasztrófa helyére.

— **A délmagyarországi árvizkárosultaknak.** A délmagyarországi és különösen a krassószörény-vármegyei árvizkárosultak javára július 14-ig a következő újabb adományok folytak be a belügyminisztériumnál: Osztrák-magyar bank 10.000 korona. Magyar Földhitelintézet 8000 korona. Magyar Áll. Hitelbank 3000 korona. A Pester Lloyd gyűjtése 2110 korona. Nyitra-megye közönségének adománya 1000 korona. Róth Ignác magyar születésű nagykereskedő (New-York Broome Street) 1000 korona. A Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. (Koperly Döme ur megbízásából) a „Garden Party” 948 korona. Dr. Bernáth Gyula marosvásárhelyi polgármester gyűjtése 584 korona. Marosvásárhely közönsége 500 korona. Herzog M. L. és Társa cég adománya 500 korona. Graf Festetics Gyula adománya Wildonból 300 korona. Bissingen Ernő végrehányi lakos 250 korona. Pesti Hírlap szerk. 172 korona. Loss József üvegyáros tonesti lakos 100 korona. Bács-falu (Brassó-megye) előjárósága 50 korona. Edeskyut (nép) 50 korona. Detrekő-Csütörtök előjárósága 3 korona 50 fillér. Baur Kálmán 12 korona. Összesen 28.594 korona 50 fillér. Ehhez hozzáadva a már kimutatott 267.580 korona 88 fillér, kitesz. 296.175 korona 38 fillért.

— **Merénylet a fumei vonat ellen.** Fiuméből táviratozzák: Tegnap este a Budapest felé induló vegyesvonat elő Podvesics közelében ismeretlen tettesek ökölnagyságu köveket helyeztek el. Ezenkívül mialatt a személyvonat elhaladt, kövekkel több ablakot bezúztak. Az utasok közül komolyan senki sem sebesült meg. A susaki rendőrség megindította a nyomozást.

— **A comoi gyilkost nem adja ki Amerika.** A nemrégiben olyan nagy feltűnést keltett olaszországi comói gyilkossági affér, amelynek hőse az amerikai Porter Charlton, aki tudvalevőleg meggyilkolta a feleségét, Mary Scott volt híres színésznőt és azután a holttestet a comói tóba dobta, újabbban valóságos diplomáciai kérdéssé fejlődött ki. Mint ugyanis nekünk Newyorkból jelentik, az Unió külügyi államtitkára, Knox kijelentette, hogy az Egyesült-Államok nem szolgáltatja ki Charltont Olaszországnak addig, amíg Olaszország ki nem szolgáltatja az Unióból oda menekült olasz származású gonosztevőket. Mivel pedig ezt Olaszország törvényei tiltják, Porternek kiszolgáltatásából aligha lesz valami. Porter Charltont vagy szabadlábra helyezik, vagy pedig egy tóboldába zárlák.

— **Az eltűnt tanárné.** Lapunk mai számában megirtuk, hogy Kurzenreiter Károly fővárosi köznevelési tanár fiatal felesége, született Stack Mária néhány nappal ezelőtt eltűnt. Alig öt hete, hogy második gyermeke megszületett. Az anyát nagyon megviselték a szenvedések. Napról-napra idesebb lett, úgy, hogy hozzátartozói már komolyabb bajoktól féltették. Férje dék vidékre akarta vinni, de az utazást megelőző napon Kurzenreiterné észrevétlenül távozott otthonról. Keresték, de hasztalan, míg végre estefelé levelet kapott tőle a kétségbeesett tanár. Néhány sorban arra kéri férjét Kurzenreiterné, hogy vigyázzon a kis árvákra, mert ő már nem él. Eltűnését azonnal bejelentették a rendőrségnek, amely azóta keresi az eltűnt uriasznőt, de ezideig még nem tudtak nyomára akadni.

— **Torjed a tifusz.** A hastifuszjárvány veszedelme napról-napra nagyobb arányokat ölt. Mig a fővárosban ma öt ujjal megbetegedés volt. Csepel, Erzsébetfalva és Soroksárról gyors egymásutánban szállítják a főváros kórházaiba a tifuszos betegeket. Magyarevits Mladen fővárosi tiszti főorvos tegnap és ma végigjárta a kórházakat és megvizsgálta a betegeket. A főorvos úgy találta, hogy járvány egyelőre még nincsen. Ma délig összesen *százharmincegy tifuszbeteg* fekszik a fővárosi kórházakban, ezek közül azonban vagy negyven régi beteg és csak a többi ujjal keletij megbetegedés. Magyarevits szerint a *megbetegedések száma egyelőre növekedni fog*, de ők minden lehetőséget elkövetnek, hogy a betegség továbbterjedését azután megakadályozzák. Nagy erőfeszítéssel kutatják most a tifusz forrását. Az eddigi vizsgálat alapján valószínűnek majdnem biztosnak mondják, hogy *a tifusz oka a fővárosba kerülő fertőzött élelmiszerek és különösen a fertőzött tej.* Intézkedéseket tesznek, hogy ezentul állandóan minden élelmiszert bakteriológiai megvizsgálás alá vonjanak. Arra az esetre, ha még több megbetegedés történnék, gondoskodtak arról, hogy a kórházakban elég hely legyen.

— **Rabló cigánybanda a Hajduságon.** Néhány hét óta Hajdu vármegye több községének lakosságát egy kóbor cigánybanda tartotta izgatottságban. A cigányok fényes nappal is betörték a tanyákba, ahol nemcsak ingóságokat, de az udvaron játszódozó apró gyermekeket is elrabolták. Tegnap a debreczeni—nánási vasutvonalon levő *Dede-örház* előtt megjelentek a cigányok s megtámadták *Szabó István* vasuti őrt. Szabó úgy tett, mintha pénztartó lenne s telefonon tett jelentést a hajdunánási csendőrségnek. A cigányok a csilingelésre elmenekültek. Egy félére mulva a lovassendőrök üzőbe vették a rablókat. A cigányok hat kocsin menekültek. Tíz férfiből és 6 nőből, ezenkívül egy sereg rajkából állt a karaván. Mikor elfogták őket, a kocsiakon rengeteg lopott holmit találtak. A debreczeni ügyészség fogházába szállították őket.

— **Az ürömi svábok orvttamádása.** Egy pesti társaságnak kedve kerekedett tegnap kirándulni a budai hegyekre. Elindult tehát az öttagú társaság, urak és hölgyek, név szerint: dr. *Aurada* Alfréd orvos és menyasszonya, *Selley* Emil törvényszéki jegyző és felesége, meg *Vogl* Károly békásmegyeri kántortanító. Mincképpen jól kigyalogolták magukat, élvezték a pompás hegyi levegőt, jócskán elfáradva, éhesen-szomjasan lekerültek a hegyek alján fekvő szomszéd *Üröm* községbe egy ital frissítőre és némi harapni valóért. Mikor a kirándulók a község főterére értek, egyszer csak eléjük toppant öt férfi, a község tekintélyes birója, *Scharner* György vezetésével és megállították a társaságot és igazolásra szólították. Selley felmutatta arcképes igazolványát, Vogl pedig hivatkozott arra, hogy a szomszédos Békásmegyeren lévén tanító, az ürömiekek közül sokan személyes ismerősei. Elintéződvén így a dolgok rendje szerint az igazolás, egyszerűen csak odavetették magukat a svábok a kirándulókra. Ütötték, verték, megtépták, öklölközték. Ebben is a bíró járt elül jó példával. Történt pedig e szelid fogadtatás azért, mert a múlt héten lába kelt egy pár ürömi libának s most maga a bíró kirkál, hogy megfogja a tolvajt. A megvert társaság azonnal láttelelet vétetett fel sebesüléseiről s fellejelentést tett a pomázi főszolgabíróknál és a pestvidéki ügyészségnél. A főszolgabíró már fel is függesztette állásától az ürömi bírót.

— **Arató-sztrájk.** Harasztói Sándor kamuti pusztáján harmincz román arató sztrájkba lépett, mert magasabb bérkövetelésüket megtagadták. A eszabai szolgabíró csendőrökkel megjelent a helyszínén és a renitens munkásokat harmincz napi elzárásra ítélte. A munkások két napig le voltak csukva, tegnap azonban megdöntötték a holtzemet és újból munkába állottak.

— **A családirtó kereskedő gyermekei.** Megemlékeztünk arról a rémes családi tragédiáról, amely Helmstedtben történt. Seclender zöldségkereskedő megölte feleségét, öt gyermekét is el akarta pusztítani és végül felfelölte önmagát. A dörrénekre a szomszédok rájuk törték az ajtót. A kereskedő neje és két gyermeke halott volt már, három gyermeket pedig a kórházba vitték. Braunschweigből érkezett legújabb jelentések szerint a gyermekek közül kettő a kórházban meghalt, az utolsó is aligha marad életben.

— **Világossy a fogságban.** Az esztergomi főkáptalan kártevője ellen, mint azt tegnap megírtuk, egymásután jönnek a feljelentések, úgy hogy az elsikkasztott összeg ezekkel együtt háromszázkilencezer koronára rug. Világossyt ma délben vezettette elő *Szlovák* Ferencz vizsgálóbíró. A kihallgatás öt perczig tartott. Világossy kijelentette, hogy szörül-szóra fentartja a rendőrség előtt tett beismerő vallomását. Ezután a vizsgálóbíró kihirdette előtte végzését, amely a rendőrség által foganatosított előzetes letartóztatást helybenhagyja. Ez ellen Világossy védője, dr. *Hets* Ödön felfolyamodást jelentett be az ügyészséghez. *Hets* kijelentése szerint az eset egyelőre még nagyon komplikált. De talán rövid idő alatt sikerül Világossy vagyoni viszonyait rendezni. Már most egyre-másra kapja az ajánlatokat, hogy egyes vállalkozók holdankint hatszázötven koronáért hajlandók Világossy ingatlanait parcellázni. Ha ez sikerül, úgy megtérül a kár, de még tekintélyes vagyon is marad. Ha a kárt megtérítik, kilátásuk van rá, hogy Világossyt szabadlábra helyezik. *Hets* azt hiszi, hogy már a holnapi napon döntő fordulat állhat be az ügyben, mert úgy tudja, hogy védenze felesége gazdag asszony s külön is hajlandó lesz a kár megtérítésére. Világossy kétségbe van esve. Folyton sir és gyermekeit emlegeti. A vizsgálóbíró holnap részletesebben hallgatja ki. A védő ezután kijelentette, hogy a letartóztatás ellen bejelentett felfolyamodást visszavonja, mert a legnagyobb reményesség van arra, hogy az ügy hamarosan elintéztet nyer. — A sikkasztó felesége, *Hudomel* Ilona, másfél év óta különváltva él gyermekeivel s a válópör most folyik. Junius óta a Semmeringen nyaral és az Erzherzog Johann-szállóban lakik. Tegnap *Rätz* Sándor, a Világossy-iroda vezetője levelet kapott *Hudomel* Ilonától. Férje letartóztatásáról mit sem tudott, mikor e levelet megírta, amely így hangzik:

Tisztelt uram, hetek óta nem kapok semmi hírt, kérem az Isten szerelmére, írja meg, hogyan állnak az ügyek! Én azt mondom, adja el Világossy mindenét, tegye pénzzé a butorait, mindenét, amije van, a követeléseit és a pénzzel menjen az esztergomi káptalanhoz. Könyörögjön, a gyermekei becsületéről, jövőjéről szójjon és kísérelje meg az egyezséget. Később lesz pénz és mindent visszafizetünk. Csak a gyermekek lebegnek előttem. Rossz sejtelmek vannak, úgy érzem, valami szörnyű történik. Tul nem élem a szégyent. Belepszutlok ebbe a szegénybe. Isten irgalmazzon nekik. Irjon rögtön. *Hudomel* Ilona, Semmering. Vasárnap este.

Ugy látszik, *Világossyné* nem tudta, hogy nem lehet pénzzé váltani már semmit. A válópört, amely a férj vonakodása miatt húzódott ilyen sokáig, most már gyorsan elintézik. A tegnapi házkutatáson végre készpénzt is talált *Stefkovits* kapitány. Két takarékkönyvet: az egyik nyolczszáz koronáról szól és *Csikly* névre van kiállítva, a másik háromszáz korona értékű. Ma ujjabban *Rottenbiller* Károly kertész adott fellejelentést (Ujhelyi-ut 80.), aki az esztergomi főkáptalan m. sz. alapítványi pénztárából hétezer koronát vett fel és becsülettel visszafizette. Világossy azonban háromezer koronát visszatartott és a saját hitelezőit fizette ki az összeggel.

A sikkasztás büntette miatt letartóztatott dr. *Világossy* Józsefet a vizsgálóbíró előszobájában várta már néhány erzsébetfalvai munkásné is, akik dr. Világossytól házat vettek s most sürgős szükségük van az ügyvéd felvilágosítására. Egyike ezen asszonyoknak elpanaszolta, hogy a múlt év augusztus havában vett dr. Világossytól egy házat, amelyet aztán *Világossy* egy hónap mulva, 1909 szeptember havában, egy másik vevőnek is eladott. Utólag tudták meg, hogy ez az alig 6—8.000 korona értékű házon az értéket még ötszörösen meghaladó teher van. — A budapesti ügyvédi kamara ma délben foglalkozott dr. Világossy József ügyvéd ügyével. A kamara helyt adott dr. Világossy írásbeli kérelmének és irodájára részére gondnokul védőjét, dr. *Hets* Ödön ügyvédet rendelte ki. — Az esztergomi káptalan rapasza ügyében dr. *Világossy* elszámolási viszony fenforrásával védekezik. A Bazilika kárára, melynek templomgazdája volt, elkövetett sikkasztást dr. Világossy töredelmesen beismerő s mentésére

csak azt hozta fel, hogy sürgős szüksége volt pénzre s ezért nyult az őrzetere bizott templompénzhez.

— **A villámcsapás és jégeső áldozatai.** A villámcsapás és jégvihar két áldozatáról érkeztek be hírek. Az *Eperjes* környékén végigvonuló vihar *Gibart* községben emberáldozatot követelt. A villámok agyonujtották az éppen kender szövő *Sablák* János tizenöt éves fiút. Egy mellette dolgozó barátjának a ruháját megpörkölte a villám. A másik áldozatja Nagyállóól került ki a jégviharban. Megemlékeztünk a tegnap Nagyálló és vidékén dühöngött óriási jégviharról, amely tönkrevverte a szőlőtermést, sőt a tyuktojás nagy-ságu jégdarabok agyonverték özv. *Szabo* Menyhértné szőlőbirtokosnét, akit ma reggel a kerülők az uton találtak meg.

— **A beledi véres halottak.** Már eltemették a beledi véres családi dráma áldozatait. Magáról a rémes esetről és a gyilkosról még a következőket közli *Vámos* Ferencz feledi aljegyző:

Délben hazamenet találkoztam Horváthtal, aki puskával a hátán ment be a faluba. Szóltam is hozzá egy pár szót, de feleletéből még csak nem is következtethettem arra a szörnyű tettre, amelyet ekkor agyában forgatott. Ebédnél ültem éppen, amikor a főjegyző értem küldött, hogy menjek hamar Horváthék házához, ahol gyilkosság történt és vezesse a vizsgálatot. Amikor oda értem, óriási tömeg volt az udvaron. Ezeket ki kellett parancsolnom, mert mozdulni sem lehetett. De a nagy kavardásban akkor még senki sem tudta, hogy mi történt Horváthtal, a gyilkossal, akiről csak annyit tudtak, hogy a tett elkövetése után a kertek felé elfutott. Két irányban nyomban csendőrzáratot küldtem ki utána. Néhány perczel később, lehetett talán egy óra, lövést hallottunk Horváthék kertjének alja felől. Mindnyájan azt hittük, hogy Horváth lötte agyon magát, de csakhamar megtudtuk, hogy Horváth akkor már halott volt és a csendőr volt az, aki a holttest mellett talált puskából kilötte a még benne maradt töltényt, hogy bennünket figyelmeztessen. A csendőr már messziről integetett és odaérve, egy élő sönvénykerítésre hanyatt dőlve, holtan találtuk Horváthot. Az ajka fekete volt a puskaporttól és balszeme erősen ki volt dagadva. A jobb lábáról a cipő le volt huzva, ami azt mutatta, hogy a vadászfegyvert szájába véve, nekifutászkodott az élőszövénynek, és jobb lába ujjaival sütötte el a puskát. A sörétre töltött fegyver azonban nem ölhette meg mindjárt, mert a keze csupa vér volt és valószínű, hogy sokáig vergődött, amig utólrta a halál. A holttestet nyomban elszállították a hullaházba. Csak ezután mentem abba a házba, ahol a rettenetes tragédia történt. Az aicsony háznak van egy mosókonyhája; nyáron itt főztek a házbelielk. A konyha közepén óriási vértócsában feküdt Horváthné holtteste, akit a bal hóna alján ért a lövés és a sörétek átütötték az ütőerét. Ő sem halt meg rögtön, mert amikor a lövés zajára a szomszédból *Turner* Béla orvos átfutott hozzájuk, az asszony még élt és mentési kísérleteket is próbált az orvos, de néhány pillanat mulva a karja között kiszenvedett. A lövés olyan közelről történt, hogy az asszony ruhája meggyulladt, de a vére eloltotta. *Karsay* Imre holttestét az üvegerandára nyíló előszoba küszöbén találták. A lövés hátulról érte. A sörétek a nyult agyba fúrdtak és rögtön halált okoztak. Nagyon közelről lehetett erre az emberre Horváth, mert a halál oly hirtelen történt, hogy amikor megtalálták, még akkor is ott szorongatta kezében az újsgót, amelyet előzőleg olvasott... Horváth — folytatta a segédjegyző — önmagával meghasonlott, exaltált, durvalelkű ember volt. *Nem volt benne egy gyöngéd vonás sem.* Feleségét, *Buty* Vilmát, 17 évvel ezelőtt szerelemből vette el, de a nagy szerelem nem tartott sokáig, a durva ember verte, ütötte az asszonyt s a házban folytonos lett a perpatvar. Három évvel ezelőtt az asszony meguntta ezt a bánásmódot és különvált tőle, de néhány hónap mulva nagy könyörgésre ismét visszament hozzá. Ekkor építette Horváthné és *Karsay* felesége a közös gőz-téglagyárat. A jó viszony a házastársak között csakhamar ismét felbomlott és Horváthné ismét különvált urától. Azóta Horváth a falu másik végében lakott édesanyjánál.

— **A titokzatos bombamerénylét.** Berlinből jelentik nekünk: Sikerült kikutatni azt a papirkereskedőt, akinek üzletében a lichtenrodei névtelen levelek írója a borítékokat és levélpapírokat vásárolta. Ma délelőtt a súlyosan megsebesült *Kross* anyja levelezőlapot kapott, amelyben a merénylő szidja őt. A levelezőlapot átadták a rendőrségnek.

— **Öngyilkos kereskedő.** Békéscsabáról jelentik: Bokor Lipót tekintélyes eszabai kereskedő tegnap este lakásának padlásán felakasztotta magát. Mire tettét észrevették, már meghalt. Régióta idegben szenvedett és ennek tulajdonítják az öngyilkosságát.

— **A Blaskovich—Erdélyi-ügy.** A Blaskovich Elemér feljelentését követő tegnapi és mai kihallgatásokból kitűnt, hogy *Bácskai* Izidor minden tekintetben a legkorrektebbül viselkedett a bérleti szerződés ideje alatt. Mindenki, aki *Bácskai* Izidornak szolnokmegyei és fővárosi szereplését ismeri, méltatlankodott a korrekt uri embert ért s meg nem illett gyanúsítások miatt. *Bácskai* csupán azt a hibát követte el, hogy tulságosan megbízott *Erdélyi* Miklósnak. *Sándor* László rendőrkapitány ma délelőtt tárgyalta a peres felekkel, akik végül is megegyeztek abban, hogy a pontos elszámolást később fogják megejteni. *Bácskai* Izidor ezzel kapcsolatban minden egyéb követelésétől eláll. Erré Blaskovich Elemér ügyvédjei dr. Nagy Emil és dr. Győre Árpád nyomban visszavonták a panaszos feljelentést és egyuttal kijelentették, hogy felük nyilatkozatot fog adni arról, hogy *Bácskai* a szerződés tartama alatt *semmiféle inkorrektiséget nem követett* el. Az ügyben tehát minden visszaélést dr. *Erdélyi* Miklós pénzügynök, aki fivérével dr. *Erdélyi* Lajossal közös bankirodát tart fenn, követett el, mindkét felet félrevezetve.

— **A jökévív ex-szultán.** Abdul Aziz, Marokkó volt szultánja voltaképen a Szent-földre akart zárandózkodni, de megmondta magát s a német *Schleswig-gőzhajón* inkább Marseillebe ruvuzant be mutatni, onnét írják: — hozott magával egy tucat léhűtőt: kincstárnokot, előimádkozót, szolgákat. A kikötőben egy francia rendőrbiztos és sok hírlapíró várta. A rendőrtisztviselő figyelmét barátságosan megköszönte, az újságíróktól azonban roppant irtózik és kerekét oldott, nehogy faggassák. Egyenesen a fogadóba hajtatott borkocsin és megrendelte ebédjét: huszonnégy rántott csirkét, de meghagyta, hogy hívják le, ha metszik a csirkéket, nehogy öreg kappanokat találjanak ebédre. Senkiben sem bízik a volt szultán, legkevésbé kincstárnokában. Magával hívta *Malvertuis* casablankai francia konzult bevásárolni.

— **Ha Abdullahot küldöm,** — jegyezte meg nevetve — adós marad a marseillei kereskedőknek... Este bejárta a város nevezetességeit, főleg a dalcsarnokokat és késő éjszaka tért vissza a fogadóba. Vasárnapig fog itt mutatni a trónjáhozott szultán, aztán visszatárazik Marokkóba.

— **Vasárnap ne legyen hus!** A Husipari munkások Szakegylete mozgalmát indította a teljes vasárnapi munkaszünet mellett s azt akarja, hogy vasárnap egész napon át zárva legyenek az összes mészáros és hentesüzletek. A szakegylet kívánságát emlékiratba foglalta s azt benyújtotta az Országos Iparegyesületnek, a Husiparosok Körének és a Mészáros Ipartestületnek. A munkások kívánsága a mesterek tulnyomó részénél is rokonszenves fogadtatásra talált s remélhető, hogy nagyobb küzelem nélkül meg is valósul.

— **Kiesett a robogó vonatból.** Tegnap a Szabadkáról Bajára elindult vonat utasai vérfigyasztó jelenetek voltak tannál. Egy második osztályú kupéba szállt be *Száríts* Jánosnak, a szabadkai aviatikusnak felesége két kis leánykájával. A kocsi zsufolyva volt utasokkal. Szárítsné a két kis leányt a folyosón állt. A vonat megindult és alig haladt ötven métert, az egyik kis leányka, a kifelé nyíló folyosó ajtaján kiesett a robogó vonat kocsi-jából. A kétségbeesett anya sikoltására az utasok a vészféket keresték, de a kocsiiban nem volt vészfék. Kocsiról-kocsira kiabáltak az utasok, míg végre egy kilométer távolságra megállott a vonat. *Eisler* Izsó szabadkai kereskedő ugrott ki elsőnek a vonatról és rohant vissza a gyermekért. A kis leányt a fűtőház munkásai ezalatt felvették a sínek mellől és átadták *Eisler*nek, aki édesanyjához vitte. A leánykának az ijedségen és könnyebb sérüléseken kívül nem esett egyéb baja.

— **Letartóztatott pénzesalók.** A rendőrség letartóztatta *Balog* Péter 51 éves napszámost, *Szanyogh* György 40 éves hentes, *Almásy* István 38 éves földművest, *Szanyogh* János 29 éves földművest, *Gáspár* Andrásné, született *Béres* Anna 38 éves földműves nejét lajosmizsei lakosokat, akik hamis pénz fűrészevel a közeli falvakban Vécésen, Üllön, Kispesten, Erzsébetfalvan, Lajosmizsén sab. igen sok embert megcsaltak.

— **A kis nevelőnő szerelme.** Gírzek Ella mezőnyáradi nevelőnő halálosan beleszeretett egy odaváló fiatalemberbe, aki azonban nem viszonzta mély érzelmeit. A kis Ella annyira szívére vette a családát, hogy öngyilkosságra szánta magát. Ma reggel elcsente házigazdájának forgópisztolyát s azszal halántékán lötte magát. Mire tettét észrevették, már meghalt.

— **Egy állomásfőnök öngyilkossága.** Nagy Zoltán államvasuti ellenőr, tápiógyörgyei állomásfőnök, ma reggel az állomás egyik mellékhelyiségében agyonlőtte magát. Tettét pillanatnyi elme-zavarban követte el. Nagyon szorgalmas tisztviselő volt s a megejtett rovincsolásnál mindent a legnagyobb rendben találtak.

— **Talált kincs.** Brassóból jelentik: Egy régi lakóház lebontása közben ma délelőtt a munkások a padlás gerendázatán egy faskatulyát találtak, mely tele volt régi aranypénzekkel. A fadóbozt a rendőrségre vitték, ahol megállapították, hogy 452 darab különféle aranypénz van benne, 9—10.000 korona értékben. A talált pénzek között van török arany, *Mária Terézia*-korabeli, II. József császár korából való, valamint régi pápai és veneziai aranyak.

— **Szerencsétlenség a vadászaton.** Makóról jelentik: Dombegyházán *Silberger* Andor földbirtokos Bende József aradmegyei kórházi tisztviselővel vadászatra indult. Mielőtt a kocsira ültek, *Silberger* a kocsit elött fióznakoló csikót töltött fegyverrel megütötte. Az ütés következtében a fegyver hirtelen elsült és a golyó *Silberger* hasába furdott, halálosan megsebesítve *Silbergert*.

— **Megrohant telefon-központ.** Hamburgban megtörtént az a ritka eset, hogy a most megnyitott telefonközpontban, amelybe 35.000 telefonelőfizető van bekapcsolva, valamennyien egyszerre kértek összeköttetést. Ez a megrohanás százaszorta mulja felül a normális kapcsolásokat és káoszhoz, milyen nagy lett a kapkodás a telefonközpontban. De ez a kisebbik baj lett volna. A nagyobbik az volt, hogy a rengeteg áramfelhasználás következtében *elolvadt a főbiztosíték* és a telefon fölmondta a szolgáltatást. Három órába telt, míg a hibát kijavították s addig a 35.000 telefonelőfizető nem kaphatott kapcsolást.

— **Beomlott ház.** Bécsben a Fasan-gasseban ma délután egy épülő ház harmadik emeletén a menyezett beomlott és a pinczéig áttörte az alsóbb emeletet menyezeteit. Egy munkásnő életét veszítette, egy személy súlyosan, öt könnyebben sebesült meg.

— **Megszökött az adósságai elől.** Eszékről jelentik: *Lermann* Károly volt kongói biztos, aki értékes gyűjteményeit a zágrábi zoológiai múzeumnak adományozta, mind a mai napig nyugdíjat huz a belga kormánytól s szülővárosába, *Poszegába* való visszatérése után *Reiner* földbirtokos leányával házasságra lépett, egy idő előtt jelentékeny kötelezettségek hátrahagyásával megszökött. *Lermann* néhány éven át igazgatója volt a *poszegai* Pucka Banka intézetnek, mely nehéz helyzetbe jutott. Hír szerint *Lermann* Párisban van. Felesége beadta a válópert.

— **Lepuchin rehabilitálása.** Pétervárról jelentik nekünk: Nagy feltűnést kelt az a hír, hogy *Lopuchinnak*, a pétervári titkos rendőrség *Szibériába* száműzött volt főnökének a császár meg fog kegyelmezni, sőt újból visszahelyezi régi állásába.

— **A drótkötél-vasut csodája.** Svájcban most készült el a világ legnagyobb drótkötél-vasutja. Igazi csodaremeke ez a hegyvasut-építő mérnöki tudomány. A svájci *Thunból* jelentik, hogy három és fél évi munka után vasárnap szerelték fel a háromezerhatyszáz méter hosszú villamos sodronykötél vasutat a 2600 méter magas *Niesen*-esucsera. A hegyi vasut a leghosszabb drótkötél-vasut Svájcban és 66 fokos emelkedése van. A völgy és a végállomás közötti magassági különbség 1650 méter.

— **Gyilkos mostohaanya.** Czeppelzauer István máramarosszigeti 14 éves tanulót halva találtak szüleinek lakásán. A fiúnak három helyen a koponyája be volt hasítva. A sérülések, amint megállapították, éles fejszétől származnak. A vizsgálatot megindították és megállapították, hogy a fiu erőszakos halállal mult ki. Beigazolást nyert, hogy mostohaanyja, *Czeppelzauer* Gusztávné felsővíssói kereskedő neje mindig rosszul bánt a gyermekkel, mindig ütötte-verte és vad gyűlölettel volt a fiu iránt. A gyannokok és a szomszédok bevallása alapján, akik a gyermek jajkiáltásait hallották, *Czeppelzauer* Gusztávnét gyilkosság vádjára alapján letartóztatták. Kihallgatásakor *Czeppelzauer* tagadta, hogy ő verte agyon a gyereket és azt mondta, hogy a fiu saját magát ütötte agyon fejszével. A boncolás adatai után *Czeppelzauer* német fogva tartották a rendőrségen és a vizsgálat befejezése után beszállítják a máramarosszigeti törvényszék fogházába.

— **A dróttalan táviró.** Stockholmból jelentik nekünk: Holnaptól kezdve a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszik a dróttalan táviratozást. Az első *Marconi*-állomás *Karlkroneban* létesült s ez fog megnyitni a nagyközönség számára. Ily módon hajókkal 300 kilométernyire a svéd partoktól távirati összeköttetésben lehet ez az állomás.

— **Ausztriában megadóztatott magyar fürdőzők.** Az osztrákok kapzságánál, úgy látszik, csak azoknak a magyaroknak a türelme határtalanabb, akik Ausztriában, az osztrák fürdőhelyeken pocsókolják pénzüket. Most azt az újítást hozták be, hogy azokat a vendégeket, akik egy hónapon túl tartózkodnak valamelyik fürdőben, megadóztatják. A zenedijon, a kurtaksán a legkülönbözőbb címűken kizsárolt pénzeket kívül tehát most állami adót is vetnek ki a vendégekre, ezekre a kitűnő adóalanyokra. Meránbar tegnap a fürdőbizottság gyűlésén *Földes* orvos tiltakozott az új adó ellen, a mely, szerinte, elriasztja a vendégeket.

— **A rágalom áldozatai.** Tegnap este a *Lénczhidről* a Dunába ugrott egy fiatal leány és nyomtalanul eltűnt a habok között. A rendőrségen ma megjelent *Bodnár* Lajos ügynök, aki elmondta, hogy egy távoli rokona árváját, *Koren* Kornáliát, aki most mult 12 éves, neveltette a vidéken saját költségén. Szegény ember, de minden keresetét arra áldozta, hogy tisztességesen felnevelhesse a leányt. *Bodnár* ágyrajáró volt, hogy a drága lakbért megtakaríthassa. Egy héttel ezelőtt váratlanul beállított hozzá a nevelt leánya és kijelentette, hogy vele együtt akar lakni. Pár nap mulva a szomszédok már azt pletykálták, hogy a nevelt leánya a kedvese. Tegnap délután *Kornélia* eltávozott hazulról és egy levelet hagyott hátra. Azt írta, hogy a róla terjesztett hazug pletykát annyira szívére vette, hogy megváltik az élettől, a Dunába ugrik. *Bodnár* előadása a rendőrségben megerősítette azt a gyanút, hogy az öngyilkos leány tényleg *Koren* Kornélia volt. *Bodnár* Lajost is annyira kétségbe ejtette gyámleányának szerencsétlensége, hogy ő is öngyilkos akar lenni. A délelőtti folyamán levelet írt anyjának, amelyben bejelenti, hogy megváltik az élettől, amelynek mindig csak a szomorúságát látta. A rendőrség most ez irányban is megindította a nyomozást.

— **Földrengés.** Messzinában ma reggel hat órakor négy másodpercig tartó erős földrengést éreztek. Egyuttal földalatti zugás volt hallható. Kár nincs.

— **Százket éves öngyilkos.** *Rozsnyóról* jelentik: a sztraczenói völgyben *Resofszy* János százket éves szénégető ma felakasztotta magát. *Resofszy* azért követte el tettét, mert szemei romlani kezdtek és nem akart hetvenöt éves fiának terhére lenni munkaképtelenségével.

— **Hangyaeső Kassán.** Kassai levelezőnk írja, hogy kedden este öt óra után egyszerre nagy kövér, szárnyas hangyák sürű raja lepte meg a várost, melyeket a szél sodort valahonnan Kassára, egy ideig a levegőben röpködtek rengeteg mennyiségben, aztán lecsapódtak a járdákra és kocsiutakra, ahol lomhán mászkáltak szerteszét. Akiket az utczán ért a hangyaeső, alig voltak képesek magukról letisztítani s a kellemetlen hangyaesőpécséktől megszabadítani.

— **Az örült rémtette.** Az észak-csehországi *Gablonz* mellett fekvő *Eisenbrod*ban borzalmas eset történt. Egy odaváló földbirtokos, aki hirtelen megőrült, lemészárolta a legborzasztóbb módon családja minden tagját. A legidősebb fiát agyontaposta, a legfiatalabb gyermekét beledobta egy forró vízzel tele üstbe, a feleségének pedig levágta a fülét. Azután a saját édesapja ellen fordult, annak fejszével szétrombolta a koponyáját, az édesanyját pedig felakasztotta. A dübörgő ember csak nagynehezen tudták ártalmatlanná tenni és elfogni.

— **Kirabolt postahivatal.** A szászcségyi postahivatalba a 12-ére virradó éjszakán valószínűleg hajnalutájban, ismeretlen tettesek betörték és kirabolták a postahivatalt. Elvittek öt darab pénzeslevelet összesen 1462 korona értékben, továbbá 200 korona készpénzt. A csendőrség nyomoz.

— **Sikkasztó községi pénztáros.** *Bosnjakovic* Petar kuzmini (Szerém vármegye) községi pénztáros sikkasztások miatt letartóztatott és a mitroviczai törvényszéknek szolgáltatott ki.

— **Házasság.** *Haslinger* Sándor Győrből eljegyezte *Kohn* Bertát Acsról. Ma esküdték örök hűséget *Wagner* Anta, Széger Teruskának a ferencvárosi plébánia-templomban.

— A gyilkos Szöke ügyvéd Szécsényben. Dr. Szöke Jenő, a szécsényi házassági dráma főszereplője, aki a balassagyarmati fogházban van vizsgálati fogságban, tegnap este zárt kocsiában két börtönőr kíséretében Szécsénybe érkezett. Az ügyvéd ma adja át irodáját dr. Szeidner Mór rimaszombati ügyvédnek. Szöke tábláját már levették a házról. A szerencsétlen embert igen sokan keresték fel irodájában. A vizsgálati fogság és az izgalom igen megviselték Szökét, lesoványodott, az arca fakószínű és rendkívül ideges. A védőügyvédje, dr. Feledi Jenő ma adta be a vizsgálóbíróhoz a védenecze szabadlábra helyezését kérő iratokat; a kauczió megállapítását a bíróságra bizza.

— A legöregebb magyar állatorvos. A magyar állatorvosi karnak legöregebb tényleges működő tagja az országosan ösmert hortobágyi Dely Mátyas. Az öreg Dely, aki magán a Hortobágy-pusztán közel negyven évig szolgált az állategészségügyet, f. hó 29-én tölti be hivataloskodásának félszázados évfordulóját. Ez alkalomból Tisza-Polgár község jubiláris ünnepséget rendez a magyarországi állatorvosok nesztörának tiszteletére. Az ünnepségen a földmívelési miniszter kiküldöttje is jelen lesz Tisza-Polgáron, ahová Dely Mátyas, mint szülőföldjére, visszavonult.

— Az apagyilkos. Rákospalotán, a Kossuth Lajos-utca 17. szám alatti házban lakik Tóth Pál ötvennyolc éves földmives a feleségével, tizenhét éves István nevű fiával. Az öreg Tóth házsártos, részegeskedő ember volt, folyvást verekedett, ütötte-verte a feleségét, a fiát is. Ma reggel megint összeverekedett Istvánnal. Arculütötte, ami ugy kihozta a sodrából a fiut, hogy lekasztotta a revolvert a falról és háromszor rálőtt az apjára. Az első golyó a homlokát furta át az öregnek, kettő a mellébe hatolt. Tóth Pál jajgatva összeesett, ott is maradt a szoba padlóján, amíg a mentők el nem vitték a gróf Károlyi-kórházba, ahol haldoklik. Tóth Istvánt, a merénylő fiut menekülés közben a szomszédok lefogták és átadták a rendőrségnek, mely nyomban letartóztatta.

— Nagy végrendelet-hamisítások Oroszországban. A Pétervári titkos rendőrség Kievbén egy titkos társaságot tartóztatott le, amely állandóan azzal foglalkozott, hogy végrendeleteket hamisított. Ezek különösen az árvapénzeket juttatták idegenek kezére jöppénzért és különösen Kievbén, továbbá Moszkvában követték el nagyarányú visszaéléseket. Ezzel a botrányos ügygyel egyidejűleg egy másik nagy feltűnést keltő hamisítási ügy jutott a pétervári rendőrség tudomására. Az ügy főhőse egy charkovi közjegyző akit gróf Smermetjev, többszörös milliomas és a császár szárnysegéde jelentett fel végrendelet-hamisítás miatt. A gróf még mintegy tíz évvel ezelőtt nagy vagyont örökölt egy Orel kormányzóságban elhalt rokona után. A charkovi jegyző azonban ujabban olyan — ugy látszik hamis — végrendeletet mutatott fel, amely szerint a gróf rokona egészen más, idegen emberekre hagyta a vagyonát. A császár szárnysegédének följelentése nagy feltűnést keltett az orosz fővárosban, de az ügy részleteiről még igen kevés szivárgott ki.

— A tábornok öccse. Balla Dezső tönkrement aradi földbirtokos, Balla tábornok öccse, tegnap délután Arad főutcaján, a Neumann-palota előtt összeesett és meghalt. Megállapították, hogy szívrohamból halt meg.

— Leszámolás. A rendőrség ma éjjel letartóztatta Schein Mátyas 18 éves szobafestőt, aki a Garay-utca 16. számú ház előtt rálőtt Novák Péter Pál 18 éves ácssegédre és azt életveszélyesen megsebesítette. Schein és Novák halálos ellenségek már évek óta, inaskoruktól fogva gyűlölték egymást, állandóan verekedtek és mindkettő fogadkozott, hogy a másikat megöli. A mult héten is találkoztak és újból összeveszttek. Tegnap Novák elment Schein Garay-utca 12. szám alatti lakása elé és ott várta, amíg hazajön. A 16. számú ház előtt találkoztak, Novák késsel támadt Scheinra, ki erre előkapta revolverét és kétszer rálőtt ellenségére. Mindkét lövés talált és Novák életveszélyes sérüléssel összeesett. A Rókus-kórházba vitték. Schein behozták a főkapitányságra és letartóztatták.

— Mérgek ételek. A poseni tartomány Wollstein nevű helységben nyári mulatságon husz ember mérgezési tünetek közt megbetegedett uszonna után. Kiderült, hogy a kávéba, amely bádogedénybe főtt, mérgező anyagok kerültek. A másik súlyos mérgezési eset Schneidmühl vendéglőjében történt. Ott romlott konzervektől tizenkilenczen betegdtek meg és egy ember már meghalt.

— Tűz a burgonyazúzóban. Versicz Testvérek Madách-utca 29. szám alatti burgonyazúzó műhelyében tegnap tűz támadt, melyet a munkások oltottak el.

— Ellopták a biboros keresztjét. Az olasz tolvajok vakmerő és istentelen emberek; nem imponál nekik semmi, se körmenet, se templom, se kardinális. Mert ezek fordultak elő abban az egyszerű lopási esetben, amelynek Ferrari milánói kardinális adta meg az árát. A biboros nyakáról ugyanis egy ügyes tolvaj lelopta a keresztet éppen akkor, amikor ő eminenciája az egyházi körmenet élén elhagyja a templomot. A kereszt, amelytől a tolvaj megszabadította a biborost, kerek összegben tizenötezer frankot ér.

— Balesetek. Az Erzsébet-körut 57. számú ház tetejéről ma délelőtt Szegő György tizenöt éves cserepestanonoz leesett és súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők a Rókus-kórházba szállították — A József-téri sétányon Erney György kilenc éves fiú leesett egy padról és karját törte. A mentők lakására szállították.

— A pécsi szacharinos cukrász. Pécszet szacharín-csempészetnek jöttek a nyomára. Letartóztatták Markov Miklós cukrászt, aki szacharinnal gyártotta az édességeket. Nyolcz dobozzal találtak nála a tilalmas szerből és kiderült, hogy évek óta ezzel manipulált.

— Veszett kutya garázdálkodása. Ma délután fél öt órakor a Váci-ut és Vág-utca sarkán egy veszett kutya megmarta Spideli István 26 éves péksegédet és Konánfalvi János 22 éves borkereskedőt. Vig Sándor rendőr a két megtámadott ember segítségére sietett, előrántotta kardját és egy csapással agyonvágta a veszett kutyát. A megmárt embereket a Pasteur-intézetbe utalták.

— Halálos balesetek. Ma reggel a rákosi rendező pályaudvaron, a 2592. számú mozdony elgázolta Bottlik Benedek Máv. fűtőt. Bottlik azonnal meghalt. — A Maláta-utca 29. számú ház előtt Krup Anna 4 éves leánya játékközben felkapaszkodott Takács István fuvaros kocsijára, leesett, megütötte a fejét és azonnal meghalt. — A Budafoki-ut 48. számú ház udvarán Molnár József vendéglős ötéves fiát fejbergta a saját lovuk. A fiut a mentők a Szent István-kórházba vitték, ahol meghalt.

— Talált gyermek. A Szentkirályi-utca 55. számú ház kapuja alatt találtak egy három hetesnek látszó leánysecesemőt. Beviték a Fehér-kereszt menhelyre.

— Megkéselt postakocsis. A Hermina-uton ismeretlen tettes megtámadta Sepécs Mihály 34 éves postakocsist és minden ok nélkül fejbeszurta, azután elmenekült. Sepécs súlyosan megsérült, a mentők a Bethesda-kórházba vitték.

— Életuntak. Jarcsek Lipót huszonnyolcz éves üzletiszolga, a várbarátyáról, nyolcz méter magasságból, öngyilkossági szándékkal leugrott és súlyos sérüléseket szenvedett. A Rókus-kórházba szállították. — Csikánadia Eszter huszonegy éves cselédeány, tegnap lughóddattal megmérgezte magát. Súlyos belső sérülésekkel a Rókus-kórházba vitték.

— Halálozás. Simay István nyugalmazott királyi tanfelügyelő tegnap délután temették el Aradon nagyszámú, előkelő gyászoló közönség részvétele mellett. Az elhunyt, mint honvéd végigküzdötte az 1848—49-es szabadságharcot, majd a háborus idők után a tanári diplomát megszerezve, ezen a pályán fejtett ki tudományos működést. Később tanfelügyelő lett s mint ilyen is állandóan a honvédtügnyek él. Az aradi 1848—49-es honvédegylet, melynek sok éven át elnöke volt, sokat vesztett halálával, mert ő magánvagyonából is jelentékeny összeget juttatott elszegényedett bajtársai részére. Az 1848—49-es Honvédegyletek Országos Egyesülete a néhai elnökkel, báró Podmaniczky Frigyessele elnökkelé választotta. Az 1848—49-es Honvédegyletek Országos Központi választmányja nevében dr. Balogh Sándor elnök a családának részvételt fejezte ki s a temetésen való képvisellett az ottani elnökséget bízta meg. Balogh László, volt 1848-as nemzetőrhadnagy, aki az eperjesi véres ütközetben is részt vett, 84 éves korában Munkácsen meghalt.

Id. Kugler Albert, Szatmármegye törvényhatósági bizottságának tagja, 61 éves korában Nagykárolyban meghalt. Gulyás Ferenc posta-távírdá főfelügyelő, a szegedi postahivatal nyugalmazott főnöke, meghalt. Negyven évig szolgált a postánál és Szegednek egyik legnépszerűbb előkezősege volt.

Dudra Endre battonyai káplán negyvennégy éves korában meghalt.

Kunváry Ernő harmadéves műgyetemi hallgató tegnap 21 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. A halottban Kunváry Fülöp főmérnök és volt fővárosi törvényhatósági bizottsági tag, fiát gyászolja. A temetés e hó 15-én, pénteken délután 3 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temető háttasházából.

x Akinek fájós foga van, vagy bármi okból fogorvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. Ki. Egt. tanár, a műfogászat és műfogászat szakorvosának Fogorvosi Intézetét ajánlhatjuk. A főváros ezen legelső intézete Károly-körut 3. sz. alatt lett legújabbán áthelyezve, egyenesen e célra átalakított, a legkényelmesebb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalommentes kezelését. A nm. v. köz. okt. miniszter is elismerő leiratával tüntette ki e maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztá-

lyában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különböztethető műfogópótlások eszközletnek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfalvynak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

x Szép a hajusz Hajdusági pedróvel.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczég-uteza 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Bemutató a Budai Színkörben. Engel és Friedmann német bohózatírók „Kis vulkán“ című kedves tárgyú, ügyesen összeállított háromfelvonásosát ma este mutatta be a Budai Színkör Tábori Emil fordításában. A darab, melynek meséje nem ismeretlen, teljesen a francia bohózatminták alapján van megalkotva s talán éppen ennek a körülmenynek köszönheti mai sikerét is. Az előző farszto technikai hibáktól nem mentes munka a közönséget mégis meg tudta nyerni ötletességénél s a francia bohózatokból átvett izlésségénél fogva. A hibákért bőven kárpótolta a közönséget a kedves mese, az ötletesség, a jól alkalmazott szójátékok s a szereplők kifogástalan összejátéka. A czimszerepben igen kedves, szépen átgondolt alakítást nyújtott Bálint; Harasztí Miczi temperamentumosan, nagy művészi érzékkel játszott s aránylag kis szerepében is szép sikert ért el. Sikere volt Táborinak is természetes, sokoldalúságról tanuskodó játékaival. Lababár ismert jó alakításai s Bálnázi Terka finom játéka mind elmaradhatlan kellekei voltak a sikernek. Még megemlítjük Báthori Margitot, ki ma lépett fel először s bár némi lámpalázzal küzdött, mégis megfelelő sikert tudott elérni. Ezt persze főleg annak köszönhetette, hogy szerepe némi szögletességet igényelt.

(*) A kolozsvári új nyári színház megnyitása. Kolozsvárott hétfőn, július 18-án tartják meg a hatalmas méretű új nyári színházban az első előadást. Az épület, mint nyári színház, nemcsak Magyarországon, de egész Európában páratlanul áll. Vasbetonból készült, olyan óriási kupolával, a melynek alig akad párja.

(*) Egy XVII. századbeli tragédia bemutatója. Christopher Marlowes „Doktor Faustus“ című tragédiáját, mint Göttingából írták, most adták elő a göttingai egyetem hallgatói. A szerepeket az 1616-ból származó eredeti szövegkönyvhöz hűen alkalmazkodó átdolgozásból tanulták be. A göttingai egyetem első sorban érezte magát hivatottnak arra, hogy ezt a tragédiát, amely a Faust-monda első feldolgozása, előadja, mert éppen két göttingai tudós állapította meg a mű jeleneteinek eredeti sorrendjét s ezzel lehetővé tette, hogy az színe alkalmazható legyen. Ez a tizenhatodik századbeli szomorujáték tele van a legmélyebb drámai tartalommal, megrázó, hatalmas jelenetekkel. Az előadásnak igen nagy sikere volt s egyes szereplők kitünően játszottak.

FŐVÁROS.

(Szabadságon. Vosits Károly tanácsos, a katonai és illetőségi ügyosztály vezetője, hat heti szabadságra ment. Távollétében dr. Vita Emil tanácsjegyző helyettesíti.

(A Vigszínház mellékvilágítása. A Vigszínházban eddig gyertyával végezték a mellékvilágítást. A főváros tanácsa ma megengedte, hogy a gyertyamellékvilágítást villamos világitásra változtassák át.

(Méhészek vándorgyűlése. A főváros tanácsa a német, osztrák és magyar méhészek Budapesten tartandó vándorgyűlésére 500 korona tiszteletdíjat szavazott meg és a vándorgyűléssel kapcsolatos kiállításán a főváros képviselőivel a tanács közgazdasági ügyosztály vezetőjét, vagy helyettesét, a vásárcsarnok igazgatóját és a vásárigazgatót bízta meg.

(Az Erzsébet-szanatóriumnak. A főváros tanácsa a budapesti szegénysorsu tüdőbetegnek szanatóriuma részére az 1911. évre 5000 korona segélyt szavazott meg.

(Az egyetemi növénykert elhelyezése. A főváros pénzügyi osztálya az illetékos tényezők meghallgatása után azt az előterjesztést tette a tanácsnak, hogy a kertészeti tanintézetet és az egyetemi növénykertet a X. kerületi ligetelki dűlőben helyezték el. A főváros tanácsa az ügyosztálynak ezt az előterjesztését magáévá tette és elhatározta,

hogy a növénykertnek illeten való elhelyezése érdekében felterjesztést intéz a miniszterelnökhöz, a pénzügy-, földművelésügyi- és közoktatásügyi miniszterekhez, egyben pedig átír a fővárosi közmunkák tanácsához abból a czélból, hogy a közmunkák tanácsa nevezze meg kiküldöttéit, akikkel a megoldás és a feltételek tekintetében a tárgyalást meg lehet indítani. Ilyen módon megakadályozható volna, hogy a botanikus kertet a fővárosi pénzalap tulajdonában levő Margitszigeten helyezték el.

(A szánkópályák fentartása. A főváros tanácsa ma tartott ülésében a közlekedési ügyosztály előterjesztésére elrendelte, hogy a szánkópályák elkészítésével és fentartásával járó költségek fedezetére az 1911. évi költségvetésbe 6000 korona hitelösszeget vegyenek fel.

(Hatósági árverező-esarnokok. A főváros hatóságánál felmerült az az eszme, hogy hatósági kezelésben árverező- és beraktározó-esarnokot állít fel. Mintán ezeknek a csarnokoknak a felállítását most nem lehetséges, a főváros tanácsa úgy határozott, hogy a kereskedelemügyi miniszterhez felterjesztést intéz, amelyben arra kéri, hogy addig, amíg a főváros konkrét javaslatot nem tesz és a közgyűlés ebben a kérdésben nem határoz, a közérdek szempontjából magánosoknak, vagy másoknak semmiféle ilyenemű engedelmet ne adjon ki. A főváros tanácsa azzal okolja meg ezt a kérelmet, hogy a hatósági árverező- és beraktározó-esarnokok létesítése és fentartása a hatósági kezelés körébe tartozik.

(A Bécsi-ut tisztogatása. A főváros tanácsa a köztisztasági hivatal előterjesztésére elrendelte, hogy a III. kerületi Bécsi-ut egy részét 1911. január 1-től kezdve rendszeresen tisztogassák és öntözzék.

TÖRVÉNYSZÉK!

A Rochette-ügy.

— Összefoglaló. —

Budapest, július 14.

Botrány-dolgokban az idén forgalmas esztendőjük van a francziáknak. Alig múlt el hónap, hogy Párisból egy-egy világbotrány ne került volna napirendre, melyek bőséges szórakozást kínáltak a föld minden nemzetiségének. Jelenleg a Rochette-ügy van soron, melyet hetek óta tárgyalnak a lapok, s amely ma a bonyolultságnak abban a stádiumában van, hogy jóformán lehetetlenség eligazodni labirintusában. Talán nem fölösleges munka, ha az érdeklődőknek egy kis összefoglalóval szolgálunk:

Rochette neve 1908-ban tűnt föl először a francia pénzügyvilágban. Különféle név alatt alapított akkor szövetkezeteket és egy bankot is, amely a szövetkezetek részvényeit hozta forgalomba. Vállalatait a közönség nagyon megkedvelte és teljes bizalommal volt irántuk. Ennek következtében a részvények aránylag rövid idő alatt nagyon felfűszálltak. Sikerétől fölbátorítva, Rochette a sajtó közvetítésével akarta közönségének spekuláló kedvét fokozni. Elhatározta, hogy megszerzi a *Petit Journal*-t, amely akkor hanyatló félben volt. Szép eszében kezdte vásárolni a *Petit Journal* részvényeit, ami nagyon nyugtalanította Prévét szenátort, a lap főtulajdonosát. Már nyíltan beszélték, hogy Rochette a lap vezetésével Humbert Charles szenátort fogja megbízni, hogy ezzel a *Matin*-nak erős konkurencziát csináljon. Humbert ugyanis a *Matin*-nak volt főmunkatársa.

Ezek után senki sem volt meglepve, amikor egyszerre a *Matin* nyilvánosságra hozta Rochette spekulációit amelyeket élesen bíralt. A közlések és erős kritikának Rochette letartóztatása volt az eredménye. A bankárt azonban nagy összegű biztosíték ellenében a vizsgálat idejére szabadlábra helyezték. Humbert becsületsértési pörében, amelyet a *Matin* ellen indított, mint tanu jelent meg Rochette. két hónap óta pedig a törvényszéknek számol be viselt dolgairól. A tárgyalás olyan zavaros, hogy csak nagynehezen lehet a dolgról tiszta képet alkotni. Mindazonáltal már bebizonyosodott, hogy két vállalata nem épült reális

alapon, mert hiányzott hozzá a szükséges alaptőke.

Mielőtt azonban ítéletre került volna a sor, a *Matin* ismét beleavatkozott a dologba, csak hogy most Rochette védelmére kelt. Az utolsó tárgyalásokon Rochette több tanuval bizonyította, hogy Prévét szenátort 1908-ban Lepine rendőrprefektus első titkárával, Durand-dal, azon fáradozott, hogy őt letartóztassák. Amikor a bíró megakartja az eljárást szüntetni, Durand strohmanokat állított, akiket előbb ellátott a Rochette-vállalat Prévérészvényeivel, hogy mint érdekelték, követelhezzék a törvényszék vizsgálatát.

A *Matin* most ezt az állítást azzal bővítette, hogy Durand, Lepine rendőrprefektus megbízása szerint cselekedett, akit az akkori miniszterelnök, Clemenceau bizott meg azzal, hogy Rochette letartóztassa. Briand igazságügyminiszter azonban egy interpellációra a kamarában kijelentette, hogy Rochette letartóztatása a törvényes formák megóvásával történt. Nem is lehetne elképzelni, hogy miért intrikált volna a miniszterelnök Rochette ellen. Sokan azonban azt suttozzák, hogy a miniszterelnök azért ígerte meg Prévétnek a bankár letartóztatását, hogy ezzel rábírja, hogy a nyugati pályaudvar államosítása ellen ne görögítsen akadályokat a szenátusban.

Sokan nagyon helyeslik Clemenceau eljárását és érdemül tudják be, hogy a közönséget megszabadította egy veszedelmes spekulánstól, aki a sajtó segítségével akarta áldatlan befolyását érvényesíteni.

A hatalmas botránynak ezután természetesen nem egyhamar lesz vége. Ma már a szenátus több tagja, Lepine rendőrfőnök, Clemenceau és mások is bonyolítják az ügyet, mely minden szenzációja mellett a törvényszék egész halmazával szolgál. Akiket tehát érdekel ez a kétségtelenül érdekes színjáték, nyugodtak lehetnek: az utolsó felvonás még messze van. Hogy mi lesz a vége? Ki tudja?

Janek Géza szabadlábrahelyezése. Hirsch Adolf garage-tulajdonos tragikus halála miatt gondatlanságból okozott emberölés vétsége című letartóztatott Janek Géza védője, dr. Horánszky Dezső ma délben hater korona biztosítékot ajánlott fel a pestvidéki törvényszék vádtanácsának Janek szabadlábrahelyezésére. A kir. ügyészség hozzájárult 6000 korona óvadék ellenében Janek szabadlábrahelyezéséhez s ezt a vádtanács délután tartott ülésében dr. Dimsics bíró előadása alapján el is rendelte. Janek Géza tehát nyomban kiszabadul, mielőtt védője a hater koronát óvadékkal deponálni fogja. A pestvidéki törvényszék és ügyészség tegnap tartották meg a helyszíni szemlét Janek Géza gondatlanságból okozott emberölési bűnyűgyében. Dr. Schiller Bódog vizsgálóbíró, dr. Gál Endre főügyész helyettes, a pestvidéki kir. ügyészség vezetője, dr. Horánszky Dezső védő, Szász Lajos műegyetemi tanár, továbbá a védő által ellenőrző szakértőül bejelentett Krisztinkovich Béla, az automobil-klub igazgatója, végül két polgári rendőr kíséretében Janek Géza terhelte jelentek meg a helyszíni szemlén. A bizottság először a Hirsch és Csermely-csög Aréna-uti garagéjába ment, hogy megsejmeljék az automobil, amely a szerencsétlenségnek használatban volt. Szász és Krisztinkovich szakértők elsősorban konstatálták, hogy a szerencsétlenség következtében az automobilnak első jobb keréke erősen meg van görbülve. A két szakértő szakvéleményt ma még nem mondhatott, mert szükségesnek tartották, hogy menetpróbákat tartssanak az automobiljal. Az automobil kísérletének kijavítása után tartják meg ezeket a menetpróbákat a szakértők s tapasztalataikról három napon belül véleményes jelentést terjesztenek be a vizsgálóbíróhoz. Ezután a bizottság a szerencsétlenség színhelyére ment ki. A helyszíni szemléhez megidézett tanu vallomásai alapján dr. Schiller vizsgálóbíró elsősorban azt akarta konstatálni, hogy a Váci-ut 5. sz. ház előtt Braun Farkas teherkocsija, melylyel az automobil összeütközött, az uttesten szabályszerűen haladt-e. A kocsi voltaképpeni kihalgatásuk alkalmával azt állították, hogy a kocsi szabályszerűen haladt az uttest baloldalán. Ezzel szemben az automobil vezető Janek Géza, valamint sofőrje, s az utána jövő automobilon lévő Fındly Károly mérnök és dr. Gonda Illés ügyvédjelölt azt vallották, hogy Braun Farkas kocsija az uttest közepén állott, ugy azonban, hogy rudja részut az uttest jobboldalára hajlott. A vizsgálóbíró a tanu-vallomásokról a jegyzőkönyvet a helyszínről készített vázlatrajzzal együtt az újpesti

rendőrkapitányság épületében vette fel, illetve készítette el.

§ Sajtópör egy sifirrat miatt. Érdekes sajtópör lesz nemsokára egy sifirrat miatt. A marosvásárhelyi gör. kath. temetőben nyugszik Vánca József gör. kath. esperes, kinek fia, dr. Vánca János ügyvéd fejfát állított e felirattal: „Itt nyugszik Vánca József esperes”. A román nyelvű lapok a sir és annak magyar feliratos keresztje miatt kiméretlenül támadták az ügyvédet, kinek családi életét is meghurcolták. Szemére vetették, hogy magyar a felesége s ő maga árulóvá lett és meggyalázta a román fajt és egyházat (azzai a pár magyar szóval). Végül azt kívánták a fiatal Vánca családnak, hogy a kutyák egy meg a szivét. A gyarlakodó cikkek miatt aztán Vánca ügyvéd sajtópört indított mindama lapok ellen, melyek a sifirrat alkalmából őt és családját alaptalan rágalommal meghurcolták.

§ Királysértés miatt elítelt portugál szerkesztő. Lisszabonból táviratozzák: *Evorges* Frankot, a *Mundo* nevű hírlap szerkesztőjét királysértő cikk miatt öt havi börtönrre, 10.000 reisz pénzbüntetésre és a perköltségek viselésére ítélték.

§ Meglopott egyetemi tanár. Dr. Lány Gyula egyetemi tanár június hó elején észrevette, hogy iróasztala fiókját valaki álkulcsal fejtette ki s a fiókból több száz korona értékű készpénzt ellopott. Gyanaúj *Decsov* Sándor inasára irányult, akit a rendőrség feljelentése folytán is tartóztattott. Az inas beismerte, hogy egy fűi órának felhúzó kulcsával nyitotta ki gazdájának iróasztalfiókját s abból 120 koronát ellopott. *Decsov* Sándor lopási bűnyűjét ma tárgyalta a büntető törvényszék szüneti tanácsa dr. Tholdt bíró elnöklété alatt. A tárgyaláson a vádlott ma is tagadta, hogy 120 koronánál többet vitt volna el. A bíróság dr. *Héris-Tóth* kir. ügyész vádjá után *Decsov* Sándor vádlottat lopás büntetésért egy évi börtönrre ítélt. Az ítélet jogerős.

§ A debreczeni bélyeglopás. A debreczeni üzletvezetőségénél tudvalevően nagyobb bélyeglopás történt, amelynek tetteseként *Mándoky* Ferencz máv. irodakezelőt annak idején letartóztatták. A vizsgálóbíró végzése ellen *Mándoki* felebbezett a vádtanácshoz, amely helyben hagyta a vizsgálóbíró végzését. Ez ellen felfolyamodást jelentett be a királyi táblához, amely tegnap délelőtt tartott ülésében foglalkozott *Mándoki* ügyével. A tábla megváltoztatta a törvényszék végzését s *Mándoki* Ferencz szabadlábra helyezését rendelte el.

§ Asszonyok balkézről. Argyellán Jánosné szül. *Tótkés* Mária mosónő hosszabb ideig közös háztartásban élt *Daneluk* Mihály bentessel. Később hozzájuk költözött *Daneluk* József nevű fia a vele szintén közös háztartásban élő *Messerschmidt* Máriaival. Az asszonyok csakhamar hajba kaptak egymással és *Argyelláné* elhatározta, hogy ott hagyja *Danelukot*. Mielőtt azonban elhatározását tette váltotta volna, feltörte *Daneluk* és fiának szekrényeit és az előbbtől 400 korona, az utóbbitól pedig 600 korona értékű holmit lopott el. Azután Kolozsvárra szökött, ahol letartóztatták. A bíróság ma lopásért kilenc havi börtönrre ítélt. Az ítélet jogerős.

§ A repülőversenyterí tolvaj. Ez év június hó 10-én este 8 órakor, amikor a közönség a repülőversenyéről hazafelé igyekezett a budapest-cinkotai vasut fehér-uti megállójánál *Andor* László min. segédhivatali igazgató fel akart szállani a vonatra, amikor észrevette, hogy valaki a zsebéből kiemeli a pénztárcáját. Azonnal lármát csapott, mire a rendőrök lefogták a tolvajt. Kiderült, hogy a zsebmetsző *Ferenecz* Kálmán. a rendőrség előtt jól ismert zsebtolvaj. A tárczában mindössze néhány korona volt. A budapesti büntető törvényszék ma ítélték *Ferenecz* felett, aki azzal védekezett, hogy a tárczát a földön találta. A bíróság *Mózes* László védő felszólalása után *Ferenecz* egy évi és hat hónapi börtönrre ítélt.

§ Tolvaj holtosság. *Steiner* Károly kereskedőség, ki hosszú időn keresztül *Auer* Ignác divatáru üzletében volt alkalmazva, állandóan lopkodta az üzletből a különféle árukat. Végül a cégnek feltűnt a nagymennyiségű eltűnt áru s megfigyeltette alkalmazottait. Ekkor kiderült, hogy a tolvaj *Steiner*, aki az ellopott holmit jegyesének, *Rosenheim* Lina varrónőnek ajándékozta. A cég feljelentésére a törvényszék *Steiner* Károlyt lopás miatt egy évi börtönrre, mint fő- és 20 korona mellékbüntetésre, *Rosenheim* Linát pedig orgazdaság miatt öt napra átváltoztatható 80 korona fő- és egy napra átváltoztatható 20 korona mellékbüntetésre ítélt. Az ítélet ellen *Steiner* a büntetés enyhítéséért, *Rosenheim* Lina a bűnösség kimondása miatt és az ügyész súlyosbítás végett felebbezett. A kir. tábla most tárgyalta ezt az ügyet és *Steiner* Károly büntetéséből hét hónapot és 15 napot kiöltöztetett vett, *Rosenheim* Linát pedig orgazdaság miatt három napra átváltoztatható 60 korona fő- és 20 korona mellékbüntetésre ítélt. A vádlott az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be.

KÖZGAZDASÁG

Wettenstein Szanatórium R.-T. felszámol. Az 1909. évben egy millió korona alaptőkével megalakult „Dr. Wettenstein Tüdőbeteg Szanatórium Részvénytársaság” legközelebb rendkívüli közgyűlést hív egybe, amelyen ki fogják mondani a társaság felszámolását. Ezt megelőzőleg dr. Schwarz Ernő, a társaság ügyvezető igazgatója ma tanácskozássra hívta össze a társaság áru és egyéb hitelezőit s az ülésen kifejtette a társaság helyzetét. E szerint a társaság fennállását nem látja biztosítottának, mert az illetékes minisztériumok a Comain-ra nem adták meg a forgalmi engedélyt, s így az e szférumban alapított gyógykezelés hatályát veszítette. Egyben kifejtette, hogy azon esetben, ha a hitelezők békés megállapodásra jutnak a társasággal, akkor követeléseik nagy hányadát megkapják. A megjelent hitelezők, egy-kettő kivételével, hozzájárultak dr. Schwarz Ernő indítványához. E szerint tehát a Wettenstein szanatórium r.-t. legközelebb kimondja a felszámolást.

Szeged kölcsönt keres. Szeged városának új beruházási szükségletekre több millió kölcsönnel volna szüksége, mely e célból dr. Lázár György polgármester most az államhoz fordult, hogy a kölcsönt a város részére megszerezze. A kölcsönből a felsőiparisiskolára 800.000 korona, három polgári iskolára 900.000 korona, fogadalmi templomra 2.000.000 korona, míg közoktatóra 2 1/2 millió korona jutna. Ha az állam az ex-lex folytán bekövetkezett pénzügyi viszonyok folytán nem adhatja meg a kölcsönt, úgy a város kötvénykibocsátási jogot kér, amit már Pozsony és Zágráb városoknak is engedélyezett az országgyűlés.

Lánczy Leó szabadságon. Lánczy Leó főrendiházi tag, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke-igazgatója ma hosszabb tartózkodásra Gasteinba utazott.

Gyáriparosok gyűlése. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének miskolci fiókjá most tartotta meg évi közgyűlését. Lichtenstein József elnök az ülést megnyitván, jelenti, hogy a Szövetség azon törekvése, mely arra irányul, hogy a parlamentben a gyáripar minél több képviselője foglaljon helyet, valóra vált. A fiók tagjai közül 3 képviselő került be a törvényhozásba s bejutott dr. Hegedűs Loránt igazgató is. Wittich Andor titkár jelentésében beszámol a legutóbbi teljes ülés határozatainak végrehajtásáról. Az ülés elhatározta a munkáskertek megvalósításának előkészítését. Az eszme propagálására ősszel egy felolvasó ülést tart s a debreczeni telep helyszínén való tanulmányozása céljából bizottságot küld ki. Következett dr. Hegedűs Loránt előadása, aki nagy tetszés mellett fejtette az irányadó eszméket, melyek közgazdasági életünket a közel jövőben kell hogy irányítsák s változtassanak a Szövetség munkaprogramját.

Állami kedvezmény a Dynamit Nobel R.-T.-nak. A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszter hozzájárulásával az 1907. évi III. t.-cikkben meghatározott állami kedvezményeket a Dynamit Nobel Részvénytársaság pozsonyi cégnek Pozsonyban létesített új kénsavanyhidrad ipartelep részére az 1909. évi november 24-től számított öt évre engedélyezte.

A tanszerkiállításból. Az országos papíros-, tanszer- és iskolaszervezési bizottsága ma dr. Wangl Jenő kir. tanácsos elnöklésével ülést tartott a városi Iparosokban. Az ülésen dr. Radányi László, a zsűri titkára előterjesztést tett a munkaprogramról, amire az egyes csoportok Vigh Albert és Gaul Károly elnöklése mellett megkezdtek munkájukat. A kiállításra került tárgyak megzsemlése után az egyes csoportok megállapították javaslataikat a kiállítás kiállítására nézve. Az itt megállapított eredmény felülbizárlás végett a zsűri-tanácsos elnök kerül. A bíráló-bizottság tagjai ezután barátságos lakomára gyűltek össze, hol számos fölkeszöntő hangzott el.

A kávémonopólium Ausztriában. Bécsből táviratozzák: A monopólium tervezetek között a kávémonopólium behozatala is megfontolás tárgya volt Ausztriában. A kormány a múlt esztendőben szakemberek véleményét is meghallgatta; az ügygel azóta nem foglalkoztak. A bécsi kereskedelmi kamara tegnapi összejövetelén Kienzl kereskedelmi tanácsos indítványára tárgyalt az ügyet, a kávémonopóliumnak bármilyen formában való behozatalát ellenzi. A kávémonopólium behozatala a referens szerint kétféleképpen történhetne; vagy úgy, hogy az állam, mint egyedüli kávéimportőr a kávé fix árak mellett bocsátja az eladók rendelkezésére, vagy úgy, hogy a detalekzasi-

tásra is teljesen rátenné az állam a kezét. Az első módot a keresztülvitelre számos szakember abszurdumnak mondja, mert a kormány mint bevásárló bizonyára nem vásárolhatna olcsón, másrészt tekintetbe kell venni, hogy a braziliai termények vásárlása, eltekintve az óriási pénzberuházástól, nemzetközi bonyodalmakra is adhatna okot. A monopólium behozatala Ausztriának 125 millió koronába kerülne. Emellett azonban nem szabad elfeledni azt sem, hogy a kávékereskedés tekintélyes kockázattal jár, amely az importőrnek nagyon csekély hasznot ígér. Az, hogy a közönség a kávé drágábban kénytelen vásárolni, mint amennyit az tényleg ér, nem az importőr, hanem a braziliai kormányzat hibája.

A Magyar Általános Hitelbank gyapjúárverése. Az árverések mai, második napján hangulat és ár alap nem változtak. A kiállított 4948 zsákból elkel 2900. A holnap délutáni árverés félhárom órakor kezdődik.

Hajózási összeköttetésünk Kelet-Indiával. Ismeretes, hogy a Kelet-Indiába irányuló tengeri kereskedelmünket, eddig az osztrák Lloyd társulat hajói bonyolították le, melyek rendszeres hajójáratokat tartottak fenn Fiume és Bombay között. Ezért a járatért a magyar tengerhajózás ellen egyébként irtóháborút folytató osztrák Lloyd szubvenziót is kap a magyar kormánytól. Annál örvedetesebb tehát és gazdasági szempontból annál nagyobb jelentőségű az „Atlantica” Tengerhajózási R.-T.-nak az a terve, hogy a keletindiai magyar külkereskedelmi forgalmat a saját hajóival bonyolítja le. E célból a szabad hajózás keretében próbajáratokat végzett Kelet-Indiába. Ezek a járatok eredményesek voltak és ez arra indította az igazgatóságot, hogy részletes tervet dolgozzon ki a magyar-keletindiai viszonylat rendszeresítésére. A terv megvalósulását az teszi lehetővé, hogy az osztrák Lloyd szerződése az év végén lejár, úgy hogy a magyar kormány szabad kezét nyert ebben a viszonylatban is. És ez fontos is, mert Kelet-India immár igen jelentékeny tényezővé lett külkereskedelmünkben. A magyar cukoriparnak egyik főpiacza Kelet-India s nem lehet közönyös gazdasági érdekeinkre az, hogy a mi érdekeinket szolgáló vállalat bonyolítja-e le az oda irányuló tengeri kereskedelmi forgalmat, mert csak így lehetünk függetlenek a velünk Kelet-Indiában is ellentétes osztrák érdekektől. Az „Atlantica” most memorandumot intézett a kereskedelmi miniszterhez, amelyben mindezeket kifejti és hajlandónak mutatkozik ennek a viszonylatnak a megteremtésére. Ha a kormány komolyan hozzá akar fogni a sokáig elhanyagolt tengerészetünk fejlesztéséhez, úgy elő kell mozdítani azt, hogy a magyar társaság terve megvalósulhassanak.

A nagykorösi szőlők pusztulása. Nagykorösről írják: A Nagykorös városát körülvevő ezer és ezer holdnyi szőlőkertekben siralmas elszomorító képet mutatnak. Még néhány héttel ezelőtt a szőlő remek terméskültséssel kecsegtetett és vérmes reményekkel néztek a szüretelés elé. Azonban egy pár nap alatt a szép remények törökmentek, mert a fűrtök megfeketedtek, elszáradva lógnak a tőkén és a szemek leperegnek a fűrtökről. Mindentit a legszomorúbb pusztulás és a gazdag terméskültségek végső megsemmisülése. A kár kiszámíthatatlan, aminek a peronoszpora oka. 10—20 holdas szőlőket bejárva alig látni egy épen maradt fűrtőt. A rendkívül élénk és nagyszabású csemegeszőlő kivétel az idén teljesen megsemmisült.

Petroleum-kartel kormánytámogatással. A napirenden lévő petroleum kérdésben Teleszky József pénzügyminiszteri államtitkár közreműködésével érdekes fordulat készül Bécsben. Az a hír érkezik ugyanis az osztrák fővárosból, hogy Teleszky József pénzügyminiszteri államtitkár tegnap az osztrák pénzügyminisztériumban dr. Joas miniszteri tanácsossal, aki ez idő szerint a fogyasztási adék osztályát vezeti, megbeszélést folytatott, melynek tárgya a petroleumipar kérdésében folyó akció, valamint más függő kérdések voltak. Ma az osztrák kereskedelmi minisztériumban az osztrák és magyar kőolajfinomítók képviselői gyűltek össze közös tanácskozássra, amelyen részt vettek a két kormány képviselői is. A tanácskozáson Teleszky államtitkár is részt vett. Ez alkalmattal megkísérlik, hogy az osztrák és magyar kőolajfinomítók közös testületbe (!) hozzák össze. Teleszky államtitkár tegnap hosszabb ideig tanácskozott Wimmer osztályfőnökkel a

bankkérdésről is. Ezeket a tárgyalásokat azonban igen érdekes világitásba helyezi az a másik bécsi hír, hogy tegnap az osztrák kereskedelmi minisztériumban tárgyalások voltak a petroleumfinomítók és a termelők között. Miután az ár tekintetében a differenciákat nem sikerült kiegyenlíteni, ezeket a tárgyalásokat öszig halasztották. Szóval tárgyalnak kartelról kormánytámogatás mellett. Csak aztán ne a fogyasztók fizessék meg a tárgyalások költségeit.

Bécsből jelentik a félhivatalosnak: Az osztrák kereskedelemügyi minisztériumban Brosche osztályfőnök és Teleszky János magyar pénzügyi államtitkár elnöklésével ma a blokkon kívül álló magyar kőolajfinomító gyárak és a finomítók blokkja részéről kiküldött bizottság között tanácskozás folyt, amelyen az osztrák pénzügyminisztérium részéről báró Engel osztályfőnök, az osztrák vasuti minisztérium részéről Sonnenschein miniszteri tanácsos, az osztrák kereskedelemügyi minisztérium részéről Kreuzbruck miniszteri tanácsos, a magyar királyi államvasutak részéről pedig Szájbély Kálmán udvari tanácsos vettek részt. A blokkban levő finomítók bizottságát Szirmai, Lantó kereskedelmi tanácsos, Wollner és Adler igazgatók képviselték, míg a magyar finomítók részéről dr. Freund, Mayer és Weisz igazgatók voltak jelen. A mai tanácskozáson a magyar érdekelteknek a finomítók blokkjához való csatlakozására vonatkozó indítványokat tárgyalták. Az összes idevágó körülményeket, valamint a magyar termelések az osztrák termeléshez való viszonyát behatóan megvitaták és a két csoport közt létrehozandó egyezség alapjául szolgáló több alapkérdést megformulálták. A mai tárgyalások alapján a két csoport immár egymás közt fog tárgyalásokat folytatni. A függőben levő kérdések végleges elintézése végett öszre újabb összejövetelt terveznek. Mind a két részről kifejezésre jutott az a hajlandóság, hogy a megegyezés a lehető legmesszebbmenő előzékenységgel lehetővé tétessék.

Az inkasszó Oroszországban. Rostov cs. és kir. konzulátusunk jelenti, hogy az ottani békebiróság mint feljebbviteli fórum a külföldi kiviteli cégekre nézve nagyon fontos ítéletet hozott. Kimondotta ugyanis, hogy a külföldi kiviteli cégek szavatolni tartoznak mindazokért a fizetésekért amelyeket a felek a cég (gyár) képviselőjének a kezéhez teljesítettek. A bíróság eddig azon az állásponton állott, hogy a jogerős inkasszóhoz külön meghatalmazás kell, mert különben a külföldi kiviteli cég az egész vételárat peresítheti, még akkor is, ha a megrendelő az ügynöknek vagy utazónak foglalatot adott, vagy részfizetést teljesített. Ezután a kiviteli cég ezekért a fizetésekért feltehetően szavatol, akár fel volt hatalmazva az ügynök az inkasszóra, akár nem s akár beszállította neki a felvett foglalatokat és részfizetéseket, akár nem. Ez az ítélet nagyon hátrányos a külföldi kiviteli cégekre nézve, mert sajnos, sok olyan ügynök van, aki a beszedett pénzeket forgatókének tekinti s csak akkor szállítja be, amikor újabb bevételekkel fedezheti. Ez ellen a cégek csak úgy védekezhetnek, ha a fakturában orosz nyelven megjegyzik, hogy sem a képviselő, sem az utazó, sem az ügynök nincs feljogosítva az inkasszóra s hogy a fizetés csak közvetlenül a kiviteli cégnél teljesítendő. Igaz ugyan, hogy az ügynökök ebben bizalmatlanságot látnának s nem dolgoznának tovább, de a károsodás elkerülésére még csak az az ut maradt nyitva, hogy cégeink rendkívül óvatosan válogatnák meg ügynökeiket.

Szesztörvény Törökországban. Az új törvény rohamosan alakítja át Törökországot közgazdaságilag is modern állammá. Immár a szeszipar szabályozására is megteremtették adótörvényüket, mely már a kamara előtt fekszik. Főbb rendelkezései a következők:

Oly szesz, mely nem szőlőből, szőlőtermékekből, gabonából, vagy gyümölcsből készült, továbbá nem finomított szesz csupán ipari célokra használható. Ilyen szeszből nem állíthatók elő italok. Oly szesz, mely az 1. szakasz értelmében italok gyártására alkalmatlan, a vámhivatalba érkezése után 6—15 százalékos arányban metylennel és acetonnal keverendő. E keverés a tulajdonosok kérelmére és azok költségére történik. A kereskedők nyilatkozatot lesznek kötelesek kiállítani az üzletükbe szállított szeszről. Egyben kötelesek lesznek szesz adása esetén a „dette publique” igazgatóságának egy a vásárló nevével, az eladott szesz mennyiségét (terfogat) és szesz fokát tartalmazó nyilatkozatot benyújtani. Szesz adása esetén az eladott mennyiség az eladó nyilatkozatának megfelelően az utóbbi javára és a vevő terhére fogják írni. Az üzlethelyiségekben és rakárakban elhelyezett szeszt időnként verifikálni fogják. Amennyiben az ilyen vizsgálatok alkalmával kiünnék, hogy az áru a jegyzékhez képest hiányt mutat fel, min-

den hiányzó liter 100 fokos szesz után 25 piaster, vagyis szeszfokonként 10 para pénzbiroság lesz kirovandó. Az elpárolgás, vagy szállítás alkalmával ért veszteségek, címén megengedett hiány maximuma évi 3-7 százalék. Olyan szesz, amelyet a fent leírt módon denaturáltak, szabadon eladható. Oly közönséges szesz, mely az ország becsében nem szőlőből, vagy annak termékeiből, gyümölcsből, vagy gabonából készült, valamint a nem finomított szesz ugyanolyan elbánás alá esik, mint az importált áru. Ennek következtében a gyárosok nyilatkozatot kötelesek benyújtani a „dette publicuena”, elnevezésben a főntemlétt bírságok felének alkalmazását.

Az új járadékkölesön és a Magyar Hitelrészvény. Midőn néhány hete híre járt, hogy Lukács pénzügyminiszter Bécsben az új járadékkölesont megbeszéli az illetékes pénzügyi körökkel, erre a hírre nálunk a tőzsdén hirtelen felszökött a két hitelrészvény árfolyama. Akkor megzafolták a kölesönről szóló tárgyalásokat, mire a két hitelrészvény is bekerült a nyári trespéd üzletbe és árfolyamukból körülbelül 7-8 korona morzsolódott le. A kölesönről szóló javaslat váratlan betérjesztése most sem volt hatás nélkül és csak természetes, hogy a tőzsdén most is első sorban a Magyar hitel reagált, mely közvetlenül maga után bele vont a üzletbe az Osztrák hitelrészvényt is, mire azután az egész vonalon megszilárdult az irányzat és föllendült az üzlet. A három nap óta urrá lett szilárd irányzatnak és föllendült üzletnek tehát ezuttal is, mint máskor, a Magyar hitelrészvény volt a vezetője.

Fiumei kereskedők kívánságai. Az O. M. K. E. fiumei kerülete tegnap igazgatósági ülést tartott *Klins* Hubert alelnök vezetésével. *Réti* Gyula kerületi tükár tett jelentést a folyó ügyekről. Hosszabb vitát idézett elő az a panasz, hogy a jogbiztonság és a kereskedelmi forgalom óriási kárára számos teljesen elavult törvény van még mindig alkalmazásban Fiumében. Az O. M. K. E. lépeket fog tenni e tarthatatlan állapot javítása érdekében. Aztán *Krieger* Ignác sürgette meg, hogy a Boszniába menő bírósági végzéseket gyorsabban fordítsák le, mert e miatt most éveken át függnek a fiumei kereskedők pereli.

A Liget-szanatórium tőkeemelése. A Liget-szanatórium részvénytársaság igazgatósága elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 500.000 koronáról felemeli 850.000 koronára. Az új tőkét az intézet igazgatósága a szanatórium kibővítésére fogja fordítani.

A boszniai vetések. Szerajevóból ma közlik a hivatalos vtésjelentést 1910. június közepéről. Eszerint az őszi vetések általában jók. A búzának erős a szára, szép hosszú a kalásza és többnyire teljes virágzásban áll. Több helyen esők és viharok raktározásokat tettek szükségessé és rozsdá miatt panaszok. A rozs virágzása kielégítő volt, szára hosszú, kalásza szépek, többnyire azonban kissé ritka és erősen gazos. Őszi árpa igen jó. A déli mélyebben fekvő részeken az aratás már megkezdődött. Tavasi árpa különösen a hegyvidékeken, ahol a bevetés megkészt, az esős idő kedvezőtlenül hatott, úgy, hogy többnyire rövid és ritka, sárgás és erősen gazos. A zab általában jó. Tengeri állása kielégítő. A sikk vidékeken már meg van kapálva, feljebb azonban hátramaradt, helyenkint azonban sárgás és igeg gazos. A burgonya általában dusan zöld. Nedves vidékeken és nehéz talajon a gumók részben elrothadtak, úgy, hogy a termés hézagos. Korai termései fajokat az ország déli részeiben már szednek. A cukorrépának igen árt a gaz, amelynek elszaporodását az esős idő mozdította elő. Az első kapálás már körülbelül be van fejezve. A dohány jól fejlődött. A kapálás Hercegovinában be van fejezve, Boszniában közel van a befejezéshez. A takarmányövények az esős időjárás folytán rendkívül buján fejlődtek. A lóhere első kaszálása igen jó termést adott. A szarítás és behordás azonban az általános eső miatt nagyon meg van nehezítve. A mezőkön gazdag a fű, a szénaaratás azonban az eső miatt igen szorványosan kezdődött. A legelők a lapályos helyeken, ép úgy, mint a magas hegyeken, a meleg esők folytán igen szépen fejlődtek és a marhának gazdag eledelt szolgáltatnak. Szilvában átlag közepesü termés várható. Magvas növényekben, dióban jó, sőt igen jó termés ígérkezik. A június közepe felé beállott meleg időjárás az összes gyümölcsfajok fejlődésére jó hatással volt. A hernyó és rovarokokról csak szorványosan érkezik panasz. A hercegovinai szőlőkben helyenkint a peronospora nagy mértékben lépett fel.

A kereskedelmi kamara a szerb kereskedelmi szerződésről. A budapesti kereskedelmi és iparkamara a tárgyalás alatt levő szerb kereskedelmi és vámszerződésre vonatkozó terjedelmes emlékiratot dolgozott ki, amelyben kimerítő indokolás kíséretében előadta mindazokat a kívánalmakat, amelyek a szerződéshez a magyar gazdasági érdekek szempontjából fűződnek. Az általános rendelkezések beletartó tárgyalása után részletes és konkrét javaslatokat tett a szerb forgalomban érdekelt szakmák és jelentősebb szereppel bíró cikkek mindenikére, egyebek között az élőállat és husbehozatalra, a gabona, textilárú, konfekciárú, vas- és fémipar-

czikkek, agyag- és kőárú, ékszer, vegyészeti áruk, illatszerek, festékárú, faárú, gépek, elektrotechnikai cikkek és műszerek stb. stb. kivételére nézve fölmerült kívánságok és kieszközölendő rámdíjak tekintetében. Ezt az emlékiratot a kamara azzal a sürgős kérelemmel terjesztette a kormány elé, hogy az abban foglaltaknak a folyamatban levő tárgyalások során érvényt szerezni törekedjék.

Megsemmisített szállítási megbízás. Ismeretes, hogy a VI. ker. székesfővárosi állat- és növénykertben épülő pálmaház s az ezzel kapcsolatos növényházak, előcsarnok, kávéház és akvárium üvegező-munkálataira vonatkozólag a székesfőváros tanácsának május hónap 21-én tartott versenytárgyalásán a munkálatokat 25.872 K 03 fillér vállalati főösszeggel a Forgó és társa cég kapta vállaltba. A székesfőváros tanácsa az ügyet újból tárgyalva, a szóban levő versenytárgyalás alkalmával beérkezett összes ajánlatok visszautasítása mellett a kérdéses munkálatokra vonatkozólag újabb versenytárgyalás tartását rendelte el.

A malomegyesület közgyűlése. A Magyar Fővárosi Malomegyesület legutóbb tartotta tizenharmadik évi rendes közgyűlést *Déry* Izidor elnök vezetése mellett. Az elnök melegen üdvözölte az egyesületnek a közgyűlésen megjelent egyik tiszteleti tagját, boglári *Simon* Jakabot és felolvastatta az egyesület 1909. évi tevékenységéről szóló évi jelentést. A jelentés hosszasan foglalkozik a malomipar helyzetével és azokkal a javaslatokkal, amelyeket a múlt évben a malomipar helyzetének javítása érdekében a kereskedelemügyi miniszter elé terjesztett. E javaslatok főleg tarifális intézkedésekre és a teljesen pangó, sőt majdnem a megszűnés határáig eljutott magyar liszt-kivitel újból való fellendítésére vonatkoznak. Sajnálatos említi fel a jelentés, hogy jóllehet a javaslatokat számos gazdasági érdekképviselő támogatta, ezek legnagyobb részét nem kerültek megvalósulásra. A jelentés kiemeli az osztrák államasutak új tarifaintézkedéseinek káros voltát és az ennek ellensúlyozására tett javaslatokat, megemlékezik a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának* ebben az ügyben megindított nagy akciójáról és a magyar gazdasági érdekképviselők által a kormány elé terjesztett emlékiratról. A múlt évi kedvezőtlen termésviszonyoknak a malomiparra és a lisztüzletre való káros hatását fejtgetve vázolja a jelentés a lisztüzletben lábra kapott egészségtelen versenyviszonyok megváltoztatására irányuló törekvéseket. A jelentés végül szót ad az egyesületi tevékenység részleteiről. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a zárószavakat jóváhagyta, az évi költségvetést megállapította és a számvizsgáló bizottság tagjainak megválasztotta *Haggenmacher* Róbertet, *Katona* Zsigmondot és *Waigand* Ferenczet.

Az osztályorszájáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:
Harminezeser koronát nyert: 88834.
Ötzes koronát nyertek: 17880 90254 90657.
Kéteszer koronát nyertek: 59321 82576.
Otszáz koronát nyertek: 2517 4937 10183 10806 12203 13349 16545 18933 21905 22122 22915 26765 36591 38556 48448 48816 50214 63727 64766 66185 66807 69514 72199 73036 75300 79004 80678 80912 88834 89566 91448 105183. A többi kihuzott sorsjegyek százharmincz koronát nyertek.

A folyamhajózás hanyatlása. Részint a Duna nagy árvei, főleg azonban a malmok üzemeltetése miatt június hava kedvezőtlen eredményt zárt a folyamhajózási társulatokra nézve. Így a Dunagőzhajózási Társulat június havában csak 1,304,072 koronát vett be az 1909. évi 1,543,795 koronával szemben, ami ebben az egy hónapban magában 239,723 korona esőket jelent. Ez a hanyatlás aztán lerontja az előző hónapok kedvező eredményét is, úgy hogy az egész idej forgalom (3,150,485 kor.) már 360,292 koronával kevesebb, mint az 1909 évi hasonló időszakában elért 5,540,777 korona bevétel. Ugyanazok kedvezőtlenül alakultak a társaság kezelésében lévő Mohács-Pécsi HÉV. bevételei is, mert június havában csak 117,550 korona volt a bevétel az 1909. évi júniusában bevett 136,100 koronával szemben, ami 18,550 korona esőket jelent. Mindazonáltal az előző hónapok kedvezőbb eredménye az egész idej eredményt még 6,060 koronával a múlt évi fölé emelik, mert az 1909. január-júniusi forgalom csak 707,305 korona volt az 1910. év hasonló időszakában elért 713,365 koronával szemben.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
BAKTERIUMMENTES termézetes ásványvíz
ODIT GYÓGYIT. Kapható mindenütt
Budapesti főraktár: Sőtős-utca 44. Telefon 89-35

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, július 14.

A Készáruipiaczon kifejezetten szilárd volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben, a malmok elég jó vételkedvet mutattak és a tegnapiaknál jobb árakat is szívesen fizettek, mindazonáltal nem volt túlélnék a forgalom, mert az eladók tartózkodók voltak. Mindössze mintegy 3000 q ó-buza és mintegy 16.000 q ujbuza kelt el, a tegnapiaknál 10 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonaméliek árai nem változtak. Forgalomba került: 2900 q ujozs 7.07 és fél — 7.10 koronás áron, 100 q zab 7.55 koronás áron és 300 q tengeri 5.55 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet kedvetlenül és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg, az üzlet folyamán azonban igen csekély kínálat mutatkozott, míg ellenben a vételkedv elég jó volt és később még fokozódott is, mire aztán lényegesen emelkedtek az árfolyamok. Egyébként föltűnően nyugodt volt a hangulat, mi mellett a forgalom meglehetősen kisszerű maradt. Az októberi buza 9.21 koronán indulva, 9.38-ig emelkedett, aztán 9.35-re gyöngült és zárlatkor így is maradt. A tegnapi zárlat-hoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tizenkét fillérrel, az áprilisi buza tizenhárom fillérrel, az októberi rozs három fillérrel, a júliusi tengeri szintén három fillérrel emelkedett, az októberi zab egy fillérrel gyöngült, az ujtengeri teljesen változatlan maradt.

A készáruipiacot jegyzéke a mai kösszén a huzás veső volt:

Buza	híls	ára 100kg.	híls	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	21.—21.80
„	76	20.40—20.40	80	21.20—21.40
„	77	20.50—20.80	81	—
„	78	20.80—21.10	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	20.70—21.—
„	76	19.90—20.80	80	20.90—21.10
„	77	20.80—20.60	81	—
„	78	20.60—20.90	82	—
Pestvidéki	75	—	79	20.90—21.10
„	76	20.—20.40	80	21.—21.20
„	77	20.40—20.60	81	—
„	78	20.60—20.80	82	—
Bánsági	75	—	79	20.90—21.20
„	76	19.90—0.85	80	21.10—21.40
„	77	20.40—20.60	81	—
„	78	20.60—21.—	82	—
Dácsi	75	—	79	21.—21.30
„	76	20.20—20.50	80	—
„	77	2.—20—0.70	81	—
„	78	20.70—21.80	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	14.30—14.40
„ közepminőségű új	—	—	—	14.—14.20
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.60—15.—
„ II-rendű	—	—	—	14.20—14.50
Zab I-rendű	—	—	—	14.30—15.—
„ II-rendű	—	—	—	13.70—14.10
Tengeri belföldi új	—	—	—	10.10—11.25

Eladatott:

Ó-buza. Tiszavidéki: 200 q 79 k 21.60 K, 100 q 79 k 21.40 K, 150 q 77.5 k 21.50 K, 200 q 77 k 21.10 K.
Bánsági: 500 q 79 k 24.— K, 180 q 76 k 21.— K.
Pestvidéki: 100 q 77.5 k 20.90 K, 200 q 77.4 k 21.— K, 700 q 77 k 20.50 K.
Fejérmegyei: 100 q 76 k 20.65 K.
Boszniai: 500 q 78 k 17.90 K.
Uj-buza. Tiszavidéki: 200 q 80 k 20.90 K, 1000 q 80 k 20.50 K jul. érk., 200 q 80 k 20.60 K felső, jul. érk., 200 q 80 k 20.30 K, 100 q 78 k 20.30 K, 100 q 70.5 k 20.20 K sárga, 200 q 79.5 k 20.40 K, 300 q 79.5 k 20.60 K, 300 q 79 k 20.60 K jul. érk., 300 q 79 k 20.50 K jul. érk., 500 q 79 k 20.50 K felső, 200 q 79 k 20.30 K, 500 q 79 k 20.50 K felső jul. érk., 500 q 79 k 20.50 K, 500 q 79 k 20.50 K, 500 q 79 k 20.30 K jul. érk., 200 q 79 k 20.30 K, 1000 q 78.5 k 20.— K felső, jul. érk., 1000 q 78.5 k 20.— K felső jul. érk., 500

q 78.3 k 20.70 K, 500 q 79.5 k 20.70 K, 500 q 78 k 20.75 K, 100 q 78 k 20.20 K sárga, 100 q 78 k 20.60 K, 300 q 77 k 19.80 K jul. érk.
 Pestvidéki: 500 q 80 k 20.30 K jul. érk., 300 q 77 k 19.80 K sárga jul. érk.
 Bányási: 500 q 79 k 20.50 K (Tisza), 500 q 78 k 20.30 K, 1000 q 77.5 k 20.20 K jul. érk., 3000 q 76 k 19.50 K jul. érk.
 Verbászi: 100 q 76.5 k 20.— K.
 Uj-rozs: 200 q 14.20 K kp. par, 300 q 14.20 K kp. p., 700 q 14.20 K kp. p., 700 q 14.15 K kp. p., 300 q 14.20 K kp. p., 600 q 14.20 K kp. p., 100 q 14.25 K kp. p.
 Zab: 100 q 15.10 K kp.
 Tengeri: 300 q 11.10 K.

A határidőpiacra kötetett

Délelőtt:

Elforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza októberre	9.21—9.38—9.35
Buza áprilisra	9.46—9.58—9.57
Rozs októberre	7.1—7.11—7.15—7.13
Zab októberre	7.22—7.24—7.19—7.20
Tengeri júliusra	5.51—5.54—5.53
Tengeri auguszt.	5.53—5.52—5.54—5.53
Uj tengeri májusra	5.53—5.54—5.52—5.55—5.52

7 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	9.35—9.56
Buza áprilisra	9.57—9.58
Rozs októberre	7.13—7.14
Zab októberre	7.20—7.21
Tengeri júliusra	5.53—5.54
Tengeri auguszt.	5.53—5.54
Tengeri májusra 1911-re	5.52—5.53
Repeze augusztusra	12.05—12.15

Budapesti gabonaforgalom.

1910. július 12-től 1910. július 13-ig.

	Érkezett	Elszállított
	méter mássa	
Buza	2475	600
Rozs	407	—
Arpa	1524	—
Zab	18318	7767
Tengeri	6076	11317
Liszt	102	16430
Korpa	—	1638

Értéktőzsde.

A beérkezett kedvező newyorki tőzsdé hírek, valamint a többi külföldi tőzsdéről szóló biztató jelentések igen kedvező hatással voltak mindjárt az előtőzsde megnyitásánál. Csakhamar élénk üzlet fejlődött és pedig az összes értékekben. A vezető értékek közül különösen a Magyar hitel nyomult hirtelen előtérbe, követte ezt azután az Osztrák hitel is, mindkettő hirtelen 2—3 koronával emelkedett. Bécs eleinte szkeptikusan figyelte a mozgalmat és nagyobb tételekben adott Magyar és Osztrák hitelrészvényeket. Az üzlet későbbi folyamán azonban akceptálta az áramlatot és maga is a vásárlók közt állott. A helyi értékek megszilárdultak alapirányzatukban, különösen a Jelzáloghitel- és a Leszámitolóbank részvényei. Megtartották továbbá tegnapi zárlati árfolyamukat alapirányzatuk szilárdsága mellett a két villamos vasut részvényei is. A helyi piac irányzatában szilárd és tartott volt ugyan, üzletet azonban keveset kötöttek. A déli tőzsde szilárd irányzattal folytatása volt az előtőzsdének, az üzlet azonban itt már szélesebb mértékben folyt. Berlinből igen kedvező hírek érkeztek. Igen élénk arbitrázs-üzlet fejlődött, azonkívül erős véleményvásárlások voltak a két hitelrészvényben. Az egész kép úgy festett, mintha a spekuláció már megelégedte volna a tértelenséget és már szükségesnek tartotta végre a felélést is. A Leszámitolóbank részvénye 2 koronával javult, de a többi értékek is javultak 1—1 és fél koronával. A készáru-piac itt is csendes volt. Az utótőzsdén az irányzat szilárd maradt, üzlet azonban kevés volt. Forgalmába került: Magyar bank és keresk. R.-T. 730.50—736 koronán, Agrárbank 481—480.25 koronán, Lipótvárosi takp. 207.25—207.75 koronán, Bu-

dapesti takp. és orsz. zálogkölcson 449 koronán, Spódium 168—169 koronán, Vasuti Forgalmi R.-T. 469 koronán, Beocsini czeement 681 koronán, Adria 510—511 koronán.

As előtőzsdén előfordult kötések:
 Osztrák hitel: 670.20—671.25—670.75, Magyar hitel 845—846.50, Államvasut 741—741.50, Leszámitolóbank 567, Jelzálogbank 484.50, Közüti 722.75—723.50—723, Magyar koronajáradék 92.25, Hazai bank 301 koronán.

A déli tőzsdén előfordult kötések:
 Osztrák hitel 671—671.50, Magyar hitel 845.75—846.50, Államvasut 741.50, Leszámitolóbank 567—568—569, Jelzálog 485.25, Közüti 722.75—723.25, Városi villamosvasut 375.75, Hazai bank 300.50—299.50 koronán.

Utótőzsde delután 4 órakor:
 Osztrák hitel 671, Magyar hitel 847.50, Államvasut 741.50, Jelzálog 485.50, Leszámitoló 569.50, Közüti 724.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, július 14. (Saját tudósítónktól.) A newyorki tőzsdén hanyatlottak az árfolyamok, de ez a körülmény az itteni piac irányzatára semmi befolyással nem volt, mert a monarchia termővidékein az esős időjárás hátráltatta az aratást s erre való tekintettel az irányzat szilárd volt, anélkül, hogy a forgalom nagyobb terjedelmet vett volna. Buzában csak néhány vagon kötés történt és az árak 5 fillérrel emelkedtek, rozs és zab tartott, tengeri szintén 5 fillérrel emelkedett, de csak sporadikusan fordult elő kötés.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 11.50—11.80, bányási 11.05—11.45, mosoni és győri 10.30—10.65, felsőmagyarországi és délvasuti 10.30—10.65, marchfeldi 9.90—10.30.

Rozs: felsőmagyarországi 7.85—8.05, csepeli 7.80—8, délvasuti 7.85—8.05, különféle magyar 7.85—7.90, osztrák 7.65—8.05.

Arpa: malátá 6.40—6.60, takarmány 8.90—6.30. Magyar tengeri 5.95—6.15, Cinquantin 7.70—8.75. Magyar zab 7.55—8.15, válogatott 8.15—8.50, osztrák 7.50—7.75.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, július 14. A javult külföldi árjegyzések hatása alatt szilárd irányzattal nyílt meg az előtőzsde. Az érdeklődés középpontjában hitelrészvények állottak, amelyek helyi vásárlásokra lényegesen emelkedtek. Államvasuti és Délvasuti részvények is javultak. Korlátok között a fogalom csekély volt, egyes értékek emelkedtek. Nyugodt forgalommal és csendes irányzattal nyílt meg a déli tőzsde, az árfolyamok tartottak. A forgalom későbbi folyamán is alig volt változás. Berlin szilárd irányzatot jelentett.

11 órakor: Osztrák hitel 671, Magyar hitel 846, Laenderbank 498.50, Államvasut 741.50, Délvasut 109, Alpési 740.50, Rimamurányi 692.50, Skoda 385.50, Török sorsjegye 260, Bécsi építkezési társaság 214.75, 3 száz. délvasuti elsőbbség 261.50.

7 óra 30 perczkor: Osztrák hitel: 671, Magyar hitel 845.50, Anglo 314, Bankverein 542.50, Földhitelintézet 1205, Laenderbank 498, Union 608, Magyar jelzálogbank 484.50, Államvasut 741.25, Délvasut 109, Dunagőzhajózási 11.52, Alpési 740.75, Prágai vasmű 2688, Rimamurányi 692.25, Orosz járadék 103.90, Török sorsjegy 259, Skoda 385, 3 százalékos délvasuti elsőbbség 262.25.

Bécs, július 14. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 113.20, Tiszai és szegedi kölcson sorsjegy 155.50, Magyar hitelbank részvény 814, 5 Magyar leszámitoló és váltó részvény 67.—, Rimamurányi 692.40, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság 505.—, Magyar koronajáradék 92.15, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 9.40, Magy. nyerem.-kölc. sorsjegy 24.50, Kassa-Oderbergi Vasutrézv. —.—, Magyar jelzálogbank 483.50, Magy. kereskedelmi bank —.—, Az irányzat nyugodt.

Bécs, július 14. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 94.15, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.30, 1860-as sorsjegy 169.50, Osztrák hitelsorsjegy —.—, Angol-osztrák bankrészvény 31.—, Bécsi Bankverein 542.40, Osztrák magyar bank 18.89, Déli vasut 10.20, Dunagőzhajózási társ. 11.47, Dohányrézv. 38.8.—, Cs. k. arany (vert) 11.3. Német bankv. 117.50, Osztr. Lloyd 5.7.— 4.2 száz. ezüst jár. 94.10—.—, Osztr. koronajáradék 94.10, 1864-es sorsj. —.—, Osztrák hitelintézeti részvény 669.5. Union-Bank 607.—, Osztrák Landerbank 496.5, Osztrák-magyar államvasut

740.50, Elbevölgyi vasut —.—, Alpési részvény 738.75, 20 frankos 19.09, Londoni váltóár 240.25, Lipótkohó 561.— Török sorsjegy 260.5.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 14. (Értéktőzsde.) A newyorki javulás, valamint az orosz bankértékek emelkedése, melyek közül a nemzetközi kereskedelmi bank részvényei ugrásszerűen emelkedtek, megjavította az itteni piac barátságos alapirányzatát, mely a többi értéknemben sokrendbeli visszavásárlásban nyilvánult. Magasabbak voltak a varsó—bécsi, villamosági, amerikai és bányarészvények, bár az Iron Age jelentése, valamint az a hír, hogy a felső-sziléziai szénkonvenczió meghosszabbítása nehézségekbe ütközik, akadályozták a utóbbiak erőteljesebb emelkedését. Járadékok közül orosz értékek kissé javultak. A további folyamatban a pétervári nemzetközi kereskedelmi bank részvényei további lényeges javulást értek el, állítólag szorongatott kontremínörök vad fedezéseire. A Berliner Handelsgesellschaft részjegyei azonban arra a hírre, hogy a dortmundi Niederdeutsche Bank pénztárát három napra bezárták, gyengébbek voltak. Az utolsó üzletórában a forgalom csendes volt. Az utótőzsdén kissé javultak a viszonyok. A készpénz-piacz ipari értékek közül vegyi értékek szilárdak voltak. Napi pénz 4 százalék, magánkamatlab 3 1/2 százalék.

Berlin, július 14. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák arany-járadék 99.40, osztrák hiteltőzsvény 210.50, Déli vasut 21.20, orosz bankjegyek 216.10, 4 százalékos új orosz kölcson —.—, Disconto Commandit 185.20, Dinamitruszt 176.—, Harpeni 189.—, Unifikált török járadék 93.60, 4.2 százalékos ezüstjár. 94.—, 4 százalékos magyar arany-járadék 95.20, Magyar koronajáradék 92.20, Osztrák-magyar államvasut —.—, Bécsi váltóár 850.50, Olasz járadék —.—, Ált. villamosági Edison 167.20, Gelsenkircheni 205.20, Laurakohó 174.90.

Frankfurt, július 14. Zárlat. 4.2 száz.-os papír-járadék —.—, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. —.—, Magy. ar.-jár. 95.—, Osztr. hitelint. részv. 210.50, Osztrák-magyar államvasut 158.—, Eszaknyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.42, Bécsi Bankverein 136.50, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magyar aranykölcson 77.80, 4.2 százalékos ezüst-járadék 97.9.—, Osztrák koronajáradék 91.05, Magyar korona-járadék 92.15, Osztrák-magyar bank 131.85, Déli vasut részvény 21.25, Elbevölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 850.25, Párisi váltóár 811.33, Union bankrészv. —.—, Alpési részv. —.—.

Hamburg, július 14. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 97.40, 1860. sorsjegy 173.—, Déli vasut 21.25, 4 százalékos arany-járadék 99.50, Osztrák hiteltőzsvény 210.—, Osztrák-magyar államvasut 157.50, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar arany-járadék 95.—.

London, július 14. Angol consol 82.—.
 Páris, július 14. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 97.65, Osztr. arany-járadék 100.70, Magyar arany-járadék 97.—, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 514.50 3/4 százalékos Olasz járadék —.—, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 278.—, 5 százalékos marokkói járadék 518.—, 4 százalékos 1890. román kölc. 96.—, 4 százalékos amort. románjár. 1905. 94.50, 5 százalékos orosz járadék 104.70, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 102.10, 4 százalékos spanyol jár. 94.95, 4 százalékos unifikált török jár. 94.60, Török sorsjegy 221.8, Török dohányrészvény 411.—, Osztrák földhitelintéze 12.65 Osztr. Landerbank —.—, Magyar jelzálogbank 497.—, Banque de Paris 1790, Eauque Ottomane 609.—, Osztrák-magyar államvasut —.—, Déli vasut 112.—, Meridionalvasut 661.—, Hartman gépgyár 641.—, Rio Tinto 16.21, Sucrerie d'Egypte 77.—, Tula 375, Urkányi: köcsen 186.40 Chartered —.—, De Beers 437.50, East Rand 13.3.—, Jagersfontein 217.50, Trans. Land Comp. 67.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.81, Váltó német piacokra (rövid) 1.3.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 7/16, Olasz arany, váltó rövid 1/3, Váltó Svájcra (rövid) 4/16, Csekk Londonra 25.15 Nagánkamatlab 2.—.

Feljelöl szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Földbirtokosok 4%—4 1/2% alapon kaphatnak tőkeamat törlesztéses kölcsönt, a birtok-érték 65—75%-a erejéig. Régi és bármily bonyolódott tartozások konvertáltaknak. —Telekkönyv-kataszter küldendő. Teljesen díjtalan értesítés 48 óra alatt.

Tisztviselő- és Jelzálog-Kölcson Részvénytársaság, Budapest, Erzsébet-körut 22. szám

Üzleti tudósítások.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától.) Július 14. Előző napi eladatok maradvány...

Budapesti vágómarhavásár.

Július 14. Vágómarhák. Felhajtott magyar bika 238 drb, magyar ökör 1760 drb, magyar tehén 1155 drb...

Budapesti szurómarhavásár.

Július 14. Felhajtott: 605 drb élő borjú (közte 9 rugott.) Árjegyzék: Elsőrendű élő borjúkért 84-92 fillér...

Heti lóvásár.

Július 14. A Tattershall-telepen ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 364 drb első, 585 drb második...

Bécsi szurómarhavásár.

Július 14. A mai vásárra felhozottak: 3726 drb borjú, 1107 drb fiatal sertést, 107 levágott sertést, 122 drb levágott juh...

114 fillér; levágott huszterés 120-160 fillér; könnyű sertés 156-160 fillér; élő juh 56-70 fillér; levágott juh 90-116 fillér; bárány 20-40 korona páronként.

Asszonyom!

Ha fürdőre megyen, függönyei, ágyneműi, fehérneműi tönkre mennek, míg visszajön a fürdőből. Küldje be tehát inkább azokat

BRADOVKA GYULA

vegyszeres gyárának KASSÁN, mert csupán ez a gyár képes kifogástalan munkát a leggyorsabban, a legpontosabban és a legjutányosabban szállítani.

VIZALLÁS.

Table with columns for location (e.g., Sopron, Győr, Székesfehérvár) and wind speed/temperature data for July 14 and 15.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Július 14. — Kinevezések. Az igazságügyminiszter Rovis Máté fiemei törvényezéki és Kozma Mór miavai járásbírói tevékenységüket jelenlegi alkalmazásuk helyén a IX. osztályba sorozott tevékenységűvé tette ki.

vári és Virágh Ákos apatini járásbírói irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

Pályázatok. Zombor városnál esetleg megüresedő lovas- és gyalogrendőri állásra augusztus 18-ig, Tiszabeadáson postai ügynöki állásra július 29-ig, a körösbányai járásbírósnál kezelői (irnoki) állásra augusztus 18-ig, a szegedi járásbírósnál albirói állásra két hét alatt, a felsővízközi járásbírósnál tevékenységvetői állásra két hét alatt, a kassai javítóintézetnél egy bádógos-családfelelős állásra és hat családfelelős állásra július hó 27-ig lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap is a nyugati és északi határmezsgyében és az ország keleti felében voltak esők és zivatarok. Az eső mennyisége átlag 4-5 mm körül volt, egyes kisebb területeken pedig elérte a 10, illetve 20 mm-t is.

A hőmérséklet kevéssé emelkedett s egyenletesebben oszlak el. A maximum 30 fok C. volt Verseczen, a minimum 10 fok C. volt Tatrafüreden.

Prognózis a következő huszonegy órára:

Változókéony és kissé hűvösebb idő várható, sok helyütt esővel és zivatarokkal.

(Sürgöny-prognózis: Változókéony, sok helyütt csapadék, zivatarok, hűvösebb.)

Weather forecast table with columns for location, wind direction, and temperature.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MATTYÁS.

Large financial table with multiple columns: BUDAPESTI ERTEKTŐZSDE, Mai záró árfolyam, and various market data.

KÜLÖNFÉLÉK.

Emlékek.

Minek tartogatod még magadnál
 Azt a pár régi emléket,
 Hisz hűtlen lettél hozzá, ki
 Oly forró szívvél vitte azt néked,
 Azok a kedves emlékek már
 Előtted közböbök, ismeretlenek;
 Szólj egyszer hozzájuk gyengéden:
 S mond: Isten veletek.

Hogy becsézzetem majd őket,
 Ez lesz minden boldogságom,
 És tündöve kértem tőlük,
 Igaz volt az? És már álom?

Régi emlékek. Kedves emlékek.
 Titeket sosem felejtetek el,
 Ha jön az este, veletek fekszem,
 Ha jön a reggel, veletek kelek fel.

Minek tartogatod még magadnál
 Azt a pár régi emléket,
 Hát mégis érzed, kit egykor szerettél,
 Hogy szerettél az viszont téged?

Maros Imre.

(Francia művészek a szűk alju szoknyákról.)
 A „L'Opinion” című francia folyóirat több francia művészhez kérdést intézett az iránt, hogy mi a véleményük az új divatu szoknyákról, amelyek alul tudvalevőleg igen szűkek, felfelé haladva azonban tágulnak és a női alak alsó felének léggömb-szerű formát adnak. Egyik-másik művész véleménye a magyar olvasóközönséget is fogja érdekelni. Chéret így vélekedik:

— Ez a ruha nem szép, mert kisebbiti az alakot és olyan mozdulatokra kényszeríti a nőt, amelyekben nincs se báj, se harmonia.

Flameng véleménye:

— A modern toalettek egyszerűen borzalmasak.

Aman Jean kitérőleg válaszolt:

— A lábak járásra valók és nem arra, hogy alul összekössük őket.

Abel Faivre, a „Figaro” vicces karrikatúris-

tója, ilyen bökkel hártja el magától a nők haragját:

— Szép asszonyoknál minden szép.

Csupán Gandára, a híres toillettestő van elragadtatva ettől a ruhadívtól is és ilyenforma itéletet mond:

— Minden kornak megvannak a maga sajátos szépségei. A fátvolyruhási görög nők szépek és Velasquez széles szoknyát viselő infánsnői szintén szépek. Szeretem a krinólint és szeretem ezt a modern hóbotot is. A csipőket az új divat bármely más divatnál jobban kiemeli és én éper azért kedvelem.

(A szépség és a regényolvasás.) Chicagóban nem rég olyan klubot alapítottak, amelynek nincs más célja, csak az, hogy hadat izen a fizikai rutinságnak, amennyiben arra törekszik, hogy tagjai minél szebbek legyenek. Abból a föltevésből indulnak ki, hogy a csunya emberen is van valami, ami szép és ezt annyira érvényesítheti, hogy a hiányokat eltakarja. E cél elérése végett a klub néhány training-szabályt állított föl, amelynek minden klubtag kötelessége magát alávetni, a szentírásra tett esküvel erősítvén meg fogadalmát. E szabályok közt van a mértékletesség parancsa, nagy ebédek bevitása és az is, hogy regényeket olvasni nem szabad. És miért? A klubszabályok azt mondják, a regényolvasás nagyon felizgatja a fantáziát és idegességet okoz, mely árt a szépségnek, mert soványítja a testet. A chicagói klub e kötelezettséggel azt bizonyítja, hogy csak kolportázs-regényeket ismer, mert ha olvastá volna a modern átlagregényt is, nem tiltaná be a regényolvasást, hanem egyenesen megparancsolná azt, mert a jó regény nem tesz idegessé és izgatottá, hanem kellemesen érzi magát olvasása mellett az ember, úgy hogy meghízik. És alkalmasint ez a klub igazi szépségideálja.

(Könyvesbolt és bank az automobilban.) Kéves találmánynak voltak még eddig olyan sokoldalú nagy sikerei, mint a gépkocsinak. Az automobil egy pár év alatt meghódította az egész világot, az ipar, a kereskedelem minden ágát, kitűnő közlekedési alkalmasítást vált belébe s mindezeknek a tetejébe elsőrangú, előkelő sporteszköz is maradt. Kétségtelen azonban, hogy a legbecsessebb és a legkülönfélébb szolgáltatásokat a kereskedelem terén teljesíti az automobil. Ma már szinte nélkülözhetetlen forgalmi eszköze a gépkocsi a kereskedelemnek. És különösen az angol kereskedővilág használja fel nagy előszeretettel. Most azt jelentik Londonból, hogy ott pár nap óta a nagy angol pénzintézetek automobiljai keltenek feltűnést az utcákon. Ezek

a hatalmas gépkocsik valóságos banküzletnek vannak berendezve, hivatalnokokkal, acél pénzszekrényekkel és minden egyéb kellékekkel. Egy adott jelre a mozgó takarékpénztár megáll az ut szélén és a rajta levő tisztviselő minden bankszerű üzletet rögtön lebonyolít. Beváltja az idegen pénzt, elad sorsjegyet, értékpapírt zálogba vesz és elfogad takarékbetéteket. Ugyanilyen mintára több londoni könyvkereskedő mozgó könyvkereskedéseket létesített. A hatalmas automobilok tökéletesen felszerelt könyvraktárakkal vannak ellátva és szintén az ut szélén kötik üzleteiket a járókelőkkel, akik boltba bemenni lusták vagy feledékenyek, de vásárolni valójuk volna. Ezek az automobil-könyvesboltok az angol fürdőhelyeket is be fogják járni.

(Hétszázéves óra.) Londonból jelentik: Exeterben egy órásmester most készült el az ottani dóm régi órájának a javításával. A dóm csillagászati órája egy hatalmas tölgyfaállványon van most a dóm egyik oldalkápolnájában és állítólag 1317-ben készítette egy órásmester, az óra tehát egyike a legrégebb óráknak, mert már hétszáz esztendeje mutatja az időt.

(Aki nem tud megszabadulni a pénzétől.) Chicagóban van egy sokszoros milliomos, akinek mindent vágya az lenne, hogy koldusszegényen fejezze be életét és ez a vágya nem tud teljesedésebe menni. Valósággal üldözi szegény fejét a szerencse. Ha ma kiad a kezéből egy félmilliót jótékonycélra, holnap bizonyosan beüt valami váratlan üzlete, amelyik egy millióval gazdagítja. Pearson dr.-nak hívják ezt a milliókkal agyorsanyargatót százanandó embert. Ma kilenczven éves, de már negyven esztendősen korábban milliomos volt s ötven esztendeje nem tesz egyebet, mint azon igyekszik, hogy a millióitól szabaduljon. Eddig negyvenhét iskolát alapított és egy egész esomó más jótékony intézetet, köztük nagy kórházakat is. Ezeket az intézeteket mind ellátta akkora alapítványokkal, hogy az állam segítségével nélkül a saját vagyonukból megélhettek. Ezenkívül százazreket áldoz minden esztendőben jótékonyra és a milliói mégis egyre nőnek és örületesen szaporodnak. Most már, kilenczvenedik esztendejét is betöltve, lemondott Pearson dr. az elszegényedés lehetőségéről. Legújabbban úgy határozott tehát, hogy összes vagyonra és valamennyi vállalatára maradjon jótékonyági alapul, amelynek jövedelmeiből az ő halála után is emberbaráti célokat támogatásának.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

40

Tricotrin mélyen felsőhajtott. Hogyan is remélhette, hogy a gyermek szerencsésjét és ártatlanságát megtarthassa, hiszen ő nem nyújthat neki gazdagságot, pedig annak olyan forró vágyai vannak az elérhetetlen dolgok iránt.

— Nem haragszom reád, — felelte — és isten ments, hogy jó szándékodban kételedkedem. De tudom a yeszélyt, amelyben forogsz és kötelességem, hogy attól megóvjalak. Édes gyermekem, neked magasztos, s napsugaras utakon kell járnod, mert ellenkező esetben el fogod átkozni azt az órát, amelyben megmentettelek.

Lehajolt a gyermekhez és forró csókokkal borította el ajkait, azután sietve hagyta el a szobát. Komoran indult neki az őszi estének.

— Milyen különös lett, — mormogta Miva. — És egy szót sem szólt előkelő pártfogómról.

— Miva, — szólalt meg Mevert néni hangja az ajtóban. — Nézd, itt van egy néhány gesztenye, nézd, milyen szépek.

Miva elfogadta őket, oly szépek és oly csalógatóak voltak. Miva a szép barna gyümölcsöt a hamuba tette, és figyelte, hogyan sülnek, s ezalatt jókedvűen csevegett a molnárnéval. Minden bánata feledve lőn, midőn sötét hajából kivette az édes gyümölcsöt s a szájába tette.

Eddig még nem voltak még olyan gondolatai, melyeket még édes gesztenyével el ne lehetett volna üzni. Mi fogalma volt neki arról a nagy lélekről, mely miatt aggodalmaskodott és szenvedett?

XVII.

Tricotrin másnap egész nap nem tért vissza.

Miva, ki meg volt szokva, hogy élvezteit ő elégitse ki és előkelő pártfogóiról is szeretett volna hallani, nyugtalan lett, rosszkedvű és szeszélyes.

Világos, napsugaras őszi nap volt. De Miva arra volt kárhoztatva, hogy ezt szobájából nézze. A molnárné beteg fiánál volt, Rose néni pedig a háztartással volt elfoglalva.

Midőn az est szürkülni kezdett, az elkényeztetett gyermek boszsu lett és elhagyatottsága miatt rosszul érezte magát. Rossz kedve méreggő fajult.

Észrevétlenül surrant le a lépcsőkön s leült a kapu előtti fapadra. Bár Tricotrin megtiltotta neki, hogy ezt tegye, mégis jölesett neki, hogy bosszu fogsága után átengedheti ott magát ismét az ábrándozásnak.

— Különös, nagyon különös! — ismételtette magában. — Nem engedi meg, hogy Coriolist felkeressem, s a kedves, öreg asszonyt, aki bizalmával akart megajándékozni, elküldte.

— Igen, nagyon különös! Ha legalább megengedte volna, hogy a színpadra léphessek. De azt mondja, hogy nagy családás fog érní; ugyan miért hátráltat engem, s miért kényszerít arra, hogy magam keressen fel?

Ez az okoskodása lelkére, — mely sokszor állott a szeszélyek hatása alatt, s melynek érzései élenek és bensők, de rövid tartamuk voltak. — mély benyomást gyakorolt.

A színpad fénye, mely most úgy tünt fel előtte, mint a vég nélküli hatalom forrása; a nyilvános hódolatok, a pompa, s a gazdagság, melyet ezáltal vélt elérhetni mind, mind csábítóak voltak reá nézve. Ugy érezte magát, mint a ketreczbe zárt leopárd, mely sóvárog szabadságért.

Tricotrin azt mondta ugyan neki, hogy mindez a pompa s fény nagyon sok tövissel

van környezve, s hogy végül rendesen a megsemmisüléshez vezet, de ő ezt csak ijesztgetésnek gondolta most s lelke mélyén nem adott hitelt neki.

A méreg már megmetelyezte lelkét. Coriolis előtte irigylésre méltónak feltűnő helyzete, erős képzelődését elkápráztatta s most már nem volt senki, aki tanácsosul vagy tettelel el tudta volna tűzni közeléből fantáziájának ezt a királynéját. Gondolatai állandóan elveszetteknek hitt paradijsomához tértek, vissza, s most már a vágy, mely feléje hajította, s melyet eddig szíve mélyén szövögetett csak, most egyszerre teljes erővel tört ki. Megtanulta, hogy arról, ami szívet legmelegebben érinti, arról nem szabad beszélnie.

Mialatt a padon elgondolkodva foglalkozott, azzal a gondolattal, hogy nemsokára el kell vesztenie a napfényben uszó párisi utcákat és sétányokat, egy aranyozott vörös ruhájú, kedves, kis page lépett eléje, kalapját kezében tartva, s mélyen meghajtva magát a leány előtt.

Miva elpirulva és kíváncsian nézett reá. Az apród még egyszer meghajtotta magát előtte.

— Urnóm még egyszer óhajtaná önt látni, kisasszonyom, — szólott.

— Urnője!

Miva szívverése elállott, arca égett, a valóság bekövetkezte igen hirtelen volt. Nem tudta ugyan, hogy melyik asszonyról van szó; de mivel előtte csak egy asszony volt az egész világon, mindjárt sejtette, hogy az apród Coriolis küldötte.

— Coriolis asszony szeretne önnel beszélni, — folytatta az apród, — kocsija az utcásarkon vár. Urnóm reményli, hogy meghívását ön nem fogja visszautasítani.

— Ön nem mehetek, nem szabad mennem, — mormolta magában Miva s kezeit szívére szoritotta, mintha el akarná fojtani a sóhaját, mely ajkaira toltul.

(Folyt. köv.)

15.
 rkokokat
 megüre-
 s 18-ig,
 29-ig, a
 állásra
 állásra
 nek könyv-
 intezetnél
 salád (főp-
 rázatokat.)
 Éso:
 szakai ha-
 m voltak
 lag 4—5
 pedig el-
 egyenle-
 vott Ver-
 ireden
 ára:
 várható,
 k helyütt
 Hőmér-
 sékles
 máj.
 máj.
 21 23 12
 22 25 18
 23 27 12
 24 29 18
 25 31 12
 26 33 18
 27 35 12
 28 37 18
 29 39 12
 30 41 18
 31 43 12
 32 45 18
 33 47 12
 34 49 18
 35 51 12
 36 53 18
 37 55 12
 38 57 18
 39 59 12
 40 61 18
 41 63 12
 42 65 18
 43 67 12
 44 69 18
 45 71 12
 46 73 18
 47 75 12
 48 77 18
 49 79 12
 50 81 18
 51 83 12
 52 85 18
 53 87 12
 54 89 18
 55 91 12
 56 93 18
 57 95 12
 58 97 18
 59 99 12
 60 101 18
 61 103 12
 62 105 18
 63 107 12
 64 109 18
 65 111 12
 66 113 18
 67 115 12
 68 117 18
 69 119 12
 70 121 18
 71 123 12
 72 125 18
 73 127 12
 74 129 18
 75 131 12
 76 133 18
 77 135 12
 78 137 18
 79 139 12
 80 141 18
 81 143 12
 82 145 18
 83 147 12
 84 149 18
 85 151 12
 86 153 18
 87 155 12
 88 157 18
 89 159 12
 90 161 18
 91 163 12
 92 165 18
 93 167 12
 94 169 18
 95 171 12
 96 173 18
 97 175 12
 98 177 18
 99 179 12
 100 181 18

SZINHÁZAK.

Péntek, 1910. július 15-én.

Fővárosi Városligeti Színház

Mulató Budapest.

Látványos énekes bohózat 3 felvonásban, 8 képpel. Írta: Freund és Mannstätt. Fordította: K. F. Adolgozta: Feld Mátyás.

Személyek:
Csipke Frida Korány E.
Vakaró Lőrincz Kovacs
Pincsi Jaczint Sirkady
Pamra Mezey L.
Vakaró Milka SándorSteffy
John Black Tekete
Orsody Jenő Szalay
Jagicza Bihary
Fraszteros Marica Kelemen E.
Rücskös József Keller
Kaparóné Delliné

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Fővárosi Nyári Színház.

(BUDAI SZINKOR)

A kis Vulkan.

Operette 3 felvonásban.

Személyek:
Edmond Chabrier Tábory Emil
Virginie, felesége Bánhazy T.
Erminie, leányk. Andor M.
Eveline. Báthory M.
Albert Lomerier Bérczy
Hector Baint
Marjoline Haraszty M.
Nicomor Couche Latabár
Rampouet Kövesy
Clair, felesége Kövesyné
Tidly, leányk. Eárdy G.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: **Károly-körút 3. cz. alá.**

Fájós fogak meggyógyítása Szajpadlás nélküli műfogak, aranyhidak, koronák, Tartós fogtömések, Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése. Fogmúszakok (altatásban is.) Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogukat.

FOGAK

3 koronától szápadlás nélkül, gyökéreltávolítás, főtölés, aranykoronák és tartós fogtömések, fogmúszakok érzéketlenítésével. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítenek. Régi hasznavehetetlen fogsort hasznavehetővé alakítok.

Dr. Hegedüs Jakab fogorvos.

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44.

Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

EGY ÉV ALATT

szerezett nálunk közel

1000 CSALÁD

egyedül csak általunk bevezetett rendkívül kedvezményes rendszerünk alapján havi 20 kor. fizetésért kiváló gyártmányu, modern

zongorát.

Ez többet bizonyít, mint bármely hangzatos reklám.

'MUSICA'

részvénytársaság zongora telepe

Budapest, Teréz-körút 1.

Telefon 4-81. Telefon 4-81.

Kiváló gyártmányu zongorák, pianók készpénzért, csekély havi részletfizetésért és kölcsön, szakszerű javítás, hangolás, modernizálás és becserezés.

SZÜLŐK! LEÁNYGYERMEKÜK KESERVE.

sen panaszkodnak, hogy a kézimunkatanárnő által előírt himzések beszerzése

GONDOT OKOZ.

Forduljanak teljes bizalommal hozzánk és megelégedésükre előre is biztosítjuk,

HUNGARIA kézimunka-ipar

VADAS és WILLHEIM

VII., Akácfa-utca 59. sz.

Király-utca mellett. Telefon 102-46.

Női kézimunka-gyárának kicsinybeni eladása, eredeti gyári áron. — Kézimunka-szövetek és fonalak gyári raktára. — Előnyomda és rajzműterem. — Legnagyobb szakmabeli üzlet. — Képviseletek a bel- és külföldi nagyobb városokban. — Intézetek és ipariskolák szállítója.

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20.

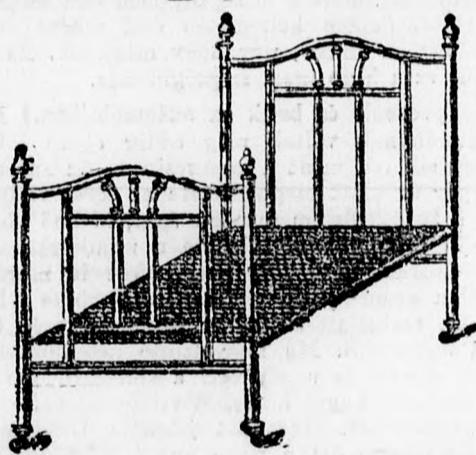
Minden villanyvilágításra berendezett lakásban és helyiségben tartható

Házi mozgófénykép előadás

Egy előadás díja K 50 A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

Telefon 64-20.

Rézágy 32 frt

Acélsodronnyágybetét vaskerettel 5.50

Összesen vaságy matraczal 3.75

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítéssel bármely színre emaillezve 16 frt. Mindennemű vas- és rézbutort legolcsóbban szállít

NÉMETH fémbutorgyára, V., Koháry-u. 19a.

MARGIT GYÓGYFORRÁS

(Bereg megye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hirtelenbántalmainál igen jóhatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácsen.

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba. A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castelnuovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Velencé: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Anconai hetenként három gyorshajó oda és vissza.

Ezen gőzhajók közvetlen csatlakozásában közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Velencében és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálfutakkal, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegytroda, Budapest, (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodá.

Heti műsor:

1910. július hó		Fővárosi Városligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház
16	Szombat	Mulató Budapest	Az indiai nábob
17	Vasárnap	Szerelmes asszonyok Mulató Budapest	Az aranykakas Varázslóringó

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

5000 drb Flanell takaró!

135/190 cm. nagyságban Jaquart Flanell takaró 1 frt 90 kr.-ért kapható

Szőnyeg-udvar
Budapest, Király-utca 32.
(az udvarban)

Alapították 1895.

Tokaji Bortermelők Társasága r.t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5. Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása s felsége

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok!

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.6 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.6 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu K 11.55

Ladában:
20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor K 33.—
12 palack 0.6 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor K 37.26
20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.6 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor K 47.50

Hordóban:
60 liter 1908. évi tokaji aszali bor — 54.— korona.
60 : 1907. : : pécénye bor — 66.— korona.
60 : 1904. : : szamorodni bor — 61.— korona.
60 : 1901. : : szamorodni bor 126.— korona.

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásra bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk. **Viszonteladók kedvezményben részesülnek.**

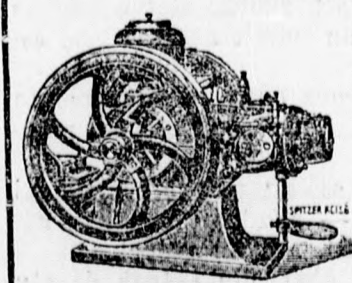
Szabó Emil és Társa

Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz.

Gresham-palota, a Lánchíddal szemben.

Telefon 76-48. Sürgőnyeim: Szabóék, Budapest.

Szállítunk **BOLINDER** nyersolajmotorokat, **DOBRY**-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket, szivógázmotorokat és malomberendezéseket.

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Viszontelárúsítók kerestetnek.

Vigyázzon

ha meghűlt és vásároljon valódi Rethy-féle cukorkát 60 fillérért.

Asztalosok

aj jövedelmi forrását letró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kogyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ES PÉCSE

üzletében szerezhetőek be

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS CONDOT FORDITOK.

ÁRJEJYZÉK 2000 RÁVVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Országos papiros-, papir-, konfekciós-, író-, tanszer- és iskolaszertkiállítás.

Modern irodaberendezések. — Reklám. Nyitva a városligeti iparcarnokban szeptember 15-ig reggel 9-től este 7-ig. Belépődíj 60 fill., vásár- és ünnepnap 40 fillér.

Polgár Sándor
orvosi mű- és kőszerezés

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányú orvosi, sebészeti és betegápolási tárgyakban.

Saját gyártmányú magy. kir. szabadalmazott Polgár-féle **sérvkötő,** háskötő, görcsér elleni gummi-harisnya, orthopediai készülékek, műlábak és kezek stb.

Valódi francia különlegeségű F. Bergerand filsi párisi gyárból.

Hamisítás ellen védelme 16202 szám alatt.

Részletes képes árjegyzék ingyenes bérmentve, csak megadandó, mily tárgy szükséges.

készpenzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban

Butor ENHRENTREU és FUCHS
testvéreknél

Budapest, VI., Teréz-körút 8.

Kénes árjegyzék ingyen. Telefon 69-59.

Neustein Fülöp
Cukrozott hashajtó labdacsal

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

E pillát hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsüldök; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használhatván, gyöngéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb a melléte oly ártalmatlan, mint e pillát, a

székszorulás
legjobb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsőjük miatt még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pillát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pillát tartalmaz, csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges befizetés mellett egy tekercs bérmentve küldetik.

Óvás! Utazásoktól különösen óvakodjunk. Kérjünk határozottan NEUSTEIN FÜLÖP hashajtó-labdacsot. Valódi csak ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjeggyel, piros-fekete nyomtatásban „SZENT LIPÓT” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A keresk. törvényesülleg védett csomagolás aláírásunkkal vannak ellátva NEUSTEIN FÜLÖP „Szent Lipót”-hoz címzett gyógyszerára, Bécs, I. Plankeng. 6. Kapható: Budapest, Török J. gyógyszerára, Király-utca 12. és Andrássy-út 23.

KERTÉSZ PÁL

Divatnagytáruhá. Divatnagytáruhá.

Budapest, VII. ker., Rákóczi-út 40 szám.

A FÜRDŐ-IDÉNYRE

nagy választékban, olcsó, szabott árak mellett kaphatók: Fűrdőruhák, fűrdő-köpenyek, fűrdő-sapkák, fűrdőkárpokok, fűrdő-czipők és fűrdő-lepedők. Női és férfi fűrdő-fűrdő-köpenyek minden kivételben és fazonban már 7.-K. től feljebb. Gyermekek részére minden nagyság raktáron. Női fűrdő-ruhák minden nagyságban, vállból és lüszterből, dísz-s fazonban 4.50 K-tól feljebb. Gyermekek részére minden nagyságban 3 K-tól feljebb. Bő tartalma 1000 ábrás árjegyzék ingyen és bérmentve. Női fűrdő-köpeny szép kivétel 7.-K. Férfi uszó-dress minden nagyságban 1.60 K-ál,

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDAGSY

v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajt, sebeket, bujkórt (syphilis), bőrbajokat, elegendő férferőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hágerinózbajt, valamint minden női bajokat.

Rendel d. e. 13 órától d. u. 4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2. szám.

Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik. — Levél után is biztos gyógyítók.

ÚJ IDŐK

Az összes fűrdők és nyaralóhelyek olvasótermében, szalonjában megtalálható **Herczeg Ferencz** hetilapját az **Új Idők**-et. A nyári szezonban is bő gazdag, előkelő tartalommal keresi fel állandó közönségét, a magyar urf. társadalmát. A szerkesztő Herczeg Ferencz mellett a magyar írók színe-java ir ide regényt, novellát, cikket, verset, tanulmányokat. Az **Új Idők** előfizetési ára negyedévenként 4 korona. Az új negyed július 1-én kezdődik. Kiadóhivatal:

Budapest, VI., Andrássy-út 10.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság
(Allgemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

AMSTERDAM.

Magyarországi igazgatóság: **BUDAPEST, VIII., Rákóczi-út 1. szám.**

Legolcsóbb díjak.

Az 1903-ik év végén a biztosítottak összege **344 millió** koronát meghaladta.

A tartalékok összege: **102 millió 420,280 korona 80 fillér.**

Eddigi kifizetések: **85 millió 818,215 korona 10 fillér.**

Az intézet saját palotája:
Budapesten, Calvin-tér, Baross-u. 1., Üllői-út 2-4 sz.

FILOZOFIAI ÍROK TÁRA
XII. kötete.

PLATON
válogatott művei

III. kötet.
Symposion. Phaidros.
Görögül fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta
Dr. Dercsényi Mór.

Kiadja a **Franklin-Társulat**

A nagy görög művész-filozofus legnagyobb és legtöbb problémát feltű két dialógusa e gondos fordításban is oly elevenen hat, mint Plato idejében; a jegyzetek és magyarázatok felvilágosítást adnak minden kérdésre, mely olvasás közben fölvetődhetik.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság Budapest, VI. Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI KÖNYVTÁR

A természettudományi ismeretek megszerzése előrangú életművelésélete a művelt nagyközönségnek.

most megjelent kötetei:

I-II. kötet. **CH. DARWIN:**
Az ember származása.
Az emberről való komoly tudásunk ezzel a könyvvel kezdődik. Fordították dr. Entz G., dr. Fülöp Zs., dr. Madzsar J.

III. kötet. **WILHELM BÖLSCHÉ:**
A bacillustól a majomemberig.
Bölsche ebben a könyvében a bacillusok, a világ vége, a marslakók, őskorok rég letűnt állatai, a majomember stb-ről egyformán érdekesen, mélyen és szépen ír. Fordította dr. Pogány József.

Egy kötet ára:
füzve.. K 7.50 * kötve.. K 10.—

/Részletfizetésre is megrendelhető!

Kiadja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám. Kapható minden könyvkereskedésben.

E hirdetési rovatban minden sző egyszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden sző egyszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 8-C.

24 éves szőke, csinos, fess alkatú arvaleány, 100.000 korona készpénz-hozománnyal, jelenleg egy öreg nénjénél lakik, férjhez óhajt menni. Csak olyan urak jelentkezzenek (esetleg vagyontalanok is) akiknél gyors násulás akadályokba nem ütközik. Schlesinger, Berlin 18. 28538

Kókuszdíószir kóser, vaját, zsírt teljesen pótol, főzéshez, sütéshez kitűnő. Ötlikós postadoboz kor. 7.50 franco. Klein Sándor, Wien, Kaiserjosefstrasse 7. 5949

Ananász kajszinbaraczkot, ősziranczai baraczkot különleges remek válogatott példányokat postakosárként 4.50 koronáért, szegfűkörtét, almát, szilvát 2.80, zöld ringlót 2.20, teljes kukoricát, paradicsomot, káposztát, töltött paprikát, vajbabet savanyításra ugorkát 1.80 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Almának mázsáját 16 koronától 32 kor.-ig, körtének 24-36. Szilvának 14-20, zöldringlónak 16-20, Paradicsomnak 20-30. Fejeskáposztának száját 16-24, savanyítani ugorkának 1.10-1.60, zöldpaprikának 1.10-2.60 koronáért szállítja előleggel Gyümölcskivitel Csongrádról.

Szép családnak, télen-nyáron lakható, közeli a villamoshoz, Buda legszebb részén, eladó. A ház áll: 2 nagy 4 szobás lakásból és 1 egyszobás lakásból, mellékhelyiségekkel. Teleknagyság 437 négyszögöl. Megtehető: I. Mártonhegyi-ut 39.

Szabók részére mindenemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Réssv.-társ, Nagymező-utca 46.

Kárpitos nyergesek részére mindenemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Réssv.-társ, Nagymező-utca E. 46.

Gödöllőn Öreghegy alján egy kis ház jó kuttal, elsőrendű sző és gyümölcsös, 1100 négyszögölös, villa-mos mentén fekvő telek, mely augusztus havában már a forgalomnak átlesz adva, minden elfogadható áron eladó. Bővebbet Nagymező-utca 21 házmesternél.

Világhírű kecskeméti fajgyümölcs-kivitel 5 kilós postakosárral utánvétellel, szép nagy-szemű spangolygye csemegézni vagy befőzéshez I-rendű 4 kor., II-rendű 3.50, III-rendű 3 koronáért szállítja Molnár Gyula termelő Kecskemét X. 159. szám. 5938

Meghülésből származó hurutos bajknál használjon Réthy-féle czukorkát. Ara gyógyszer-tárakban 60 fillér.

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre, beirakozhatni naponként. Beíratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrássy-ut 12. és Révay-utca 6. szám. 28644

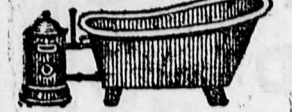
Tiszviselői kölcsön köztisztviselőknek és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Letétalkölcsönt 60 évre. Váltakozóként kereskedők, iparosok és magántisztviselőknek gyorsan és előnyösen folyósítat. Rigócs és Hartmann bank-iroda, Bözsa-utca 29. sz. Telefon 94-66. 29100

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. SCHILLER IZIDOR ékszertekereskedő Budapest, Szilváncs utca 2. szám.

Parlament gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állás-követés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger iskolára. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezéssel és más hirdetésünkkel ajánzó újabb tanfolyamokból független. Telefon 64-69. Beíratások egész napon át.

Soványág Az egyedüli eredménytől kísért hátszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testdomokot nyernek. — Hölgyek remek köbél. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jó állást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajok-soknak nélkülözhetetlen tápszor. Kifűntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden ország-ból. Dobozonként 1 forint 10 kor. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1. Telefon 156-89.

Saját gyártmánya **fűthető fürdőkádak** hőmelegítő kályhakkal

hullám-ülő-fotel és gyermek-kádak, valamint az ez szakmába vágó higiénikus cikkek, jég-szekrények, szőid és modern kivitelben, nagy választékban jutányos áron.

WOLLNER M. H. Bpest, V., Arany János-utca 22a. (Bálvány-u. sarok) Telefon 36-63. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kajfestő - fésű,

egyszerű fésülés által fest ősz vagy vörös hajat valódi szőkére, barnára vagy feketeire. Teljesen ártalmatlan! Evekig használható! — Ezek használatban egy darab ára 6 korona. SCHÜLLER, Wien, III/E. Krieglberggasse 6. Számos elismerő- és köszönőlevél.

Tankönyveket és Segédkönyveket vegyen Magyarország legrégebb és legnagyobb tankönyvtérképében

LAMPEL R. könyvtérképese (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság Budapest, VI., Andrássy-ut 21. Itt kapható

az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban s a szakiskolákban használtban levő minden tankönyv és segédkönyv a legújabb kiadásban. Postai megrendelések a beérkezés napján azonnal elintéztetnek. A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek jegyzékét kívánatra készséggel megküldjük.

LAMPEL R. könyvtérképese (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Zálogcédulát, Brillánsokat, gyöngyöket, ezüstöt, aranyat, ezüstöt és ékszereket vesznek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. SCHILLER IZIDOR ékszertekereskedő Budapest, Szilváncs utca 2. szám.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 főlemezlet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagóni és palisander butorok, ural szobák, angol bór-garnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-13. 28589

Légszusz és villamos csillárok legelőnyösebben szerezhetőek be Kulcsár Sándor bronzár- és csillárgyártán, Budapest, VI. ker., Deawewffy-u. 9-11.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80. Alapítástól 1886-ban.

Sztraka menthol fogszippan erős baciölő hatásánál fogva a szájüreget szagtalanítja, fertőző betegségektől megóv és fogainkat hófehérré varázsolja. Ara győgtárakban egy kor, 3 drbot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Moholál. 28892

„Hungária” beszélő-gépek kizárólag eredeti első-rangu gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen árjegyzéket

CSIZ-FÜRDŐ, A kontinens legerősebb jód-brom gyógyfürdője, nagy radioaktivással. Meglepo győgyeredmények a mirigyek megbetegedései, vérébajok és mindazon alkati betegségek-nél, hol a jód mint speoifium jó alkalmazásba. Ivo, fardó, izzaszó hidegvizkúrák, szén-savas fürdők. Megnyitás május 1-én. Kényelmes elsőrendű bérház, szanatórium, gyógyszer-tár, zongora, lawn-tennisz, tombolák, kirándulások. Vasutállomás, posta, távirda helyben. Hivatalos orvos Kallós Jenő dr. Államhivatalnok, katonatisztek elő-utóidejében 60% kedvezményben részesülnek. Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság. Csizl gyógyvíz otthoni használatra kitűnően bevált, megrendelhető a fürdőigazgatóságnál és Eszterkúty L. főlemezletnél Budapeston.

VALÓDI-FRANCZIA GUMMIÉS HALHÓLYAGOK Lucja 1.75, 2.3, 10 Krig. 3 drb. legfinomabb mintá K. STERYL törvény-védett legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESÉG csak czipemnél kapható. NEUMAYER LIPÓT BUDAPESTI VÁSÁR-KÖRÜT 3.32. AUERFÉNYHÁZ

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob ékszertekereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27583

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmeztakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbélyeg ellenében Frau A. Kaupa, Berlin S. W. 247. Lindenstrasse 51. 28694

Dr. Kapitány Kálmán atikönyvei:

Asztrák császárság. 11 térképpel és 6 városi tervrajzzal. Kötve 6 K. Bécs. Bécs város tervrajzával 80 f. Karlsbad. Három térképpel 80 f. Herán és Arco. Két térképpel 80 f. Kaphatók: LAMPEL R. könyvtérképese (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvtérképésben.

EUFON töltésnélküli gépre is, amely sokkal tökéletesebb, mint a régi rendszerű töltéses gép. Akinek még nincs gépe, az kérjen felvilágosítást az ingyen gramofon rendszeréről.

Jégszekrények (nagy jégmegtakarítással) minden nagyságban. Fürdőkádak szabóalmozott fűtéssel kaphatók. WIESEL ADOLF NÁL VÁCSLI-KÖRÜT 47/a. (Podmauloky-utca sarok.) Telefon 91-20.

25 koronáért készülnek saját műhelyomban mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férfijelvények vagy felöltök finom szövetekből, Lichtman Sándor férfiszabómester Budapest, Rottenbiller-utca 4-A. sz. Vidőkre posztóminták bérmentve helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm. 28502

Mindenemű gyári üzemhez, csep-érkekhez kiválóan alkalmas a Gróf Larisch-Mönnich-féle **Karwini szőn** Urbán S. L. Budapest, V., Nádor-utca 17. Tessék ajánlatot kérni.

BUTOR készpénzért vagy részlete minden kamattal nélkül legolcsóbban. — Óriási választék polittoros butorokban Nagy Imréné! Budapest, VI. Váci-körút 9. (Főlemezlet Szerencsén-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

ÜGYNÖKÖK Minden szakmában egy-egynek totomas keresőre tehetnek szert törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladásával. A legmagasabb jutalékok, kezdő esetleg fix állományi bontunk Ajánlatok:

Értékpapírbank, Rottler, Budapest, V., Honvéd-utca 4.

KWIZDA-FÉLE FLUID Kifő-védőj. Turista-fluid. Még bevált aromatisz benzénoldós és inak és izom erősítő és edzőszor. Turisták, kerékpározók, vadászok és lovasok által sikeresen használva elő- és utóerősítő nagybottorok után. Egész Üveg Ára K 3.- Fél Üveg Ára K 1.20 Kwizda-féle Fluid Valódián kapható a győgy-szertárakban. — Főraktár: Tóth József győgy-szertárnál, Budapest, Király-utca 12., Andrássy-utca 12.